

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY LIPIANY NA LATA 2017-2023

Szczecin – Lipiany 2017

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Lipiany został opracowany przez zespół ekspertów Centrum Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Przedsiębiorstwo Społeczne Sp. z o.o. w Szczecinie oraz Green Wood Sp. z o.o. w Warszawie, w następującym składzie: Włodzimierz Durka (kierownik), Romana Krzewicka, Antoni Sobolewski, Marika Oksynów przy współudziale członków zespołu zadaniowego ds. rewitalizacji Gminy Lipiany.

Opracowanie „Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Lipiany na lata 2017-2023” dofinansowano ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Spis treści

1.	Wykaz pojęć i skrótów użytych w opracowaniu.....	5
2.	Uwagi wstępne	8
3.	Diagnoza	10
3.1.	Analiza obecnej sytuacji Gminy	11
	Charakterystyka demograficzna	14
	Rynek pracy i bezrobocie w Gminie Lipiany	15
	Aktualny stan pomocy społecznej w Gminie.....	16
	Gospodarka	19
	Mieszkalnictwo i infrastruktura techniczna	21
	Wartości kulturowe na obszarze Gminy.....	23
	Obiekty przyrodnicze i tereny chronione	25
3.2.	Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych.....	27
3.2.1.	Metodyka diagnozy	27
3.2.2.	Sfera społeczna.....	29
3.2.3.	Sfera gospodarcza	31
3.2.4.	Sfera techniczna	33
3.2.5.	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	35
3.2.6.	Delimitacja obszarów funkcjonalnych Lipian	43
3.2.7.	Wyznaczenie obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji.....	44
3.3.	Przebieg konsultacji społecznych	53
	Aktywność świetlicy w Jedlicach	54
4.	Strategia	56
4.1.	Wizja Gminy Lipiany oraz cel główny rewitalizacji	57
4.2.	Cele szczegółowe oraz kierunki działań rewitalizacyjnych.....	58
4.3.	Powiązanie celów LPR z innymi dokumentami strategicznymi Gminy Lipiany	59
5.	Projekty rewitalizacji	62
5.1.	Opis projektów rewitalizacyjnych	63
	Projekty aktywizujące społeczność obszarów rewitalizowanych.....	63

Projekty aktywizujące przedsiębiorczość i rozwój gospodarczy	75
Projekty techniczne i infrastrukturalne w obszarach rewitalizacji.....	78
Projekty oddziaływujące pośrednio na obszary rewitalizacji	101
5.2. Indykatywne ramy finansowe planowanych przedsięwzięć	105
6. System wdrażania i monitorowania realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji.....	109
6.1. System realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji	109
6.2. System monitoringu	110
6.3. Wskaźniki monitoringu.....	111
6.4. Mechanizmy włączenia różnych grup interesariuszy w proces rewitalizacji	112
7. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko	113
8. Spis tablic i rysunków	114

1. Wykaz pojęć i skrótów użytych w opracowaniu

ASOS – Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych

EFRR – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

EFS – Europejski Fundusz Społeczny

FIO – Program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014-2020

FS – Fundusz Spójności

GUS – Główny Urząd Statystyczny,

IZ RPO WZ – Instytucja Zarządzająca Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020

JST – jednostka samorządu terytorialnego,

LPR – Lokalny Program Rewitalizacji

PDK – Program Dziedzictwo Kulturowe

PE – Program Edukacja

POIiŚ – Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko

PRIK – Program Rozwój Infrastruktury Kultury

RDOŚ – Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska,

RPO WZP 2014-2020 – Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014-2020

SOOP – Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych

SSW – Specjalna Strefa Włączenia

SWOT – strengths (silne strony), weaknesses (słabe strony), opportunities (szanse) i threats (zagrożenia),

WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie

Pojęcia przedstawione poniżej, pochodzą z "Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020", Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju, z 3 lipca 2015 r.

Rewitalizacja – kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji.

Rewitalizacja zakłada optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru oraz wzmacnianie jego lokalnych potencjałów (w tym także kulturowych) i jest procesem wieloletnim, prowadzonym przez interesariuszy (m.in. przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, właścicieli nieruchomości, organy władzy publicznej, etc.) tego procesu, w tym przede wszystkim we współpracy z lokalną społecznością. Działania służące wspieraniu procesów rewitalizacji prowadzone są w sposób

spójny: wewnętrznie (poszczególne działania pomiędzy sobą) oraz zewnętrznie (z lokalnymi politykami sektorowymi, np. transportową, energetyczną, celami i kierunkami wynikającymi z dokumentów strategicznych i planistycznych).

Stan kryzysowy – stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer:

- gospodarczej (w szczególności w zakresie niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw),
- środowiskowej (w szczególności w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia, ludzi bądź stanu środowiska),
- przestrzenno- funkcjonalnej (w szczególności w zakresie niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej),
- technicznej (w szczególności w zakresie degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).

Skalę negatywnych zjawisk odzwierciedlają mierniki rozwoju opisujące powyższe sfery, które wskazują na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju, w odniesieniu do wartości dla całej Gminy.

Obszar zdegradowany – obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy. Dotyczy to najczęściej obszarów miejskich, ale także wiejskich. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic pod warunkiem stwierdzenia sytuacji kryzysowej na każdym z podobszarów.

Obszar rewitalizacji – obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w pkt. 2, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni Gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców Gminy. W skład obszaru rewitalizacji mogą wejść obszary występowania problemów przestrzennych, takich jak tereny poprzemysłowe (w tym portowe i wydobywcze), powojenne lub pokolejowe, wyłącznie w przypadku, gdy przewidziane dla nich działania są ściśle powiązane z celami rewitalizacji dla danego obszaru rewitalizacji.

Program rewitalizacji – inicjowany, opracowany i uchwalony przez radę Gminy, na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r. poz. 594, z późn. zm.), wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju,

stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji.

2. Uwagi wstępne

Województwo zachodniopomorskie charakteryzuje się niejednorodnym poziomem rozwoju społeczno- gospodarczego, którego pochodną są wyróżniające się obszary problemowe. Drogą do zmiany istniejących dysproporcji jest prowadzenie kompleksowych działań rewitalizacyjnych.

Właśnie rewitalizacja staje się obecnie kluczowym sposobem prowadzenia zintegrowanych działań mających na celu przywrócenie dotychczasowych lub nadanie nowych funkcji obszarom objętych wieloaspektowym kryzysem w wymiarach: społecznym, ekonomicznym, przestrzennym i technicznym. W krajowych dokumentach strategicznych pojawia się jednoznaczne stwierdzenie, że cele rewitalizacji sytuują się w sferach społecznej i gospodarczej, zaś działania techniczne i planistyczne powinny być uzupełniające (narzędziowane) wobec celów społeczno-gospodarczych oraz, że rewitalizację należy prowadzić i realizować poprzez współdziałanie zróżnicowanych podmiotów z niezbędnym, szerokim udziałem lokalnych społeczności.

Rewitalizacja to – wg rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego w sprawie udzielania pomocy na rewitalizację w ramach regionalnych programów operacyjnych – *proces odnowy przestrzennej, technicznej, społecznej i ekonomicznej obszaru zdegradowanego, prowadzący do jego zrównoważonego rozwoju*. Działania na rzecz rewitalizacji danego obszaru są ściśle powiązane z ekonomią społeczną, która polega na rozwoju społecznym danej wspólnoty lokalnej przy wykorzystaniu instrumentów ekonomicznych.

Przyjęte uchwałą nr 653/14 z dnia 22 kwietnia 2014r. przez Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego opracowanie „*Specjalna Strefa Włączenia na obszarze województwa zachodniopomorskiego oraz planowane kierunki działań inwestycyjnych*” wskazuje metodologię wyznaczania Specjalnej Strefy Włączenia (SSW) oraz jej aktualizacji. Zgodnie z ww. metodologią delimitacja SSW dokonywana jest na podstawie analizy wartości zestawu sześciu mierników syntetycznych wyznaczonych dla poszczególnych obszarów problemowych (dostępność do usług publicznych, demografia, infrastruktura techniczna, problemy miejscowości popegeerowskich, potencjał gospodarczy, ubóstwo), na podstawie której wskazywane są gminy z deficytami w wymienionych. obszarach. Do delimitacji SSW, a więc obszaru o najbardziej niekorzystnych wskaźnikach rozwoju społeczno – gospodarczego, przyjęto zasadę kumulacji deficytów, co oznacza, że SSW obejmuje gminy, w których występują deficyty w co najmniej trzech obszarach problemowych.

W Mieście i Gminie Lipiany występują deficyty w trzech obszarach problemowych: demografii, potencjale gospodarczym oraz występujące problemy na obszarach popegeerowskich.

Prezentowany w tym miejscu *Lokalny Program Rewitalizacji* został dofinansowany w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020, zatwierdzonego decyzją wykonawczą Komisji Europejskiej z dnia 9 grudnia 2014 roku nr C(2014) 9550, przyjmującą niektóre elementy programu operacyjnego „Pomoc Techniczna 2014-2020” do wsparcia z Funduszu Spójności w ramach celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudniania”.

Najważniejszym celem Lokalnego Programu Rewitalizacji jest wytworzenie procesów zmierzających do rewitalizacji obszarów zdegradowanych, m.in. w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego

Województwa Zachodniopomorskiego (RPO), poprzez pomoc w przygotowaniu programu rewitalizacji służącego rozwiązywaniu problemów rewitalizacyjnych na obszarze wymagającym szczególnej interwencji, z uwzględnieniem lokalnej specyfiki i uwarunkowań gminy. Ponadto Program ma upowszechnić rozumienie rewitalizacji jako procesów kompleksowych, interdyscyplinarnych przemian ukierunkowanych na wyprowadzenie obszaru zdegradowanego z kryzysu. Działania powinny wzmocnić zdolność gminy do tworzenia mechanizmów partycypacji społecznej oraz zaangażowania mieszkańców, podmiotów publicznych, prywatnych oraz innych interesariuszy w przygotowanie programów rewitalizacji. Lokalny Program Rewitalizacji jest również niezbędnym instrumentem podczas ubiegania się o pomoc finansową z Unii Europejskiej.

LPR ma również na celu wzmacnianie działań na rzecz poprawy jakości życia na obszarach, na których zdiagnozowano koncentrację negatywnych zjawisk społecznych współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej.

Działania rewitalizacyjne w Mieście i Gminie Lipiany wynikają ponadto z dokumentów strategicznych: *Strategii rozwoju Miasta i Gminy Lipiany na lata 2008-2020* (założenie zrównoważonego rozwoju gminy), *Strategii rozwiązywania problemów społecznych* oraz wciąż obowiązującego *Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Lipiany na lata 2010-2017*.

3. Diagnoza

Gmina Lipiany, wchodzi w skład powiatu pyrzyckiego, leży w południowo-zachodniej części Województwa Zachodniopomorskiego, na skraju Pojezierza Myśliborskiego, przy starym trakcie komunikacyjnym łączącym Pomorze z Wielkopolską.

Zgodnie z podziałem fizyczno geograficznym Polski (J. Kondracki) gmina Lipiany leży w makroregionie Pojezierza Zachodniopomorskiego, na obszarze mazoregionu Pojezierza Myśliborskiego. Obszar ten reprezentuje typ krajobrazu postglacjalnego. Dominują tu formy ukształtowania terenu, stanowiące pozostałość działania lodowca – liczne pagórkowate wzniesienia o znacznej niekiedy amplitudzie wysokości oraz przecinające je rynny jeziorne. Szczególnie ważną rolę w przyrodniczych powiązaniach zewnętrznych obszaru gminy odgrywają rynny subglacjalne ze znajdującymi się na ich dnie nieckami jezior. Wraz z ciekami wodnymi ich obudową w postaci ciągów zieleni tworzą ważne korytarze ekologiczne o znaczeniu ponadlokalnym.

Lipiany są gminą o rolniczym charakterze. Użytki rolne stanowią dominujący element jej struktury przestrzennej. Łączna powierzchnia użytków rolnych 6,3 tys. ha stanowi 67% jej powierzchni całkowitej. Wśród użytków rolnych przeważają grunty orne, stanowiące 5,4 tys. ha, daje to 86% powierzchni rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Udział najlepszych gleb według kompleksów przydatności rolniczej (drugiego pszennego dobrego i czwartego żytniego bardzo dobrego z glebami klas II, IIIa, IIIb oraz IVa) stanowi 62% ogólnej powierzchni tych użytków. Największe skupiska gleb o wysokiej przydatności dla potrzeb rolnictwa występują w rejonie miejscowości: Batowo, Dębiec, Józefin, Nowice, Mielęcinek, Połczyno, Skrzyńka, Wołczyn, Żarnowo.

Lasy i tereny zieleni zajmują nieznaczny, w porównaniu z innymi użytkami odsetek powierzchni całkowitej gminy, wynosi on 13,6%. Największe zwarte kompleksy leśne położone są w wschodniej części gminy w rejonie miejscowości Miedzyn i Skrzyńka, znajdujące się pod zarządem Nadleśnictwa Myślibórz. Mniejsze powierzchnie leśne znajdują się również w otoczeniu jezior Będzin, Chłop, Wądół oraz Długie Mielęcińskie.

Gminę tworzy dwanaście sołectw:

- 1) Batowo,
- 2) Derczewko,
- 3) Dębiec,
- 4) Jedlice,
- 5) Krasne,
- 6) Miedzyn,
- 7) Mielęcinek,
- 8) Nowice,
- 9) Osetna,
- 10) Połczyno,
- 11) Skrzyńka,
- 12) Wołczyn.

Obok miejscowości sołeckich w obszarze gminy znajduje się dziesięć miejscowości bez statusu sołectwa, należą do nich:

- 1) Będzin,
- 2) Brzostowo,

- 3) Głębokie,
- 4) Józefin,
- 5) Mironów,
- 6) Mokronos,
- 7) Przywodzie,
- 8) Sokolniki,
- 9) Świerszczyki,
- 10) Żarnowo.

W miejscowościach wyróżnić można trzy podstawowe typy zagospodarowania:

- 1) zabudowa dawnych wielkoobszarowych gospodarstw rolnych wraz z towarzyszącą im zabudową mieszkaniową jednorodzinną, powstała na bazie dawnych folwarków lub jako nowe miejscowości towarzyszące kombinatom rolniczym, we wsiach: Skrzyńska, Batowo, Wołczyn, Krasne, Połczyn, Mielęcinek i Mironów;
- 2) pozostałe wsie z dominującą w nich zabudową zagrodową pojedynczych gospodarstw rolnych: Derczewko, Dębiec, Jedlice, Miedzyn, Nowice i Osetna;
- 3) osady złożone z pojedynczych, rozproszonych gospodarstw lub grup tego typu zabudowy.

Początki miasta Lipiany sięgają VIII/IX wieku naszej ery. Lokalizacja w miejscu o naturalnych walorach obronnych, jakie stanowiły wody Jeziora Wądół i Jeziora Kościelnego, otaczając miasto od północy, wschodu i południa wpłynęła na historię miasta. Lipiany częstokroć były burzone przez maszerujące wojska niemieckie, austriackie, szwedzkie, czeskie, rosyjskie i francuskie. Często były niszczone przez nawiedzające miasto pożary i epidemie.

Zachowany układ urbanistyczny wrzecionowaty pochodzi z okresu przedlokacyjnego miasta i to dzięki niemu, jak i zachowanej starej zabudowie z licznymi zabytkami kultury materialnej - miasto Lipiany zostało wpisane do Centralnego Rejestru Zabytków.

3.1. Analiza obecnej sytuacji Gminy

Podstawowe dane statystyczne dotyczące gminy prezentuje tabela 1.

Tabela 1. Podstawowe dane statystyczne o gminie (2015)

Lp	Cecha	Wielkość
1.	Powierzchnia gminy ogółem w ha	9491
2.	Ilość sołectw	12
3.	Ilość miejscowości	24
4.	Ilość miejscowości wiejskich	23
5.	Liczba ludności wg faktycznego miejsca zamieszkania ogółem	5 969
6.	Wskaźnik urbanizacji	67,15%
7.	Przyrost naturalny ogółem	-5

8.	Odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym	16,9%
9.	Odsetek ludności w wieku produkcyjnym	62,5%
10.	Odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym	20,6%
11.	Pracujący ogółem	666
12.	Liczba kobiet pracujących	358
13.	Ilość mieszkań	2107
14.	Ilość izb	7761
15.	Powierzchnia użytkowa mieszkań (w m ²)	133 675
16.	Liczba obiektów noclegowych	1
17.	Ilość przedszkoli	1
18.	Ilość szkół podstawowych	1
18.	Ilość gimnazjów	1
19.	Ilość liceów	1
20.	Długość czynnej sieci wodociągowej rozdzielczej (w km)	46,2
21.	Długość czynnej sieci kanalizacyjnej (w km)	30,9

Źródło: BDL GUS 2017.

Miejsce gminy Lipiany na tle innych gmin regionu bardzo dobrze ukazuje opracowany przez Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego syntetyczny miernik rozwoju¹. Miernik został opracowany w związku z analizą zróżnicowania wewnątrzregionalnego województwa zachodniopomorskiego prowadzącą do identyfikacji Specjalnej Strefy Włączenia. Do obleczenia poszczególnych mierników szczegółowych wykorzystano materiały diagnostyczno – analityczne, jakie przygotowano w trakcie tworzenia Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego, Programów Strategicznych oraz Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014–2020. Na tej podstawie wytypowano sześć głównych obszarów tematycznych, w których deficyty stanowią istotne bariery dla inicjowania i dynamizowania procesów rozwojowych:

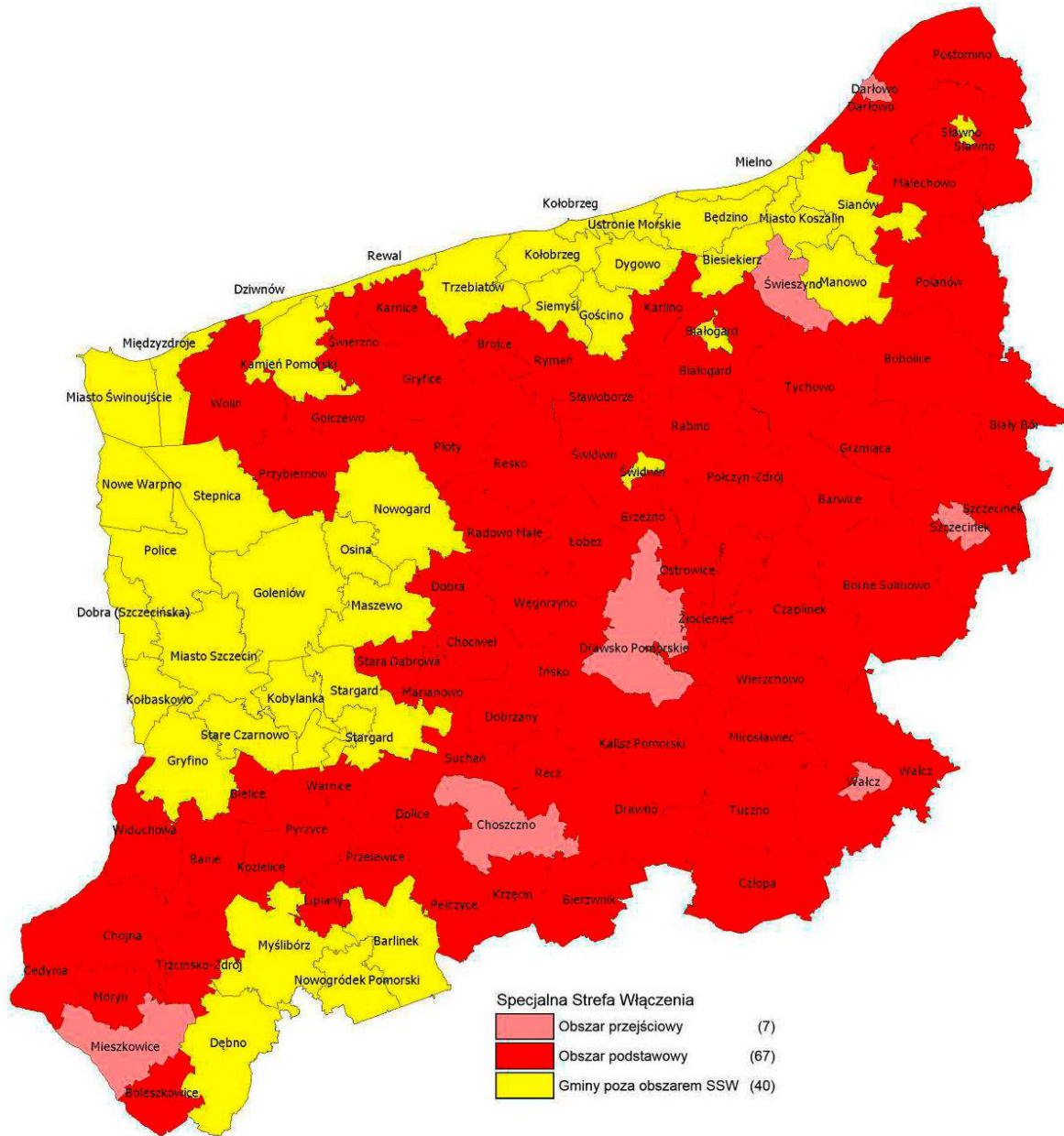
¹ Specjalna Strefa Włączenia na obszarze województwa zachodniopomorskiego oraz planowane kierunki działań interwencyjnych, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, Wydział Zarządzania Strategicznego, Szczecin, czerwiec 2016.

- **demografia** (udział ludności w wieku produkcyjnym w liczbie ludności ogółem, udział ludności w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem, ludność na 1 km² (gęstość zaludnienia),
- **infrastruktura techniczna**(udział korzystających z instalacji wodociągowej w liczbie ludności ogółem, udział korzystających z instalacji kanalizacyjnej w liczbie ludności ogółem, zmieszane odpady zebrane w ciągu roku z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca, odsetek ludności korzystającej z przemysłowych i komunalnych oczyszczalni ścieków, sieć rozdzielcza wodociągowa na 100 km²),
- **dostępność do usług publicznych** (odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym dzieci w wieku 3 – 5 lat, średni wynik egzaminu gimnazjalnego, w tym angielski na poziomie podstawowym, liczba ludności na 1 placówkę biblioteczną, liczba porad lekarskich na 1 000 mieszkańców, liczba podmiotów gospodarczych Sekcji R - działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją - na 1 000 mieszkańców, dostępność transportowa (kołowa) do miasta regionalnego),
- **potencjał gospodarczy** (udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym, saldo migracji (2010 – 2014) na tle średniej liczby mieszkańców (2010 – 2014), dochody gmin z tytułu udziału w dochodach z PIT na 1 mieszkańca, dochody z gmin z tytułu udziału w dochodach z CIT na 1 mieszkańca),
- **problemy popegeerowskie** (odsetek mieszkańców problemowych miejscowości popegeerowskich w liczbie ludności wiejskiej ogółem w danej gminie (dostępne dane według stanu na koniec 2012 r.), odsetek bezrobotnych zamieszkałych na wsi w liczbie ludności wiejskiej w wieku produkcyjnym w danej gminie (dostępne dane według stanu na koniec 2010 r.), odsetek mieszkańców żyjących w rodzinach korzystających z pomocy społecznej na obszarze wiejskim w danej gminie (dostępne dane według stanu na koniec 2012 r.),
- **ubóstwo**(udział wydatków w rozdziale 85214 – Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ujęte w wydatkach gminnych ogółem, kwota wypłaconych dodatków mieszkaniowych na 1 mieszkańca, udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku, udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem.

Analiza wskaźników we wskazanych 6 obszarach pozwoliła na wskazanie Specjalnej Strefy Włączenia. W tym celu, w każdym z obszarów problemowych wskazano gminy z deficytem, tj. te, dla których miernik syntetyczny przyjmuje wartość mniejszą od wartości mediany. Następnie dla każdej z gmin wyliczono częstość występowania deficytów, tj. w ilu obszarach miernik syntetyczny dla gminy przybiera wartość niższą od mediany. Przy ostatecznej delimitacji Specjalnej Strefy Włączenia, a więc obszaru o najbardziej niekorzystnych wskaźnikach rozwoju społeczno – gospodarczego, przyjęto zasadę kumulacji deficytów, co oznacza, że SWW powinna obejmować gminy, w których występują deficyty w co najmniej trzech obszarach problemowych.

Generalnie, do SWW zaliczono 67 ze 114 gmin województwa zachodniopomorskiego. Gminy te zlokalizowane są głównie w centralnej i wschodniej części województwa. Obejmują obszary wiejskie i małe miasta w przeważającej części związane z gospodarką rolną.

Gmina Lipiany znalazła się w grupie gmin zaliczanych do SSW z trzema obszarami problemowymi, co plasuje gminę między 47 a 67 miejscem.

Rysunek 1. Specjalna Strefa Włączenia (kolor czerwony) w 2016 roku

Do obszarów problemowych zaliczono sytuację demograficzną, występujące problemy popegeerowskie oraz sytuację gospodarczą. Oznacza to, że w tych obszarach sytuacja gminy jest gorsza niż przeciętnie w województwie.

Charakterystyka demograficzna

Gmina i Miasto Lipiany zamieszkiwane jest przez ponad 6 tys. mieszkańców. Więcej niż połowa z nich (65%) znajduje się w wieku produkcyjnym (tzn. mężczyźni w wieku 18-65 lat, w przypadku kobiet jest to wiek do 60 lat). W okresie lat 2012-2015 całkowita liczba ludności gminy spadła o 149 osób, jednak liczba ludności w wieku produkcyjnym spadła w większym stopniu bo o 255 osób. Liczba mężczyzn w

wieku produkcyjnym zmniejszała się przez lata 2012-2015 proporcjonalnie do zmian w całej populacji – zmniejszyła się o 140 osób. Równie znacząco spadła liczba kobiet w wieku produkcyjnym – o 125, co oznacza, iż w roku 2015 liczba takich kobiet stanowiła 93,3% liczby z 2012 roku. W roku 2012 wśród możliwych kandydatów do pracy (osób w wieku produkcyjnym) znajdowało się 45,3% kobiet, w roku 2014 stanowiły one niemal taki sam udział – 45,0% ogólnego zasobu osób zdolnych (z racji wieku) do podjęcia lub kontynuowania pracy. Struktura zbiorowości osób w wieku produkcyjnym zmienia się, a zmiany te muszą być uwzględniane przy planowaniu wszelkich posunięć odnoszących się do działań na rynku pracy. Staje się on w coraz większym stopniu rynkiem, na którym obecni są raczej mężczyźni niż kobiety. Udział liczby mężczyzn zdolnych do podjęcia pracy pozostaje stale o ponad 10 punktów procentowych większy niż ma to miejsce w przypadku zbiorowości kobiet.

Tabela 2. Całkowita liczba ludności i liczba ludności w wieku produkcyjnych w podziale na płeć

Rok	Liczba ludności			W tym w wieku produkcyjnym			Odsetek osób w wieku produkcyjnym wśród		
	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem	Kobiet	Mężczyźni
2012	6 158	3 071	3 087	4 198	1 903	2 295	68,2	62,0	74,3
2013	6 093	3 047	3 046	4 099	1 858	2 241	67,3	61,0	73,6
2014	6 052	3 022	3 030	4 025	1 824	2 201	66,5	60,4	72,6
2015	6 009	3 004	3 005	3 943	1 778	2 165	65,6	59,2	72,0

Źródło: Bank Danych Lokalnych, obliczenia własne

Sytuacja zmienia się jednakże jeśli wziąć pod uwagę liczby ludności w wieku produkcyjnym mobilnym tzn. w wieku 18-44 lat. Uwidacznia się wtedy liczebna przewaga kobiet. Ma to pewne znaczenie dla procesów zachodzących na rynku pracy i na możliwych kierunkach lokalnej polityki rynku pracy. Kobiety, choć stanowią mniejszą część osób w wieku produkcyjnym, tworzą prawie równie liczebną zbiorowość osób najłatwiej poddających się procesom zmiany pracy, nabywania nowych umiejętności, przekwalifikowywania się itp.

Rynek pracy i bezrobocie w Gminie Lipiany

W latach 2012-2016 liczba osób zarejestrowanych w urzędzie pracy, a zamieszkujących gminę charakteryzowała się stałymi spadkami. W latach 2012-2014 liczba bezrobotnych przekroczyła wielkość 500 osób, a wskaźnik bezrobocia wynosił 13,4-16%. W latach następnych liczba bezrobotnych powoli spadała, z najniższymi stanami zanotowanym w roku 2016 – poniżej 400 osób i wskaźnikiem w wysokości 11-12%. W momentach granicznych – w 2012 roku i w czerwcu 2016 roku liczba osób bezrobotnych jest o 250 mniejsza. Wskaźnik bezrobocia na koniec 2015 roku, był o 5 punktów procentowych niższy niż w 2012 roku. Bezrobocie dotyczące nieco więcej niż co dziesiątego zdolnego (nominalnie, z uwagi na znajdowanie się w wieku produkcyjnym) mieszkańca gminy, a przy tym wciąż charakteryzujące się tendencją malejącą znamionuje pewne ustabilizowanie się procesów zachodzących na rynku pracy. Nie oznacza to jednak całkowitego zażegnania niebezpieczeństwa dezaktywizacji zawodowej, nawet jeśli ma ono charakter pojawiającego się cyklicznie a nie endemicznie. Wielkości związane z wysokością bezrobocia wskazują z jednej strony na utrwalanie się

liczby miejsc pracy i brak zagrożeń znaczącą liczbą zwolnień, z drugiej jednak strony wskazują na niemożność wchłonięcia dodatkowych kandydatów na nowe miejsca pracy, które nie powstają w zadowalających ilościach.

Tabela 3. Liczba bezrobotnych i wskaźnik bezrobocia

Rok	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych			Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni
2012	645	296	349	16,13	13,59
2013	582	271	311	14,84	12,69
2014	517	249	268	13,36	11,73
2015	435	209	226	11,55	10,04
2016	395	184	211	10,18	8,62

Źródło: Bank Danych Lokalnych, obliczenia własne.

Liczba kobiet znajdujących się w wieku produkcyjnych i nominalnie zdolnych i gotowych do podjęcia pracy nieustannie się zmniejsza, choć w dalszym ciągu stanowią one niewielką większość w zbiorowości osób pozostających bez pracy. W latach 2012-2016 zmniejszyła się ona o 138 osób. W tym czasie liczba mężczyzn w wieku produkcyjnym pozostających bez pracy zmalała w mniejszym stopniu - zmniejszyła się o 114 osób. Mimo tego wskaźnik bezrobocia wśród kobiet zawsze był i jest wyższy niż wskaźnik bezrobocia wśród mężczyzn, w niektórych latach poziom bezrobocia był wśród kobiet nawet dwa razy wyższy niż poziom bezrobocia wśród mężczyzn. Rynek pracy w gminie jest rynkiem pracy w większym stopniu otwartym dla mężczyzn niż dla kobiet, a wynika to zarówno z ich większej obecności w kręgu pracy (liczba potencjalnych kandydatów), jak i z większej możliwości znalezienia pracy (mniejsza liczba bezrobotnych).

Aktualny stan pomocy społecznej w Gminie.

Pomoc społeczna w gminie realizowana jest przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipianach.

OPS realizuje następujące formy pomocy:

- **Zasiłek stały** jest to świadczenie obowiązkowe (obowiązkowe) przysługujące na podstawie art. 37 ustawy o pomocy społecznej osobom niezdolnym do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnym do pracy, spełniającym kryterium dochodowe i stanowi uzupełnienie dochodu tych osób do kryterium ustawowego.
- **Zasiłek okresowy** przysługuje na podstawie art. 38 ustawy o pomocy społecznej adresowane jest do osób i rodzin bez dochodów lub o dochodach niższych niż ustawowe kryterium oraz zasobach pieniężnych niewystarczających na zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych, zwłaszcza ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego.
- **Zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy.** Jest to świadczenie fakultatywne przyznawane na podstawie art. 39 ustawy o pomocy społecznej na zaspokojenie niezbędnej potrzeby życiowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży.

- **Specjalny zasiłek celowy** jest świadczeniem przysługującym na podstawie art. 41 ustawy o pomocy społecznej i może być przyznane w szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających kryterium ustawowe - w wysokości nieprzekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny.

Sytuację osobistą, rodzinną, dochodową i majątkową osoby lub rodziny ustala się na podstawie następujących dokumentów:

- 1) dowodu osobistego lub innego dokumentu stwierdzającego tożsamość;
- 2) skróconego odpisu aktu urodzenia dziecka lub książeczki zdrowia dziecka (do wglądu) – w przypadku, gdy dziecko nie figuruje w dowodzie osobistym opiekuna prawnego;
- 3) dokumentów określających status cudzoziemca w Rzeczypospolitej Polskiej;
- 4) decyzji właściwego organu w sprawie renty, emerytury, świadczenia przedemerytalnego lub zasiłku przedemerytalnego;
- 5) orzeczenia komisji do spraw inwalidztwa i zatrudnienia wydanego przed dniem 1 września 1997 r., orzeczenia lekarza orzecznika o niezdolności do pracy, niezdolności do samodzielnej egzystencji, orzeczenia komisji lekarskiej;
- 6) orzeczenia o niepełnosprawności albo orzeczenia o stopniu niepełnosprawności;
- 7) zaświadczenia pracodawcy o wysokości wynagrodzenia z tytułu zatrudnienia, zawierającego informacje o wysokości potrąconej zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych, składki na ubezpieczenie zdrowotne, składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe w części finansowanej przez ubezpieczonego oraz składki na ubezpieczenie chorobowe;
- 8) zaświadczenia o wysokości wynagrodzenia uzyskiwanego na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia, umowy o dzieło albo w okresie członkostwa w rolniczej spółdzielni produkcyjnej lub spółdzielni kółek rolniczych (usług rolniczych), zawierającego informacje o potrąconej zaliczce na podatek dochodowy od osób fizycznych, składki na ubezpieczenie zdrowotne, składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe w części finansowanej przez ubezpieczonego oraz
- 9) dowodu otrzymania renty lub emerytury, zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego;
- 10) zaświadczenia urzędu gminy o powierzchni gospodarstwa rolnego w hektarach przeliczeniowych;
- 11) decyzji o uznaniu lub odmowie uznania za osobę bezrobotną, utracie statusu osoby bezrobotnej, o przyznaniu, odmowie przyznania, wstrzymaniu, wznowieniu wypłaty oraz utracie lub pozbawieniu prawa do zasiłku dla bezrobotnych, dodatku szkoleniowego, stypendium, dodatku aktywizacyjnego albo zaświadczenia o pozostawaniu w ewidencji bezrobotnych lub poszukujących pracy;
- 12) zaświadczenia Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego potwierdzającego zobowiązanie do opłacania składki na ubezpieczenie społeczne rolników;
- 13) zaświadczenia Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o zadeklarowanej podstawie wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą;
- 14) zaświadczenia, o którym mowa w art. 8 ust. 7 i 8 ustawy o pomocy społecznej, wydanego przez naczelnika właściwego urzędu skarbowego;
- 15) oświadczenia o uzyskaniu dochodu, o którym mowa w art. 8 ust. 11 i 12 ustawy;

- 16) zaświadczenia lub decyzji organów przyznających świadczenia pieniężne;
- 17) oświadczenia o stanie majątkowym.

OPS w Lipianach przyznaje i wypłaca także świadczenia rodzinne:

- Zasiłek rodzinny
- Zapomoga z tytułu urodzenia dziecka - "Becikowe"
- Zasiłek pielęgnacyjny
- Świadczenie pielęgnacyjne
- Specjalny zasiłek opiekuńczy

Osobną aktywnością OPS jest wypłacanie **dotatków mieszkaniowych**.

Do zadań OPS-u należy także monitorowanie przemocy w rodzinie, czym zajmuje się także Zespół Interdyscyplinarny (tzw. niebieskie karty).

Pomoc społeczna – zagrożenie ubóstwem

Z powodu niskich dochodów, a także splotu niekorzystnych okoliczności pewna część mieszkańców gminy ubiega się o pomoc ze strony ośrodka pomocy społecznej. Z pomocy społecznej każdego roku korzysta około 190 rodzin (i liczbę tę można uznać za stałą), w skład których wchodzi zawsze około 750-630 osób. Udzielane im świadczenia sięgają wartości około 2,5 tysięcy złotych rocznie (co oznacza około 700-800 zł na 1 osobę).

Tabela 4. Beneficjenci pomocy społecznej i udzielone świadczenia

Rok	Beneficjenci pomocy społecznej		Kwota udzielonych świadczeń w ramach zadań własnych gminy (zł)	Średnia kwota świadczenia	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach		Na rodzinę	Na 1 osobę
2012	190	631	459 144	2416,55	727,65
2013	193	631	446 119	2311,50	707,00
2014	179	578	373 866	2088,64	646,83
2016	198	586	485 330	2451,16	828,21

Źródło: Wydział Spraw Społecznych, Zachodniopomorski Urząd Wojewódzki, obliczenia własne

Odniesienie liczby beneficjentów pomocy społecznej do całkowitej liczby mieszkańców gminy wskazuje, jaka część z nich jest niesamodzielna w zaspokajaniu potrzeb oraz przewyżnianiu trudności – niezależnie od tego czy problemy występują stale czy okresowo (a nawet jednorazowo). Wskaźnik zależności od pomocy społecznej w latach 2012-2016 był ustabilizowany przybierając wartości koncentrujące się wokół 10%. Oznacza to, że w sytuacjach wymagających stałego lub okresowego wspomaganie ze strony wspólnoty (gminy) znajduje się niemal co dziesiąty mieszkaniec gminy i jest to wielkość dotycząca rokrocznie nie tylko tej samej liczby mieszkańców, ale w dużej mierze także stale tych samych mieszkańców.

Tabela 5. Wskaźniki dotyczące pomocy społecznej w gminie

Rok	Liczba mieszkańców	Liczba osób (w rodzinach) korzystających z pomocy społecznej	Wskaźnik zależności od pomocy społecznej	Średnia wielkość świadczenia na 1os/1m-c
2012	6 158	631	10,2%	60,64
2013	6 093	631	10,4%	58,92
2014	6 052	578	9,6%	53,90
2016	6 009	586	9,8%	69,02

Źródło: Wydział Spraw Społecznych, Zachodniopomorski Urząd Wojewódzki, obliczenia własne

Podstawowymi powodami udzielania pomocy są ubóstwo oraz bezrobocie – oba zjawiska zresztą silnie ze sobą powiązane albowiem brak pracy zawsze prowadzi do zmniejszenia lub pozbawienia środków do życia. Znamionuje to strukturalną niemożność zaspokajania podstawowych potrzeb. Do rzędu takich samych, strukturalnych przyczyn uzasadniających sięganie do wsparcia ze strony wspólnoty zaliczyć należy niepełnosprawność i długotrwałe choroby, w pewnym zaś stopniu sytuacje związane z wielodzietnością i potrzebą ochrony rodziny. Powody udzielania pomocy, które można nazwać „koniunkturalnymi” i nie wynikającymi bezpośrednio z przyczyn obiektywnych (jako przykład mogą służyć alkoholizm i narkomania, ale także zdarzenia losowe) są na tle przyczyn strukturalnych znacznie rzadziej reprezentowane. Nie oznacza to, że nie są tym samym żadnym problemem dla społeczności gminnej.

Gospodarka

Liczba zakładów pracy (podmiotów gospodarczych), w których mogą znaleźć zatrudnienie mieszkańcy gminy na przestrzeni lat 2012-2016 wykazuje zmienność polegającą jednakże na zmniejszaniu się tej liczby.

Interesującym wskaźnikiem jest aktywność mieszkańców w zakładaniu nowych firm. W badanym okresie liczba nowozakładanych podmiotów gospodarki narodowej jest na mniej więcej tym samym poziomie. Liczebność takich podmiotów zawierała się od 53 w 2012 roku, przez 55, 47 i 57 w kolejnych latach, aż do 59 w 2016 roku. Liczba nowozakładanych podmiotów gospodarczych rokrocznie wrasta w badanym okresie.

Równie interesującym wskaźnikiem jest liczba podmiotów gospodarczych prowadzonych przez osoby fizyczne. Jeśli w 2012 roku w gminie funkcjonowało 405 takich podmiotów, to w kolejnych latach już mniej: 399 (2013), 404 (2014), 386 (2015) i 389 (2016). Spadki nie są jednak znaczne i ogólna liczba podmiotów gospodarczych prowadzonych przez osoby fizyczne jest w badanym okresie na zbliżonym poziomie.

Tabela 6. Podmioty gospodarcze zarejestrowane w systemie REGON

Klasy wielkości (liczba zatrudnionych)	Liczba podmiotów				
	2012	2013	2014	2015	2016
ogółem	596	609	601	602	616
0 - 9	568	584	576	577	592
10 - 49	19	16	17	17	16
50 - 249	9	9	8	8	8

Źródło: BDL, stat.gov.pl.

Liczba gospodarujących podmiotów nie musi jednak mieć bezpośredniego przełożenia na inne procesy zachodzące na lokalnym rynku. Wyraźny spadek liczby podmiotów począwszy od roku 2013 nie przekłada się np. na wzrost liczby bezrobotnych. Ta utrzymywała się na najwyższych poziomach w latach 2009-2013, aby od roku 2014 (w którym ponownie można było zaobserwować spadek liczby zarejestrowanych podmiotów) znowu się zmniejszać. Obszar gminy nie jest jedynym, na którym jej mieszkańcy mogą znajdować pracę, wielu poszukuje jej i znajduje na innych, poza lokalnych rynkach pracy.

Profil gospodarczy podmiotów działających na terenie gminy jest określony przez trzy branże: handel, rolnictwo i budownictwo. Dwie pierwsze branże mniej lub bardziej, ale jednak systematycznie tracą na ważności (określonej miarą liczebną), trzecia zaś, również tracąc w wymiarze ilościowym, zyskuje na udziale (liczonym w odsetku od całkowitej liczebności podmiotów gospodarczych) tylko z uwagi na kłopoty w innych branżach. Na znaczeniu traci również przetwórstwo przemysłowe, a wzrost liczebny notują podmioty z zakresu: usług administrowania i działalności wspierających. Pozostałe branże i sektory w zasadzie utrzymują stan posiadania z poprzednich lat.

W przeważającej, prawie wyłącznej mierze, podmioty gospodarcze zlokalizowane w gminie to jednostki zatrudniające nie więcej niż 9 pracowników. Z reguły firmy takie nie są zdolne do absorpcji większych zespołów pracowników, a ruch zatrudnienia odbywa się w nich na zasadach zastępowania pracowników odchodzących. W gminie nie jest zlokalizowany żaden zakład zatrudniający więcej niż 250 pracowników, ale 8-9 o zatrudnieniu w przedziale 50-249 pracowników.

Do najważniejszych firm działających na terenie Gminy Lipiany należą:

Zakłady produkcyjne

- ArecoProfiles Sp. z o.o.
- BPI Polska Sp. z o.o.
- Fabryka Armatur Lipiany Trading Sp. z o.o. – masa upadłościowa
- Inelco A/S
- Koordynator Polska - Skandynawia - Niemcy Sp. z o.o.
- Krężel Sp. z o.o.
- PowerConcept Sp. z o.o.
- Piekarnia s.c.
- Prignitz Meble Pomorskie Sp. z o.o.
- Pro-Trailer Sp. z o.o.

Firmy usługowe:

- Agencja Ubezpieczeniowa Szelağ Tomasz
- Antyki - renowacja mebli Dykiert Ireneusz
- "Auto - Części". Sklep motoryzacyjny Kałek Jerzy
- Auto Handel-Komis Klęczar
- Deco - Art
- "Foto - Studio" Usługi fotograficzne T. i T. Szymańscy
- F.U.H "M Partner" Dariusz Marciniak
- F.U.H. "TOMBUD" Tomasz Cichocki
- GPM Pojazdy Handlowe i Usługowe Sp. z o.o.
- Galeria kwiatów i upominków Augustyn Dorota
- Kwaciarnia "Aga" Kibic Agnieszka
- Kwaciarnia "MANGO" Edyta Felińczak-Hrynkiewicz
- PHU Stacja Paliw Chromicz Wiesław
- P.P.U.H. "KLON" Lönn Małgorzata
- P.P.H.U. JAG-STONE, Hurtownia Kamieni Naturalnych
- Produkcja mebli Piasecki Piotr
- Meble MB Borys Marcin
- Roboty ziemne, usługi transportowe Siepracki Zygmunt
- Usługowy Zakład Kominiarski Jan Sochacki
- Usługi Komunalne Grażyna Biernacka
- Usługi stolarskie, wyrób trumien Stachow Jan
- Usługi tapicerskie Jankowski Eugeniusz
- Zakład Elektromechaniczny Janik Małgorzata
- Zakład Elektromechaniczny Kmiecik S.

Mieszkalnictwo i infrastruktura techniczna

Dodatki mieszkaniowe

Ważnym elementem polityki mieszkaniowej gminy są dodatki mieszkaniowe. Umożliwiają one utrzymanie ciągłości w uiszczaniu opłat za media, co ma ważny wpływ na finanse komunalne, a także pozwalają rodzinom zagrożonym marginalizacją na utrzymanie aktualnego poziomu życia.

Tabela 7. Liczba i kwoty wypłaconych dodatków mieszkaniowych

Forma własności	Jednostka miary	2012	2013	2014	2015
ogółem	szt.	1 058	893	834	735
	zł	187 058	173 360	154 353	131 883
w zasobie gminnym	szt.	582	557	523	445
	zł	103 019	113 815	97 131	75 361
w zasobie spółdzielczym	szt.	321	221	215	149
	zł	64 952	44 229	45 545	32 376
w zasobie wspólnot mieszkaniowych	szt.	97	96	76	69
	zł	13 093	12 234	9 482	9 259

w zasobie prywatnym	szt.	36	13	20	22
	zł	2 466	1 700	2 195	1 805
w zasobie innym	szt.	22	6	0	50
	zł	3 528	1 382	0	13 082

Źródło: Bank Danych Lokalnych; bdl.stat.gov.pl.

W badanym okresie liczba dodatków mieszkaniowych oraz kwota wydatkowanych na ten cel środków systematycznie malała. Nie mniej jednak liczba rodzin (gospodarstw domowych) objętych tym wsparciem jest znacząca.

Sieci wodociągowe, kanalizacyjne i gazowe

Wyposażenie w urządzenia techniczno-sanitarne jest jednym z najważniejszych wskaźników określających poziom życia mieszkańców.

W badanym okresie (2012-2015) poziom wyposażenia mieszkań w tego typu instalacje ulegał stałej poprawie. Dotyczy to wszystkich sfer wyposażenia technicznego, jak i lokalizacji. Poprawa nastąpiła bowiem zarówno na obszarach wiejskich, jak i w mieście.

Tabela 8. Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne

Lokalizacja	Urządzenia techniczno-sanitarne	Rok			
		2012	2013	2014	2015
ogółem	wodociąg	2 047	2 051	2 058	2 072
	ustęp spłukiwany	1 996	2 000	2 007	2 021
	łazienka	1 907	1 911	1 918	1 932
	centralne ogrzewanie	1 493	1 497	1 504	1 518
	gaz sieciowy	188	189	192	217
w miastach	wodociąg	1 504	1 507	1 510	1 520
	ustęp spłukiwany	1 464	1 467	1 470	1 480
	łazienka	1 408	1 411	1 414	1 424
	centralne ogrzewanie	1 129	1 132	1 135	1 145
	gaz sieciowy	186	187	190	215
na wsi	wodociąg	543	544	548	552
	ustęp spłukiwany	532	533	537	541
	łazienka	499	500	504	508
	centralne ogrzewanie	364	365	369	373
	gaz sieciowy	2	2	2	2

Źródło: Bank Danych Lokalnych; bdl.stat.gov.pl.

Pomimo stopniowej ogólnej poprawy nasycenia w urządzenia sanitarno-techniczne występuje wysoka dysproporcja pomiędzy miastem a obszarami wiejskimi. Taka konstatacja dotyczy zwłaszcza dostępności do kanalizacji i sieci gazowej. Jedynie 38% mieszkańców wsi korzysta z kanalizacji, zaś z instalacji gazowej odsetek korzystających nie przekracza nawet 0.5%, czyli mniej niż co dwutysięczny mieszkaniec obszarów wiejskich w gminie Lipiany korzysta z gazu sieciowego.

Tabela 9. Korzystający z instalacji w % ogółu ludności

Lokalizacja	Sieci	2012	2013	2014	2015
ogółem	wodociąg	96,7	96,7	97,5	97,5
	kanalizacja	74,1	74,0	79,2	79,5
	gaz	8,6	9,2	9,9	10,9
w miastach	wodociąg	98,7	98,7	100,0	100,0
	kanalizacja	92,0	92,0	100,0	100,0
	gaz	12,7	13,5	14,6	16,1
na wsi	wodociąg	92,5	92,5	92,5	92,6
	kanalizacja	37,5	37,5	37,5	38,2
	gaz	0,3	0,3	0,3	0,4

Źródło: Bank Danych Lokalnych; bdl.stat.gov.pl.

Wartości kulturowe na obszarze Gminy

W czasie drugiej wojny światowej Lipiany nie uległy zniszczeniu i większość zabudowy pochodzi sprzed tego okresu. Centrum starego miasta w obrębie dwóch Baszt Obronnych: Myśluborskiej i Pырzyckiej oraz ulicy Okrzei (biegnącej na linii dawnej fosi obronnej) nie zostało praktycznie zmienione, jedynie na ulicy Sienkiewicza i Górnej postawiono bloki mieszkalne. Pozostała substancja mieszkaniowa i układ przestrzenny stanowi stara substancja, wymagająca podjęcia praktycznie natychmiast prac remontowych, celem nie tylko przywrócenia do odpowiedniego stanu, ale i zabezpieczenia przed katastrofami budowlanymi.

Stare Miasto stanowi najcenniejszy zabytek Gminy Lipiany. Poza murami średniowiecznego grodu znaleźć można jednak także nieliczne inne zabytki. Pełną inwentaryzację prawnie chronionych zabytków zawiera tabela 10.

Tabela 10. Obiekty wpisane do rejestru zabytków

Miejscowość	Obiekt	numer	data	Nr decyzji
Lipiany	teren Starego Miasta	43	30.07.1955	Kl.V.-0/22/55
Lipiany	ratusz	221	25.02.1957	Kl.V.-0/236/57
Lipiany	kościół Wniebowzięcia NMP	222	25.02.1957	Kl.V.-0/237/57
Lipiany	budynek mieszkalny, ul. Szkolna 17	265	22.10.1957	Kl.V.-0/290/57
Lipiany	budynek mieszkalny, ul. Armii Krajowej 29/31	264	22.10.1957	Kl.V.-0/289/57

Miejscowość	Obiekt	numer	data	Nr decyzji
Lipiany	budynek mieszkalny, ul. Oświęcimska 5 (do skreślenia z rej.)	262	22.10.1957	Kl.V.-0/287/57
Lipiany	obwarowania miejskie	261	22.10.1957	Kl.V.-0/285/57
Batowo	pałac (ruina)	815	10.08.1978	Kl.I.5340/11/78
Skrzynka	park dworski	918	02.11.1980	Kl.I.5340/40/80
Krasne	park dworski	922	01.12.1980	Kl.I.5340/44/80
Mielęcinek	park dworski	921	01.12.1980	Kl.I.5340/43/80
Wołczyn	park dworski	920	02.12.1980	Kl.I.5340/42/80
Batowo	park dworski	926	03.12.1980	Kl.I.5340/48/80
Połczyno	park dworski	927	03.12.1980	Kl.I.5340/49/80
Wołczyn	dwór	1080	07.07.1987	Kl.III.5340/31/87
Krasne	pałac (ruina)	1202	08.11.1991	PSOZ/Sz- n/III/5340/194/91
Lipiany	budynek mieszkalny, ul. Kościuszki 43	1265	17.07.1994	PSOZ/Sz- n/5340/107/94
Lipiany	budynek mieszkalny, ul. Jedności Narodowej 61	1301	19.02.1996	DZ- 4200/36/O/95/96
Lipiany	budynek mieszkalny, ul. Jedności Narodowej 63	1302	19.02.1996	DZ- 4200/37/O/95/96
Skrzynka	dwór	33	01.03.2000	DZ- 4200/49/O/99/2000

Źródło: Rejestr zabytków nieruchomości województwa z wyłączeniem zabytków archeologicznych, Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Szczecinie.

Rysunek 2. Brama Myśliborska w Lipianach, ok. 1903 r.

Źródło: www. fotopolska.eu

Obiekty przyrodnicze i tereny chronione

Na terenie gminy istnieje jeden obiekt ochrony powierzchniowej podlegający całkowitej ochronie prawnej – rezerwat florystyczny „Jezioro Jasne”, utworzony mocą Zarządzenia Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 23 stycznia 1973 r. Obszar północnej części Jeziora Jasnego wraz ze znajdującymi się na niej wyspami o łącznej powierzchni 14,79ha. Położony jest na terenie gmin Lipiany i Myślibórz. Występuje tu należąca do największych osobliwości flory wodnej wolfia bezkorzeniowa (*Wolffiaarhiza*). Masowe jej występowanie uwarunkowane jest korzystnymi warunkami topograficznymi i mikroklimatycznymi, jakie istnieją w dolinie, w której znajduje się Jezioro Jasne. Spotkać tam można również inne rzadkie gatunki wodne, takie jak: zespół rzęs (Lemna), lilie wodne (*Lilium*), żabiściek (*Hydrocharis*), osokę aloesowatą (*Stratiotesaloides*).

Część obszaru gminy objęto ochroną w formie Obszaru Specjalnej Ochrony Siedlisk Natura 2000 PLH320014 Pojezierze Myśliborskie. Obszary te wyznaczono w procesie dopasowywania krajowych przepisów o ochronie przyrody do wymogów obowiązujących w Unii Europejskiej, zgodnie z Dyrektywą w sprawie ochrony dzikich ptaków przyjętą przez Radę Wspólnot Europejskich w 1979 roku jako prawo obowiązujące kraje członkowskie ówczesnej Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej. Obecnie dokument ten zwany jest w skrócie Dyrektywą Ptasią i wraz z Dyrektywą w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory (tzw. Dyrektywą Siedliskową) stanowi główny zbiór przepisów prawa o ochronie przyrody w Unii Europejskiej. Na terenie obszarów Natura 2000 zabrania się podejmowania działań mogących w istotny sposób pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków roślin i zwierząt, a także w istotny sposób wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których został wyznaczony obszar Natura 2000 (zgodnie z art. 33 ustawy z dnia 6 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U Nr 92 poz. 880 ze zmianami). Do obszarów tych należą obszary jezior Będzin, Chłop, Grochacz wraz z częścią ich stref brzegowych.

W gminie występują także obiekty przyrodnicze, objęte ochroną prawną w formie pomników przyrody. Są to:

- 1) Dąb Pokoju w Lipianach
- 2) Obiekty wskazane uchwałą Nr XVI/130/2004 Rady Miejskiej w Lipianach z dnia 21 września 2004 w sprawie uznania za pomniki przyrody następujących obiektów przyrody ożywionej i nieożywionej:
 - a) drzewa i grupy drzew:
 - a. zespół 27 lip drobnolistnych (*Tiliacordata*) rosnących na terenie działki geodezyjnej nr 56/2 obręb Dębiec na tzw. „Wzgórzu Napoleona” o obwodach pni od 90 cm do 335 cm na wysokości 1,30 m od ziemi i wys. do 20 m;
 - b. dąb szypułkowy (*Quercus robur*) rosnący na terenie działki geodezyjnej nr 162 (w linii brzegowej jez. Mielęcińskie Dołgie) obręb Mielęcinek, o obwodzie pnia 408 cm na wysokości 1,30 m od ziemi, wys. ok. 20 m;
 - c. dąb szypułkowy (*Quercus robur*) rosnący na terenie działki geodezyjnej nr 167, obręb Krasne (prawa strona w kierunku Lipian), o obwodzie pnia 363 cm na wysokości 1,30 m od Ziemi, wys. ok. 25 m;
 - d. dąb szypułkowy (*Quercus robur*) rosnący na terenie działki geodezyjnej nr 167, obręb Krasne (w centrum wsi), o obwodzie pnia 410 cm na wysokości 1,30 in od ziemi, wys. ok. 20 m;

- e. dąb szypułkowy (*Quercus robur*) rosnący na terenie działki geodezyjnej nr 167, obręb Krasne (przy sklepie), o obwodzie pnia 408 cm na wysokości 1,30 m od ziemi, wys. ok. 25 m;
 - f. dąb szypułkowy (*Quercus robur*) rosnący na terenie działki geodezyjnej nr 172, obręb Krasne (na odcinku drogi Wołczyn - Krasne - prawa strona drogi), o obwodzie pnia 427 cm na wysokości 1,30 m od ziemi, wys. ok. 25
 - g. dąb szypułkowy (*Quercus robur*) rosnący na terenie działki geodezyjnej nr 172, obręb Krasne (na odcinku drogi Wołczyn - Krasne - lewa strona drogi), o obwodzie pnia 538 cm na wysokości 1,30 m od ziemi, wys. ok. 25 m;
 - h. dąb szypułkowy (*Quercus robur*) rosnący na terenie działki geodezyjnej nr 172, obręb Krasne (na odcinku drogi Wołczyn - Krasne - lewa strona drogi), o obwodzie pnia 485 cm na wysokości 1,30 in od ziemi, wys. ok. 25 m;
 - i. robinia akacjowa (*Robinia pseudoaccacia*) rosnąca na terenie działki geodezyjnej nr 26, obręb Skrzyńka (na odcinku drogi Skrzyńka - Lipiany - prawa strona drogi), o obwodzie pnia 344 cm na wysokości 1,30 m od ziemi, wys. ok. 20 m;
- b) głąz narzutowy - granit różowy, średnioziarnisty zlokalizowany na terenie działki geodezyjnej nr 179, obręb Dębiec (Leśnictwo Lipiany), o wymiarach części wystającej ponad poziom gruntu: dł. 3,70 m, szer. 1,8 m, wys. „3 m, obwód 11,8 m.

Uznanie wymienionych obiektów za pomniki przyrody ma za zadanie zapewnienie im ochrony prawnej zgodnie z przepisami ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

3.2. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych

3.2.1. Metodyka diagnozy

Diagnoza zjawisk kryzysowych ma na celu wyznaczenie obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji. Metodyka została stworzona z wykorzystaniem założeń zawartych w zaktualizowanych „Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020”, Ministerstwa Rozwoju z 2 sierpnia 2016 roku oraz „Zasad realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020” z marca 2016 roku. Wytyczne i zasady nie wskazują jednoznacznie ścieżki jaką należy podjąć aby wykonać diagnozę, nie wprowadzają również jej sztywnych ram, dlatego też metodyka diagnozy musi zostać dostosowana oraz dobrana do warunków panujących w danej gminie.

Przyjętą diagnozę można podzielić na kilka etapów, które zostaną scharakteryzowane poniżej:

- Ocena jakościowa Gminy oraz możliwości zbierania danych,
- Zbieranie danych,
- Wstępne naniesienie danych na mapy,
- Podział Gminy na podobszary,
- Agregacja danych do podobszarów,
- Naniesienie danych na mapy,
- Nałożenie (sumowanie) problemów,
- Analiza danych oraz wyników analiz.

Ocena jakościowa Gminy

Pierwszym krokiem była analiza uwarunkowań przestrzenno-funkcjonalnych Gminy oraz systemu drogowego, ewentualnie podziału Gminy na miejscowości/ dzielnice/ osiedla. Kluczowym na tym etapie było wyodrębnienie stref, które w naturalny sposób dzielą Gminę, zwrócenie uwagi na tereny mieszkaniowe, obszary niezamieszkałe oraz drogi przecinające kilka potencjalnych obszarów. Krok ten jest bardzo ważny dlatego, że umożliwił odpowiednie zbieranie danych. W Gminie Lipiany występuje naturalny podział na miejscowości/ sołectwa. Miasto Lipiany przeważa pod względem liczby ludności, dlatego – we wstępnej analizie - jako naturalne jednostki przestrzenne uznano ulice.

Zbieranie danych

Po wykonaniu wstępnej oceny przystąpiono do zebrania danych. Głównym ich źródłem były dane Urzędu Miejskiego w Lipianach, jednostek podległych, Policji, Powiatowego Urzędu Pracy oraz Ośrodka Pomocy Społecznej. Dane zbierano z dokładnością do ulic w celu ochrony danych osobowych. Dane posegregowano i zgromadzono w formie arkusza kalkulacyjnego, aby umożliwić wygodne operowanie nimi w dalszych etapach.

Wstępne naniesienie danych na mapy

Krok ten miał na celu wizualizację głównych problemów społecznych na poszczególnych ulicach. Pozwoliło to na wstępną przestrzenną ocenę skali oraz rozprzestrzenienia obszarów problemowych oraz zapobiegło to uniknięciu błędów na kolejnym etapie polegającym na przeprowadzaniu linii podziału podobszarów jedynie w oparciu o uwarunkowania przestrzenno-funkcjonalne.

Agregacja danych do podobszarów

Do podziału na podobszary wykorzystano jednostki pomocnicze – sołectwa oraz inne miejscowości wykazujące odrębność. Miasto Lipiany z uwagi na największą liczbę mieszkańców oraz pełnione funkcje analizowano w układzie ulic.

Ostatecznie przyjęto podział na następujące wiejskie jednostki urbanistyczne:

Batowo
Derczewko
Dębiec
Mironów
Jedlice
Brzostowo
Krasne
Miedzyń
Głębokie
Józefin
Żarnowo
Mielęcinek
Nowice
Osetna(wraz z miejscowościami: Będzin, Mokronos, Przywodzie, Świerszczyki)
Pończyno
Skrzynka
Wołczyn

W Lipianach analizą objęto następujące ulice:

Adama Mickiewicza
Armii Krajowej
Barlinecka
Ciasna
Gen. Józefa Bema
Górna
Henryka Sienkiewicza
Jedności Narodowej
Kornela Makuszyńskiego
Lipowa
Mikołaja Kopernika
Mostowa
Myśluborska
Niepodległości
Osiedle Podmiejskie
Oświęcimska
Polna
Pyrzycka
Romualda Traugutta
Stefana Okrzei

Stefana Żeromskiego
Szkolna
Tadeusza Kościuszki
Władysława Sikorskiego
Wodna
Wolności

W stosunku do miasta Lipiany dane szczegółowe odnoszące się do zjawisk kryzysowych w dalszej części analizy będą agregowane w większe, ale jednorodne obszary analityczne. Pozostałe miejscowości traktowane będą jako jednostki autonomiczne.

3.2.2. Sfera społeczna

Zasadniczym celem rewitalizacji jest wyprowadzanie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe obejmujące przede wszystkim kwestie społeczne oraz kwestie ze sfery gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej lub środowiskowej. Sfera społeczna występuje więc jako warunek podstawowy, zaś pozostałe sfery w sposób alternatywny.

W analizie sfery społecznej skupimy się na trzech zasadniczych wskaźnikach syntetyzujących problemy niedostosowania działań mieszkańców w stosunku do ich potrzeb, zwłaszcza egzystencjalnych.

W pierwszym planie ukazuje się nam znaczenie skali korzystania z narzędzi pomocy społecznej w gminie. Udzielenie jakiegokolwiek świadczenia z zakresu pomocy społecznej oznacza występowanie sytuacji dysfunkcyjnej, kryzysowej dla mieszkańca gminy i jego rodziny. Skala i poziom tego rodzaju świadczeń w społeczności lokalnej jest bardzo dobrym wskaźnikiem występujących problemów bytowych, które bezpośrednio rzutują na pozostałe sfery życia: wychowawcze, socjalizujące, emocjonalne, kulturowe.

Drugim istotnym problemem społecznym określającym sytuację kryzysową analizowanej jednostki urbanistycznej jest bezrobocie. Także tutaj skala bezrobocia stanowi bardzo dobry wskaźnik sytuacji materialnej analizowanej wspólnoty terytorialnej. Poziom bezrobocia określa nie tylko ograniczenie dostępności środków finansowych na zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych rodziny, ale także na jej ogólny stan. Ponadto występowanie obok siebie wielu rodzin w podobnej kryzysowej sytuacji wzmacnia brak aktywności, wpływa na apatię i społeczną anomię. Dość często prowadzi do wielopokoleniowego bezrobocia.

Analizując zróżnicowanie ilościowe pomocy społecznej w gminie wskazać należy kilka obszarów znacznie wyróżniających się. W miejscowości Połczyn (154 mieszkańców) z pomocy społecznej w 2016 roku skorzystało 33,8% mieszkańców. Podobnie w Wołczynie (29,5%) i w Skrzynce (27,1%).

Mniej dramatyczna sytuacja zdaje się występować na obszarach miejskich. Wyróżniającym się obszarem jest Osiedle Podmiejskie (29%), ulica Ciasna (25%), Armii Krajowej (17,1%) i ulicy Stefana Żeromskiego (16,2%).

Skalę zróżnicowania oraz poziom problemów społecznych prezentujemy osobno dla obszarów wiejskich oraz ulic Lipian. W tabeli 11 przedstawiamy podstawowe dane dotyczące obszarów wiejskich, zaś w tabeli 12 zróżnicowanie w obrębie ulic miasta Lipiany.

Tabela 11. Liczba korzystających ze świadczeń pomocy społecznej oraz zarejestrowanych bezrobotnych według sołectw

Sołectwo	Liczba korzystających ze świadczeń pomocy społecznej		Liczba osób bezrobotnych (2016)	
	2015	2016	Ogółem	długotrwale bezrobotni
Batowo	46	38	28	18
Derczewko			2	1
Dębiec	3		4	2
Mironów	23	20		
Jedlice	24	25	12	7
Brzostowo	3	1		
Krasne	23	14	13	8
Miedzyń	5		1	1
Głębokie				
Józefin	6	6		
Żarnowo	6	6		
Mielęcinek	25	21	10	7
Nowice			1	0
Osetna	5		5	4
Połczyno	55	52	9	6
Skrzynka	42	58	18	13
Wołczyn	20	36	12	10

Źródło: Dane urzędowe OPS w Lipianach i PUP w Pyrzycach.

Tabela 12. Liczba korzystających ze świadczeń pomocy społecznej oraz zarejestrowanych bezrobotnych według ulic

Sołectwo	Liczba korzystających ze świadczeń pomocy społecznej		Liczba osób bezrobotnych (2016)	
	2015	2016	Ogółem	długotrwale bezrobotni
Adama Mickiewicza	8	14	18	9
Armii Krajowej	50	49	30	25
Barlinecka	12	13	9	2
Ciasna		3	1	1
Gen. Józefa Bema	4	6	22	11
Górna	17	18	15	11
Henryka Sienkiewicza	17	16	26	11
Jedności Narodowej	60	66	47	27

Sołectwo	Liczba korzystających ze świadczeń pomocy społecznej		Liczba osób bezrobotnych (2016)	
Kornela Makuszyńskiego			4	3
Lipowa	1		3	1
Mikołaja Kopernika	1	1	4	3
Mostowa				
Myśluborska	6	6	4	1
Niepodległości	15	12	10	5
Osiedle Podmiejskie		9	5	3
Oświęcimska	3		4	4
Polna			3	1
Pyrzycka		3	3	3
Romualda Traugutta	2	2	4	4
Stefana Okrzei	9	8	3	1
Stefana Żeromskiego			1	0
Szkolna	17	18	8	7
Tadeusza Kościuszki		11	7	5
Władysława Sikorskiego	34	21	22	14
Wodna	4	4	2	1
Plac Wolności	25	26	19	14
Razem	285	306	274	167

Źródło: Dane urzędowe OPS w Lipianach i PUP w Pyrzycach.

Udział bezrobotnych przypadających na mieszkańców miejscowości i ulic w gminie Lipiany (od niemowlęcia do seniora) jest znacząco zróżnicowany.

Najwięcej osób bezrobotnych w stosunku do liczby mieszkańców jest na ul. Polnej w Lipianach (21,4%), ale pamiętajmy o tym, że na tej ulicy jest zaledwie 14 mieszkańców i wskaźnik ten uznać można za zupełnie przypadkowy. Jednak zbiór bezrobotnych na ul. Mickiewicza czy Armii Krajowej już tak przypadkowy nie jest. Na obu ulicach bezrobotni stanowią ponad 10% mieszkańców ulicy, ale dotyczy to już blisko 50 osób pozostających bez pracy.

Jeśli chodzi o wskazanie większego zbiorowiska osób bezrobotnych w miejscowościach gminy, to najwyższe udziały bezrobotnych w stosunku do ogółu mieszkańców dotyczą miejscowości: Wołczyn, Dębiec, Krasne, Batowo. Miasto Lipiany plasuje się w tym swoistym rankingu mniej więcej pośrodku, z udziałem bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców na poziomie 6,9%.

3.2.3. Sfera gospodarcza

Możliwość porównywania danych gospodarczych jest ograniczona względami tajemnicy statystycznej. Oznacza to, że nie są dostępne informacje o podmiotach gospodarczych, jeśli w rezultacie udostępnienia tych danych możliwe będzie ich zidentyfikowanie, a w dalszej kolejności działanie na ich szkodę i stosowanie nieuczciwej konkurencji.

Właściwie jedynym obiektywnym wskaźnikiem świadczącym o aktywności mieszkańców określonego obszaru pozostaje baza podmiotów gospodarczych w systemie REGON. Według bazy REGON według stanu z 31 grudnia 2016 roku, w gminie Lipiany funkcjonowało 620 firm. Zdecydowana większość na obszarze miasta – 482 podmioty. Najciekawsze jest jednak odniesienie liczby działających podmiotów do liczby mieszkańców. Wyniki takiego zabiegu prezentują tabele 13 (obszary wiejskie) i 14 (ulice miasta).

Tabela 13. Podmioty gospodarcze funkcjonujące na obszarze gminy Lipiany

Miejscowość	Liczba podmiotów	Liczba firm na 100 mieszkańców
Mironów	1	1,28
Miedzyń	1	2,70
Nowice	2	2,99
Krasne	5	3,16
Pończyno	6	3,90
Żarnowo	1	4,00
Skrzynka	10	4,67
Derczewko	2	6,25
Brzostowo	2	7,14
Dębiec	4	8,16
Osetna	7	8,24
Mielęcinek	16	8,65
Batowo	37	9,41
Wołczyn	12	9,84
Jedlice	22	10,14
Lipiany	482	12,15
Józefin	7	12,50
Głębokie	3	18,75

Źródło: Baza danych systemu REGON. Urząd Statystyczny w Szczecinie. Stan na dzień 31 grudnia 2016 roku.

Największa gęstość działalności gospodarczej występowała w miejscowości Głębokie, Józefin, Lipiany, Jedlice oraz Wołczyn. Najmniej licznie aktywność gospodarcza była reprezentowana w Mironowie, Miedzyńiu i Nowicach.

Bardziej zróżnicowana aktywność gospodarcza występuje w samych Lipianach. Zakres zróżnicowania w mieście wynosi od zera (braku występujących podmiotów) do 68 (na Jedności Narodowej). Szczegółowe wartości liczbowe prezentuje tabela 14.

Tabela 14. Liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących w obrębie miasta Lipiany

Ulica / plac	Liczba podmiotów	Liczba firm na 100 mieszkańców
Mostowa		0,00
Osiedle Podmiejskie		0,00
Polna		0,00
Władysława Sikorskiego	16	4,10
Henryka Sienkiewicza	19	5,62
Oświęcimska	2	6,67

Ulica / plac	Liczba podmiotów	Liczba firm na 100 mieszkańców
Górna	16	7,34
Armii Krajowej	22	7,67
Romualda Traugutta	4	8,70
Kornela Makuszyńskiego	14	8,92
Szkolna	11	9,91
Gen. Józefa Bema	35	9,94
Jedności Narodowej	68	11,17
Lipowa	10	11,90
Stefana Okrzei	12	12,00
Barlinecka	32	15,24
Wodna	6	16,22
Adama Mickiewicza	22	16,30
Mikołaja Kopernika	13	17,11
Pyrzycka	18	18,00
Tadeusza Kościuszki	32	20,00
Plac Wolności	49	20,85
Niepodległości	28	23,93
Stefana Żeromskiego	18	25,35
Ciasna	4	33,33
Myśliborska	31	73,81

Źródło: Baza danych systemu REGON. Urząd Statystyczny w Szczecinie. Stan na dzień 31 grudnia 2016 roku.

Ponownie wysokie wskaźniki na poszczególnych ulicach wynikają z małej liczby zamieszkującej je ludności. W całym przebiegu Myśliborskiej mieszkają 42 osoby, ale funkcjonuje tutaj aż 31 podmiotów gospodarczych. Nie oznacza to jednak, że to właśnie mieszkańcy ulicy prowadzą w miejscu swego zamieszkania działalność gospodarczą. Zlokalizowane tutaj firmy stwarzają jednak dla samych mieszkańców pewne możliwości zatrudnienia. Jest to więc jednoznacznie pozytywna sytuacja oddziałująca na lokalny rynek pracy.

Niskie wskaźniki odnoszące się do ul. Sikorskiego i ul. Sienkiewicza mają już dużą moc diagnostyczną. Niskie wskaźniki gęstości przedsiębiorczości wskazują tutaj na trudną sytuację społeczności o wielu deficytach, gdyż na tych ulicach mieszka prawie 800 osób, a działa zaledwie 35 przedsiębiorców.

3.2.4. Sfera techniczna

Infrastruktura techniczna Gminy oraz zasoby i warunki mieszkaniowe determinują w znacznym stopniu jakość życia mieszkającej na danym terenie ludności. Wyposażenie w infrastrukturę techniczną, jej lokalizacja, jakość i dostępność mają znaczący wpływ na rozwój jednostki samorządowej.

Dominującą zabudową na terenie Gminy Lipiany jest zabudowa wielorodzinna zlokalizowana w stolicy gminy – Lipianach. W mieście dominują wielorodzinne kamienice wybudowane jeszcze przed 1945 rokiem. Także na obszarach wiejskich gminy występują niedobory techniczne wynikające z wieku budynków oraz błędów budowlanych.

W gminie są także domy jednorodzinne wolnostojące, jednakże znaczącą część zabudowy mieszkaniowej stanowią osiedla po byłych PGR-ach. Wielolokalowe obiekty mieszkalne znajdują się w bardzo złym stanie technicznym. Wymagają kompleksowej termomodernizacji, przebudowy infrastruktury kanalizacyjnej i wodociągowej.

Zgodnie z art. 9 ust. 1 pkt 4 ustawy o rewitalizacji, o stanie kryzysowym na obszarze gminy świadczą wskaźniki charakteryzujące sferę techniczną, a są to w szczególności „degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niefunkcjonowanie rozwiązań technicznych”.

W związku z dużym znaczeniem tej sfery dla mieszkańców, a także - w przeważającej części – potrzeb remontowych w przestarzałej, bo pochodzącej sprzed 1945 roku substancji mieszkaniowej, dokonano audytu stanu technicznego budynków mieszkalnych.

Celem oceny było zinventaryzowanie stanu technicznego budynków mieszkalnych, a na tej podstawie wskazanie stanu kryzysowego wskazanych obszarów wymagających interwencji. W analizie zwrócono uwagę na następujące wymiary techniczne:

- dostępność wodociągu
- dostępność kanalizacji
- dostępność sieci kanalizacyjnej
- wiek zabudowy
- stan techniczny budynków

Wyniki szczegółowej analizy przedstawiają tabele 15 (obszary wiejskie) oraz 16 (ulice miasta Lipiany).

Tabela 15. Stan techniczny budynków mieszkalnych na obszarach wiejskich gminy Lipiany

Nazwa	Wskaźniki stanu technicznego		
	odsetek budynków wielorodzinnych	zabudowa sprzed 1989	odsetek posesji wymagających remontu kapitalnego
Batowo	54	92	80
Derczewko	33	100	0
Dębiec	86	31	0
Mironów	50	100	25
Jedlice	13	87	29
Brzostowo	100	100	0
Krasne	48	100	33
Miedzyń	80	100	0
Głębokie	0	100	0
Józefin	100	100	0
Żarnowo	100	100	0
Mielęcinek	15	91	33
Nowice	33	100	22
Osetna	43	71	0
Połczyno	63	100	75
Skrzynka	43	93	40
Wotczyn	50	100	50

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań terenowych.

Tabela 16. Stan techniczny budynków mieszkalnych na ulicach miasta Lipiany

Nazwa ulicy	Wskaźniki stanu technicznego		
	odsetek budynków wielorodzinnych	zabudowa sprzed 1989	odsetek posesji wymagających remontu kapitalnego
Adama Mickiewicza	100	100	92
Armii Krajowej	100	96	28
Barlinecka	35	95	0
Ciasna	100	100	
Gen. Józefa Bema	40	35	0
Górna	95	85	15
Henryka Sienkiewicza	100	100	0
Jedności Narodowej	97	94	20
Kornela Makuszyńskiego	7	57	0
Lipowa	50	100	0
Mikołaja Kopernika	21	93	0
Mostowa	100	100	0
Myśluborska	44	100	0
Niepodległości	100	100	21
Osiedle Podmiejskie	71	71	0
Oświęcimska	100	100	40
Polna	100	100	0
Pyrzycka	67	67	0
Romualda Traugutta	100	100	40
Stefana Okrzei	50	55	15
Stefana Żeromskiego	17	42	0
Szkolna	75	100	25
Tadeusza Kościuszki	35	84	20
Władysława Sikorskiego	65	97	0
Wodna	50	100	25
Plac Wolności	100	100	14

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań terenowych.

Warto zwrócić uwagę na fakt, iż obszar gminy stanowią głównie tereny wiejskie, to większość zabudowy ma charakter wielorodzinny. Stan techniczny wymagający remontu kapitalnego całości zabudowy dotyczy jedynie kilku ulic, ale w całej gminie dominuje zabudowa pochodząca sprzed 1989 roku.

3.2.5. Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Pod tą nazwą kryją się problemy związane z obszarami zdegradowanymi działalnością przemysłową, powojkową czy też dawną działalnością kolejową. W odniesieniu do gminy Lipiany należy się jednak skoncentrować na pozostałościach związanych z funkcjonowaniem państwowych gospodarstw rolnych, czy też innych form funkcjonowania uspołecznionej gospodarki rolnej (rolniczych spółdzielni produkcyjnych, kółek rolniczych itp.).

Wpływ sposobu gospodarowania w okresie realnego socjalizmu, a zwłaszcza organizacji życia społecznego wciąż ocenić należy na bardzo wysoki. Przeszłość popegeerowska dotyczy jednak stosunkowo niewielkiej części obszaru gminy Lipiany.

Nazwa miejscowości	liczba mieszkańców	odsetek mieszkań popegeerowskich
Batowo	393	23
Jedlice	217	29
Mironów	78	25
Pończyno	154	38
Wołczyn	122	28

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań terenowych.

Miejscowości zlokalizowane w gminie Lipiany wykazują określony typ zabudowy warunkujący rozmaite sfery życia społecznego. Warunki te stanowią określone stymulanty i destymulatory procesu rewitalizacji. Poniżej zamieszczono charakterystykę urbanistyczną poszczególnych miejscowości pochodzącą ze „Studium zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipiany”.

Batowo—wieś położona 5 km na północ od Lipian. Obecnie jej ludność, zamieszkująca w zabudowie wielorodzinnej stanowi znaczny udział w liczbie ludności gminy. Miejscowość usytuowana po wschodniej stronie szosy Lipiany - Pstrowice, na południe od drogi Mielęcín- Krasne. Dominującym elementem w zabudowie Batowa stanowił XIX-wieczny folwark, założony prawdopodobnie w momencie fundowania pałacu i parku. Od 1841 r. właścicielem majątku ziemskiego był Karl Schroeder. Pierwotne założenie miało charakter skryzalizowanego zespołu przestrzennego, składającego się z: podwórza gospodarczego, pałacu z założeniem parkowym, kolonii mieszkalnej.

Pałac ulokowany był we wschodniej części podwórza, z przyległym parkiem. Kolonia mieszkania rozlokowana po obu stronach południowej drogi dojazdowej, złożona z typologicznie jednorodnej zabudowy. Główny wjazd do zespołu był od zachodu, od strony drogi w kierunku Lipian Wszystkie drogi wokół wsi obsadzone były alejami. Park pałacowy o czytelnym, pierwotnym założeniu krajobrazowym, z licznym starodrzewem liściastym (lipy, dęby, kasztanowce), aleją klonową, stawem i punktem widokowym. W północno - wschodniej części parku znajduje się cmentarz rodowy (prostokąt bez alejki z kasztanowcami i klonami) z kryptą grobową rodziny Schroeder i Berger. Na przestrzeni ostatnich lat pierwotny zespół folwarczny uległ degradacji, pałac pozostaje w stanie ruiny, grozi zawaleniem. Po południowej stronie podwórza gospodarczego, wzdłuż drogi rozlokowana jest kolonia mieszkalna złożona z jednorodnych dwojaków, wzniesionych w latach 20-tych i 30-tych XX wieku. W 1946 r. majątek przejęty został przez Państwowe Nieruchomości Ziemskie, później w latach 1967-74 Batowo należało do Stacji Hodowli Roślin, a od 1974 r. zespół należał do Pyrzyckiego Kombinat Rolnego. Obecnie w Batowie w południowej części usytuowane są współczesne bloki mieszkalne (w układzie pilastym względem drogi) oraz nowy kościół przy drodze polnej w kierunku wschodnim. Po zachodniej stronie osady usytuowany jest kompleks obiektów suszarni i mieszalni pasz.

Będzin - XIX-wieczny folwark założony na gruntach należących do miasta Lipiany. Jest tojednodworcza osada w sołectwie Osetna, położona ok. 3 km na południe od Lipian przydrodże krajowej Nr 3. Zabudowę stanowi niewielki, czworobocznie zamknięty folwark. Nafroncie zagrody posadowiono dwurodzinny dom mieszkalny z końca XIX wieku. Zabudowagospodarcza

zdewaloryzowana. W obrębie tego założenia ulokowany jest współczesny, dwukondygnacyjny dom mieszkalny.

Brzostowo- brak danych historycznych; prawdopodobnie gospodarstwo (niewielki folwark) należący do Lipian. Jest niewielką osadą w sołectwie Jedlice, położoną 4 km na wschód od Lipian przy lokalnej drodze w kierunku kolonii Jedlice. Niewielki, czterobudynkowy folwark (gospodarstwo) rozlokowany po północnej stronie drogi do Lipian. Przy drodze dojazdowej usytuowana była dwubudynkowa zagroda. Zagrody dwubudynkowe małorolne, złożone z 2-osiowych domów mieszkalnych i niewielkich budynków gospodarczych; całość wzniesiona w latach 20-tych XX wieku. Przy drodze w kierunku północnym, na wysokości opisanego układu usytuowane są dwie, częściowo zdekompletowane zagrody o XIX-wiecznej metryce, ale bez wartości kulturowych.

Derczewko- mała wieś sołecka położona ok. 8 km na północny zachód od Lipian, na terenie pagórkowatym i bezleśnym. Wieś ulokowana przy lokalnej drodze, łączącej okoliczne miejscowości z Lipianami i Mielęcinem. Niewielki, czworobocznie zamknięty XIX-wieczny folwark posadowiony przy skrzyżowaniu dróg w kierunku Mielęcina i Krzemlina, bez założenia dworsko - parkowego oraz bez kolonii mieszkalnej. Obecnie wieś ma formę krótkiej i zwartej rzędówki, rozplanowanej po zachodniej stronie drogi wiejskiej, na niewielkim wyniesieniu terenu. Pierzeja jest odsunięta ok. 10 m od drogi, poprzedzona niewielkimi ogródkami kwiatowo - warzywnymi oraz przestronią szpalerem lipi kasztanowców. Zagrody rolnicze, 3 i 4-budynkowe, z chałupami lokowanymi – kalenicowo lub szczytowo - na froncie parceli. Niektóre domy mieszkalne posiadają częścią gospodarczą. Jedynym elementem o wartościach kulturowych jest szachulcowo - murowana chałupa nr 2 z XIX wieku, posadowiona na wysokości dawnego folwarku.

Dębiec- XIX-wieczny folwark założony na gruntach Lipian. Pierwotnie był to duży folwark rozlokowany bezpośrednio po wschodniej stronie szosy. Podwórze w kształcie regularnego prostokąta, zabudowane w kształcie podkowy otwartej od wschodu, z dużymi budynkami gospodarczymi. Po południowej stronie podwórza posadowione były dwie, niewielkie zagrody, zaś po stronie północnej założony był park z ogrodem. Obecnie wieś składa się z dwóch, historycznych osad: pierwotnego Dębca i Wielic – osady przyległej do wsi od strony zachodniej. Po wschodniej stronie szosy usytuowany jest dwukondygnacyjny budynek restauracyjno-hotelowy, wzniesiony w latach 10-tych XX wieku. Obecnie zdewaloryzowany. Pierwotne podwórze folwarczne zatarte, nieczytelne, zaś w obrębie ogrodu założone są tunele ogrodnicze. Po zachodniej stronie drogi ulokowane są dwie, rolnicze (typologicznie zróżnicowane) zagrody. W zagrodzie Nr 1 całościowo zachowany dom mieszkalny z końca XIX wieku, zaś w czterobudynkowej zagrodzie Nr 2 obiekty uległy częściowej zdewaloryzacji (w tym szachulcowy dom mieszkalny).

Głębokie- to niewielka osada w sołectwie Miedzyń położona bezpośrednio po wschodniej stronie Lipian, stanowi XIX-wieczne, jednozagrodowe wybudowanie (folwark) założone na gruntach Lipian. Była to osada jednodworcza, z 3-budynkowa z zagrodą usytuowaną po zachodniej stronie drogi. Obecnie jest to trzyzagrodowa, amorficzna osada. Zagrody usytuowane przy trzech drogach (w kierunku Lipian), oddalone od siebie ok. 500 - 700 m. Zabudowa jest zróżnicowana pod względem typologicznym i chronologicznym. Na miejscu pierwotnego folwarku ulokowana jest 4-budynkowa zagroda. Całość założenia posiada obiekty murowane, ceglane, wzniesione w XIX wieku i początku XX wieku. Pozostałe zagrody z lat 30-tych XX wieku, 2-budynkowe, bez wartości kulturowych.

Jedlice - to niewielka wieś sołecka położona 4 km na wschód od Lipian, przy szosie Lipiany – Barlinek. W drugiej połowie XIX wieku był to stosunkowo duży folwark, składał się z: podwórza gospodarczego

(o kompozycji zwartej, geometrycznej - zamkniętej), dworu- w zachodniej części podwórza; parku oraz kolonii mieszkalnej - po północnej stronie drogi. Po północnej stronie folwarku usytuowana była cegielnia. Historyczny zespół folwarczny uległ częściowej dekompozycji i dewaloryzacji, które były wynikiem dwukrotnej parcelacji. Dwór, o pierwotnej formie architektonicznej z II połowy XIX wieku, stanowi element zabudowy o wartościach zabytkowych. Park to rozplanowany między podwórzem gospodarczym i drogami, krajobrazowy, liściasty (buk, kasztanowce - nasadzone głównie na obrzeżach), ze stawem; droga wiejska na wysokości parku w formie alei kasztanowców. Pierwotna kolonia mieszkalna złożona z kilku, ceglanych czworaków, posadowionych po północnej stronie drogi. W zagrodach tych znajdują się również stosunkowo duże budynki gospodarcze. Zachodnia część wsi w formie kolonijnej, luźno zabudowanej ulicówki, z zagrodami głównie po południowej stronie drogi. Zagrody głównie 2-budynkowe, w tym chałupy z częścią gospodarczą, wzniesione w latach 20-tych XX wieku. W południowej części kolonii usytuowana jest zagroda 4-budynkowa o XIX-wiecznej metryce. Obecnie wieś ma formę nieregularnej, wydłużonej ulicówki, rozplanowanej po obu stronach drogi. W kompozycji przestrzennej miejscowość charakteryzuje się czytelnym podziałem na część kolonijną i pofolwarczną, obecnie należy do niej również wybudowane domostwa, oddalone około 1.5 km na północ od drogi.

Józefin- brak danych historycznych, prawdopodobnie XIX-wieczne 2 folwarki (gospodarstwo) założony na gruntach miasta Lipiany. Niewielkie, 4-budynkowe zagrody (osada jednodworczna) usytuowane: jedna przy skrzyżowaniu dróg polnych i sąsiadującego lasu z rozciągającymi się po wschodniej stronie zagrody stawami rybny i mioraz druga przy skraju miasta i drodze wylotowej (powiatowej) z Lipian w kierunku Skrzynki i dalej do Brzeska.

Krasne- wieś o metryce średniowiecznej, wzmiankowana w źródłach w 1337 r. We wsiznajdował się średniowieczny kościół filialny oraz cegielnia i wiatrak. Majątek liczył 3312 morgów, w tym czasie posiadłość została zakupiona przez Lucasa von Cranach, który był fundatorem całego założenia pałacowo - parkowego, do majątku należał również folwark Połczyno. Według przekazów kartograficznych z końca XIX wieku wieś miała formę złożoną z dwóch, krótkich ulicówek połączonych pod kątem prostym. Po środku tego układu posadowiony był kościół z przyległym cmentarzem, zaś w części zachodniej zespół folwarczny. Wzdłuż drogi wiejskiej rozlokowano 1 lub 2-budynkowe zagrody robotników folwarcznych. Podwórze folwarczne o kompozycji zwartej - geometrycznej, ukształtowanej w sposób zamknięty. Pałac ulokowany był w południowo - wschodniej części podwórza, przy drodze dojazdowej od strony kościoła. Park tworzył regularne założenie z przyległym od wschodu cmentarzem i działką kościelną. Pałac o pierwotnej formie architektonicznej, stanowi element zabudowy o wartościach zabytkowych (obecnie nieużytkowany, w ruinie). Park pałacowy zachowany w historycznych granicach, z czytelnym przebiegiem wgłębnika, ze szpalerem grabowym i kilkoma drzewami o walorach pomnikowych (lipa, grab). W obrębie parku, w pobliżu alei znajduje się cmentarz rodowy, ze śladami rozrzuconych tablic grobowych. Kolonia mieszkalna złożona z typologicznie jednorodnych czworaków, murowanych z końca XIX wieku. Gotycki, murowany kościół został rozebrany po II Wojnie Światowej, działka kościelna obsadzona kasztanowcami i grabami, ze śladami nagrobków z okresu drugiej połowy XIX wieku i początku XX wieku. Cmentarz poewangelicki położony po południowej stronie kościoła, prostokątny z licznymi fundamentami nagrobków (druga połowa XIX wieku i pierwsza połowa XX wieku), obecnie silnie zarośnięty. Przy głównej drodze wiejskiej, wytyczonej po północnej stronie układu przestrzennego, posadowione są trzy, dwukondygnacyjne bloki mieszkalne wybudowane na przełomie lat 60-tych i 70-tych XX wieku. Po zachodniej stronie wsi, ok. 800 m od strefy zabudowy, usytuowana jest kolonia rolnicza z lat 20-tych

XX wieku, złożona z jednorodnych, 3- budynkowych zagród. Obecnie miejscowość o częściowo zatartych lub zdewaloryzowanych pierwotnych elementach układu, czytelny jest natomiast historycznie wykształcony układ sieci drożnej w formie dwóch, krótkich ulicówek

Miedzyń- mała wieś sołecka położona ok. 3 km na północny wschód od Lipian, usytuowana na południowym skraju niewielkiego kompleksu leśnego, przy lokalnej drodze połączonej z szosą Lipiany - Barlinek. XIX-wieczny folwark założony prawdopodobnie na gruntach należących pierwotnie do miasta Lipiany. Po 1945 r. dawny folwark został przejęty przez Państwowe Nieruchomości Ziemskie, a następnie rozparcelowany wśród osadników. Pierwotnie był to typowy zespół folwarczny o całościowo wykształconej kompozycji przestrzennej, złożonej z podwórza folwarcznego, parku i kolonii mieszkalnej. Całość rozplanowana po północno zachodniej stronie drogi. Podwórze folwarczne w kształcie regularnego prostokąta, szczelnie zabudowane z dworem na froncie dziedzińca. Po zachodniej stronie podwórza założony był niewielki park z ogrodem, oddzielający kolonię mieszkalną, która składała się z dwóch czworaków. Budynki gospodarcze o pierwotnych formach architektonicznych, murowane (ceglane lub ceglano- kamienne) oraz murowano-ryglowe, wzniesione głównie w końcu XIX wieku. Dwór wyburzony po II Wojnie Światowej z czytelnym obrysem fundamentów. Park o założeniu swobodnym, obsadzony głównie robinią akacjową, ze stawem znajdującym się w części zachodniej.

Mielęcinek- mała wieś sołecka położona ok. 8 km na północny od Lipian, rozplanowana przy dawnej drodze krajowej nr 3, w terenie pagórkowatym i bezleśnym. Dominuje w niej XIX-wieczny folwark. Po zachodniej stronie drogi posadowiony był dwór, służbówka oraz pojedyncze budynki inwentarskie. Po południowej stronie dworu, na niewielkiej skarpie założono owalny park. Po wschodniej stronie drogi usytuowane podwórze gospodarcze w kształcie szczelnie zabudowanego trapezu, którego krótsze boki opierały się na linii dróg wiejskich. Po północnej stronie podwórza folwarcznego - wzdłuż szosy - ulokowana niewielka kolonia mieszkalna, złożona z dwóch czworaków. W połowie XIX wzniesiono dwór oraz założono park. Po 1945 r. całość założenia została rozparcelowana wśród osadników. Historyczny zespół folwarczny uległ częściowemu zatartciu i przekształceniu. Podwórze folwarczne o zatartej kompozycji, tworzy obecnie ciąg kilku obiektów gospodarczych, które zostały zaadaptowane do nowych funkcji (w tym również do celów mieszkalnych), gorzelnia znajduje się w stanie ruiny. Neoklasycystyczny dwór z pierwszej połowy XIX wieku (o pierwotnej formie architektonicznej) posadowiony szczytem do szosy, stanowi element zabudowy o wartościach zabytkowych, od północy przylega również XIX-wieczna, murowana oficyna. Park dworski o charakterze krajobrazowym, zachowany w granicach pierwotnego założenia (na niewielkiej skarpie), ze starodrzewem liściastym (lipy, dęby, kasztanowce, klony) i kilkoma dębami o cechach pomnikowych, Obecnie park częściowo zakrzewiony, zaniedbany. Kolonia mieszkalna z kilku, murowanych dwojaków i czworaków, obecnie zdewaloryzowane. W obrębie układu wsi zabudowa jest luźno rozmieszczona w większości po wschodniej stronie drogi. Zagrody są typu kolonijnego, rolnicze (mało i średniorolne), z budynkami mieszkalnymi o łączonym programie użytkowym. Całość zabudowy pochodzi z lat 30-tych XX wieku, bez wartości kulturowych.

Mierzawy- to jednodworcza osada w sołectwie Osetna, położona bezpośrednio po zachodniej stronie Lipian przy lokalnej drodze Lipiany – Osetna. Mierzawy to niewielki folwark (gospodarstwo) założony w drugiej połowie XIX wieku na gruntach należących do miasta Lipiany. Historyczna kompozycja zagrody nie uległa zmianie, przy czym budynki zostały zdewaloryzowane. Całość zabudowy wzniesiona została na przełomie XIX/XX wieku, jest murowana, ceglana. Droga dojazdowa do zagrody obsadzona ok. 50 m aleją kasztanowców.

Mironów- niewielka osada w sołectwie Dębiec położona ok. 4 km na północny zachód od Lipian, rozlokowana po wschodniej stronie jeziora Chłop w lekko pofałdowanym i bezleśnym terenie. W XIX wieku był to niewielki zespół folwarczny, złożony z 4-budynkowego zamkniętego podwórza oraz małego parku przyległego od południa. Na początku XX wieku przebudowano i powiększono w kierunku wschodnim podwórze gospodarcze, poszerzono park w kierunku południowym oraz wbudowano czterozagrodową kolonię mieszkalną -bezpośrednio po zachodniej stronie podwórza. Główna droga dojazdowa do folwarku prowadziła od zachodu, po południowej stronie parku. Po 1945 r. folwark upaństwowiono i założono fermę hodowlaną, należącą do PGR.

Mokronos- jednodworcza osada w sołectwie Osetna, położona ok. 3 km na zachód od Lipian, bezpośrednio po północnej stronie jeziora Bandyń. W XIX wieku folwark założony na gruntach należących do miasta Lipiany. Dziś osada w formie 3-budynkowej zagrody, oddalonej ok. 700 m od drogi w kierunku Lipian. Chałupa murowana, zorientowana szczytem do drogi, budynek gospodarczy o przekształconej bryle. Całość bez wartości kulturowych.

Nowice- mała wieś sołeczka położona ok. 8 km na północ od Lipian, pierwotnie XIX-wieczny folwark należący do majątku w Ostrowicach (gmina Przelevice). Wieś rozlokowana w terenie pagórkowatym, otoczona ze wszystkich stron polami uprawnymi. Pierwotnie była typowa osada folwarczna w formie krótkiej ulicówki. Podwórze folwarczne miało kształt wydłużonego prostokąta z zabudową w formie podkowy otwartej od wschodu. Folwark skomunikowany był bezpośrednio od wschodu z drogą do Pstrowic. Po wschodniej stronie podwórza rozlokowana była niewielka kolonia mieszkalna. W obrębie folwarku niewystępowało założenie parkowe lub większy ogród. Zabudowa gospodarcza murowana wzniesiona w końcu XIX wieku. Dawna rządcówka (obecnie dom mieszkalny nr 4) o pierwotnej kompozycji architektonicznej, typowej dla zabudowy mieszkalnej z lat 20-tych XX wieku. Przy budynku rządcy grupowe nasadzenia drzew liściastych. Kolonia mieszkalna łącznie rozmieszczona po obu stronach drogi dojazdowej na podwórze folwarczne, złożona głównie z murowanych dwojaków i czworaków z wtórnymi obiektami gospodarczymi. Historyczna forma przestrzenna zespołu folwarcznego uległa częściowej dekompozycji i dewaloryzacji, głównie w wyniku parcelacji po 1945 r. Podwórze folwarczne o czytelnym zarysie lecz z ubytkami w części północnej oraz wtórnymi przebudówkami i nawarstwieniami w obrębie pozostałych obiektów.

Osetna- mała wieś sołeczka położona ok. 2 km na zachód od Lipian, pierwotnie jako XIX-wieczny folwark założony na gruntach należących do miasta Lipiany. Osada jednodworcza w formie kilku-budynkowej zagrody, rozlokowana po południowej stronie drogi w kierunku Lipian. W obrębie założenia nie odnotowano dworu lub parku. Obecnie zagroda o charakterze rolniczym, zaniedbana, z częściowo zdewastowaną zabudową. Dawny folwark zachował czytelną, pierwotną kompozycję, ale zabudowa została zdewaloryzowana.

Połczyń- sołectwo położone ok. 9 km na północ od Lipian, bezpośrednio po wschodniej stronie jeziora Połczyń, przy lokalnej drodze skomunikowanej ze wsią Krasne. Pierwotnie był to XIX-wieczny folwark należący do majątku Krasne. Po 1945 r. dawny folwark upaństwowiono i włączono do PGR-u w Wołczyń. Po północnej stronie pierwotnego założenia folwarku, usytuowane są dwie kolonie mieszkalne. Przy drodze wyciecznej rozlokowane są jednorodne dwojaki (z podcieniowymi gankami), wzniesione w latach 30-tych XX wieku. Na północnym skraju osady ulokowane są 4 bloki mieszkalne (dwukondygnacyjne) z lat 70-tych XX wieku. W ostatnich latach całość założenia folwarcznego uległa zniszczeniu, obecnie jej pierwotna forma przestrzenna pozostaje nieczytelna, dotyczy to zarówno zabudowań, jak i dawnego parku.

Przywodzie- to niewielka osada w sołectwie Osetna, położona ok. 4 km na zachód od Lipian, bezpośrednio po wschodniej stronie Jeziora Chłop. Niewielki folwark, założony w drugiej połowie XIX wieku na gruntach należących do miasta Lipiany. Historyczna zagroda o pierwotnej, czworobocznej kompozycji z nowym budynkiem mieszkalnym, całość zabudowy bez wartości kulturowych. Bezpośrednio nad jeziorem ulokowany ośrodek wypoczynkowy z drewnianymi domkami kempingowymi.

Skrzynka - średniej wielkości wieś solecka położona ok. 3 km na północ od Lipian przy drodze Batowo - Lipiany, rozplanowana w terenie pofałdowanym, otoczona polami uprawnymi. Wieś o metryce średniowiecznej wzmiankowana w źródłach w 1337 r. Według XIX-wiecznych przekazów kartograficznych wieś miała formę złożoną, w typie słabowyszczałconej wielodrożnicy, złożonej z trzech zespołów zabudowy. Główny układ ulicowy wytyczony wzdłuż drogi do Lipian, z zabudową rozmieszczoną głównie w części południowej. Po środku tego układu, po wschodniej stronie drogi, usytuowany był orientowany kościół, z przyległym od północy cmentarzem. Zespół folwarczny rozplanowany po zachodniej stronie opisanego układu, skomunikowany dwiema drogami o kompozycji zorientowanej na osi północ - południe. Podwórze gospodarcze miało kształt wydłużonego prostokąta, szczelnie zabudowane, zamknięte od północy budynkiem dworskim. Po północnej stronie podwórza założony był niewielki park, zaś po stronie wschodniej ogród oraz staw. Na zachód od zespołu folwarcznego, na niewielkim wzniesieniu, ulokowany był wiatrak. Trzeci układ kompozycyjny wytyczony był po południowej stronie zespołu folwarcznego. W tej części wsi zabudowa luźno rozmieszczona po obu stronach drogi, typologicznie zróżnicowana, zdominowana przez małe, 2-budynkowe zagrody. Wszystkie elementy pierwotnej kompozycji są czytelne, za wyjątkiem kościoła, który został wyburzony po 1945 r. ze śladami nagrobków, działka kościelna wygradzona częściowo zachowanym murem ceglany i obsadzona kasztanowcami. Drugi cmentarz usytuowany w południowej części wsi o czworobocznym założeniu (z dwiema, krzyżującymi się alejkami), rozkopany, z nielicznymi śladami historycznych nagrobków oraz dwiema powojennymi mogiłami. Neogotycki dwór z drugiej połowy XIX wieku stanowi dominantę całego zespołu oraz element zabudowy o wartościach zabytkowych. Jest oddzielony od podwórza szpalerem lip. Park założony na planie niewielkiego prostokąta, krajobrazowy, wygradzony rzędowymi nasadzeniami i zamknięty od południa bryłą dworu. Drzewostan liściasty (dęby, kasztanowce, lipy), skromny, z dwoma pomnikowymi dębami. Po wojnie dawny zespół folwarczny został upaństwowiony i włączony w strukturę PGR (początkowo Zespół Rolny w Batowie, następnie KPGGR w Wołczyńcu).

Sokolniki- niewielka kolonia w sołectwie Skrzynka, położona ok. 3 km na północ od Lipian. Osada rozlokowana w pagórkowatym terenie, otoczona polami uprawnymi. Pierwotnie XIX-wieczny folwark należący do majątku Skrzynki. W latach 20-tych XX wieku były tu dwa gospodarstwa chłopskie. Obecnie znajdują się dwie rolnicze zagrody, rozplanowane po południowej stronie drogi dojazdowej od strony Skrzynki. Zagrody 3-budynkowe o nieregularnych kształtach, z historyczną (XIX-wieczną) zabudową. Budynki zróżnicowanej konstrukcji: szachulcowo-murowane (dom mieszkalny nr 29), kamienno-ceglane lub kamienno-drewniane (budynki gospodarcze).

Świerszczyki- niewielka osada w sołectwie Osetna, położona ok. 3,5 km na zachód od Lipian w sąsiedztwie jeziora Chłop. Pierwotnie był to XIX-wieczny folwark założony na gruntach należących do miasta Lipiany. Osada jednodworcza z niewielką, czterobudynkową zagrodą rozlokowaną po zachodniej stronie drogi dojazdowej. Obecnie jest to niewielka kolonia rolnicza. Pierwotne gospodarstwo uległo częściowemu zatarciu. W południowej części osady ulokowane są dwie zagrody rolnicze połączone wspólną częścią mieszkalną. Całość zabudowy bez wartości kulturowych.

Wołczyn- niewielka wieś sołeczka położona ok. 9 km na północ od Lipian, po północnej stronie drogi Mielęcín - Bylice, rozlokowana w terenie pagórkowatym i otoczona polami uprawnymi. XIX-wieczny folwark należący pierwotnie do majątku w Pstrowicach. W 1818 r. po regulacji gruntów folwark został wyłączony z obszaru Pstrowic. Od 1845 r. wybudowano dwór, park oraz część budynków gospodarczych. Po 1945 r. majątek został upaństwowiony (wieś nosiła przejściowo nazwę Chrzanów lub Wesołówka), a od 1949 r. gospodarstwo w ramach struktury Państwowych Gospodarstw Rolnych. W latach 1969-74 w Wołczynie założono Stację Hodowli Roślin. Od 1974 r. zespół był siedzibą KPGR-u. Podwórze gospodarcze kompozycji zwartej - geometrycznej, z zabudową rozmieszczoną w kształcie podkowy, otwartej od południa. Po północnej stronie podwórza posadowiony był dwór, z przyległym założeniem parkowym. Po południowej stronie, przy drodze bocznej, ulokowana była kolonia mieszkalna, rozmieszczona w obrębie czworobocznego założenia, złożona z typologicznie jednorodnych czworaków. Przez podwórze folwarczne przebiegała droga w kierunku Pstrowic, zaś po stronie południowej wytyczona była aleja w kierunku Batowa. Historyczna kompozycja przestrzenna pozostała bez większych zmian, za wyjątkiem zdewaloryzowanej kolonii mieszkalnej i wtórnych nawarstwień architektonicznych (bloki budynki inwentarskie), które usytuowano poza pierwotnym założeniem. Neoklasycystyczny, murowany dwór z drugiej połowy XIX wieku stanowi element zabudowy o wartościach zabytkowych, jest również dominantą architektoniczną w osi całego założenia przestrzennego. Park dworski zachowany w historycznych granicach, o układzie swobodnym (głównie liściasty - lipy, dęby i graby), z wewnętrzną aleją lipową i szpalerem grabowym; park o cechach zabytkowych. Pierwotna kolonia mieszkalna uległa wyburzeniu, zaś dwa (historyczne) czworaki zostały zdewaloryzowane. Nowe bloki mieszkalne (dwukondygnacyjne z lat 60/70-tych XX wieku) usytuowane są wzdłuż drogi dojazdowej, po południowej stronie folwarku. Bezpośrednio po zachodniej stronie historycznego podwórza folwarcznego ulokowane są współczesne budynki inwentarskie. Droga dojazdowa do Wołczyna od strony południowej na odcinku ok. 700 m skomponowana w formie alei jaworowej.

Żarnowo- niewielka osada w sołectwie Miedzyń, położona ok. 3 km na wschód od Lipian przy lokalnej drodze łączącej okoliczne miejscowości z Lipianami. Osada rozplanowana w terenie równinnym, otoczona ze wszystkich stron polami uprawnymi. Pierwotnie XIX-wieczny folwark założony na gruntach należących do miasta Lipiany. Była to osada jednodworcza - usytuowana po północnej stronie drogi do Lipian, w typie niewielkiego, czworobocznego zamkniętego gospodarstwa. Po zachodniej stronie podwórza założony był niewielki ogród. Obecnie jest to zwarta kolonia rozlokowana po północnej stronie drogi Brzostowo-Głębokie. Pierwotne podwórze folwarczne uległo zatarciu, budynki wyburzone lub zdewaloryzowane, jedynie dom mieszkalny zachował historyczną formę architektoniczną i stanowi element zabudowy o wartościach kulturowych. Po południowej stronie opisanego układu przestrzennego usytuowane są dwie, małe zagrody z lat 30-tych XX wieku.

W analizie sfery przestrzenno-funkcjonalnej uwzględnić należy także poprzemysłowe obszary zdegradowane Lipian - przy ul. Pyrzyckiej oraz Myśluborskiej.

3.2.6. Delimitacja obszarów funkcjonalnych Lipian

Delimitacja obszarów kryzysowych w mieście Lipiany wymagała szczególnej uwagi. Chodziło o wskazanie obszarów jednorodnych ze względu na występujące problemy. Takim obszarem jest na pewno obszar Starego Miasta z ulicami usytuowanymi w obrębie starych murów miejskich.

Drugim i trzecim obszarem wydzielonym ze względu na sytuację kryzysową, ale też potencjał rozwojowy, jest część ul. Gen. Władysława Sikorskiego (bez części nowych bloków) oraz obszar obejmujący część ulicy Myśliborskiej.

Pozostała część miasta stanowi obszar IV, który jest w relatywnie lepszej sytuacji od wymienionych obszarów. Obszar ten ma zdecydowanie inny charakter od wskazanych wcześniej. Jest to przestrzeń o charakterze przejściowym pomiędzy wysokim zagęszczeniem Starego Miasta, a rozległymi obszarami wiejskimi. IV kwartał jest więc obszarem rezydencjonalnym.

Szczególnie istotny dla procesów rewitalizacji jest obszar Starego Miasta. Kwartał ten obejmuje średniowieczny układ urbanistyczny z okalającą zabudowę ulicą Okrzei, a dalej ul. Adama Mickiewicza, Armii Krajowej, Ciasnej, Jedności Narodowej (do ul. Okrzei), ul. Sienkiewicza, Niepodległości, Lipową, Oświęcimską, Wodną oraz Placem Wolności.

Delimitacja obszarów funkcjonalnych miasta została przeprowadzona w oparciu o dane zastane (dane statystyczne oraz opracowania planistyczne, w tym Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Lipiany na lata 2010-2017) oraz ustalenia poczynione w trakcie zajęć warsztatowych z lokalnymi ekspertami oraz mieszkańcami miasta. Wyróżnienie obszaru Starego Miasta jest dość oczywiste. Stanowi ono najstarszą zabudowę, której układ urbanistyczny nie zmienił się. Poza blokami usadowionymi na ul. Sienkiewicza i Górnej, cała zabudowa tego obszaru pochodzi sprzed 1945 roku. Rodzi to szereg problemów technicznych związanych z przestarzałą infrastrukturą oraz stanem technicznym budynków. Choć niemal cała substancja mieszkaniowa została sprywatyzowana (uwłaszczona), to właściciele nie posiadają wystarczających środków na przeprowadzenie remontów kapitalnych swych mieszkań. Wyprzedaż mieszkań była bowiem skierowana do aktualnych mieszkańców i zawierała znaczne zniżki wynikające ze stażu lokatorskiego. Tymczasem, na początku lat dziewięćdziesiątych Gmina Lipiany znalazła się w głębokim kryzysie gospodarczym wynikającym z likwidacji największych lokalnych przedsiębiorstw – pracodawców. Powstała tym samym bardzo niekorzystna sytuacja ograniczająca możliwości remontowe lipiańskiego Starego Miasta, gdyż potencjalni inwestorzy w znacznej części stali się klientami instytucji pomocy społecznej lub instytucji rynku pracy.

Dochodzi więc do samoistnej marginalizacji mieszkańców tego obszaru. Pochodną tego procesu jest kumulowanie się w starej zabudowie innych problemów, zwłaszcza niskiego kapitału ludzkiego. W rezultacie tych czynników kwartał ten charakteryzuje się wysokimi wskaźnikami bezrobocia oraz uzależnieniem od pomocy społecznej.

Zdegradowana zabudowa przyciąga także wyższą przestępczość, co wyraźnie zauważyć można w niskim poczuciu bezpieczeństwa mieszkańców Starówki. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w Starym Mieście jest ponad trzykrotnie wyższa niż w pozostałych częściach miasta. Podobnie wysokie wskaźniki dotyczą udziału bezrobotnych wśród mieszkańców miasta. Większość bezrobotnych w mieście mieszka właśnie w tym kwartale. Także długotrwale bezrobotni najczęściej właśnie tutaj mieszkają.

Wreszcie na Starym Mieście jest najwięcej, bo aż 25%, budynków wymagających kapitalnego remontu. Obraz tego kwartału jest tym samym bardzo niekorzystny.

Przedstawioną opinię potwierdzają obiektywne dane urzędowe. W tabeli 17. szczegółowo przedstawiono poziom zróżnicowania sytuacji społeczno-gospodarczej w Starym Mieście oraz pozostałych obszarach funkcjonalnych Lipian.

Tabela 17. Zróżnicowanie sfer kryzysowych w obszarach funkcjonalnych Lipian

Sfera zróżnicowania	Kwartały			
	I.Stare Miasto	II. Sikorskiego (fragment)	III. Myśluborska (fragment)	IV. Pozostała część miasta
korzystający z pomocy społecznej [n]	211	21	6	68
bezrobotni ogółem [n]	152	22	4	96
długotrwale bezrobotni [n]	100	14	1	52
budynki wybudowane przed 1989 rokiem [%]	94	97	100	79
budynki mieszkalne wymagające remontów kapitalnych [%]	25	0	0	13
Obszary przemysłowe [%]	0	0	0	9,5
Liczba podmiotów gospodarczych [n]	266	16	11	189

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych urzędowych.

3.2.7. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji

Przeprowadzona analiza wskaźnikowa w zakresie problemów społecznych, gospodarki, sfery technicznej oraz przestrzenno-funkcjonalnej posłużyła do wyznaczania obszarów kryzysowych, na których prowadzone będą działania rewitalizacyjne. Wystandaryzowanie wskaźników podczas analizy umożliwiło porównanie obszarów analitycznych. Standaryzacja jest zabiegiem czysto statystycznym - polega na odjęciu od rzeczywistej wartości wskaźnika jego wartości średniej oraz podzieleniu otrzymanej różnicy przez odchylenie standardowe. W rezultacie tych zabiegów dysponujemy wskaźnikami o wartościach dodatnich lub ujemnych, co obrazuje skalę zróżnicowania badanego zjawiska.

Obliczenie wartości standaryzowanych wskaźników umożliwiło wskazanie odchylenia od normy – średniego natężenia zjawiska w gminie. Wskaźniki przyjmowały wartości ujemne, kiedy sytuacja była lepsza niż średnia dla wszystkich obszarów analitycznych, natomiast, kiedy sytuacja była gorsza - wskaźnik przyjmował wartości dodatnie.

Jako obszary kryzysowe wskazano te obszary, na których występowały minimum trzy sytuacje gorsze od średniej w gminie. Tym samym zastosowano podobną metodologię do zastosowanej przez Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego przy wyznaczaniu Specjalnej Strefy Włączenia dla gmin województwa zachodniopomorskiego. Tam również występowanie trzech wskaźników poniżej wystandaryzowanej średniej wskazywało występowanie obszarów kryzysowych.

Standaryzacji poddano następujące wskaźniki:

- względną liczbę osób korzystających z pomocy społecznej w stosunku do liczby mieszkańców;
- liczbę osób bezrobotnych w stosunku do liczby mieszkańców analizowanego obszaru;

- odsetek długotrwale bezrobotnych wśród bezrobotnych ogółem;
- liczbę podmiotów gospodarczych przypadających na 100 mieszkańców badanego obszaru;
- odsetek budynków mieszkalnych wymagających kapitalnego remontu;
- odsetek budynków wybudowanych przed 1989 rokiem;
- występowanie zdegradowanej zabudowy przemysłowej i popegeerowskiej.

Tabela 18. Delimitacja obszarów kryzysowych w gminie Lipiany

L.p.	Sołectwo/ulica	liczba mieszkańców	korzystający z pomocy społecznej	bezrobotni ogółem	długotrwale bezrobotni	budynki wybudowane przed 1989 rokiem	Remonty kapitalne budynków mieszkalnych	Obszary popegeerowskie oraz przemysłowe	Liczba podmiotów gospodarczych	Liczba sfer
1	Batowo	393	-0,237	0,177	0,172	-0,009	2,396	1,313	0,090	5
2	Derczewko	32	-1,047	0,024	-0,447	0,489	-0,811	-0,572	0,343	3
3	Dębiec	49	-1,047	0,359	-0,447	-3,809	-0,811	-0,572	0,190	2
4	Mironów	78	1,102	-1,074	-2,617	0,489	0,191	1,477	0,741	4
5	Jedlice	217	-0,081	-0,103	-0,086	-0,321	0,351	1,313	0,032	3
6	Brzostowo	28	-0,748	-1,074	-2,617	0,489	-0,811	-0,572	0,272	2
7	Krasne	158	-0,304	0,371	0,053	0,489	0,512	-0,572	0,590	5
8	Miedzyń	37	-1,047	-0,599	1,722	0,489	-0,811	-0,572	0,627	3
9	Głębokie	16	-1,047	-1,074	-2,617	0,489	-0,811	-0,572	-0,658	1
10	Józefin	56	-0,149	-1,074	-2,617	0,489	-0,811	-0,572	-0,158	1
11	Żarnowo	25	0,965	-1,074	-2,617	0,489	-0,811	-0,572	0,523	3
12	Mielęcinek	185	-0,096	-0,125	0,420	-0,071	0,512	-0,572	0,151	3
13	Nowice	67	-1,047	-0,812	-2,617	0,489	0,071	-0,572	0,605	3
14	Osetna	85	-1,047	-0,041	0,854	-1,317	-0,811	-0,572	0,184	2
15	Połczyń	154	1,783	-0,048	0,276	0,489	2,195	2,542	0,532	6
16	Skrzynka	214	1,225	0,403	0,517	0,053	0,792	-0,572	0,469	6
17	Wołczyn	122	1,426	0,653	0,999	0,489	1,193	1,723	0,056	7
18	I. Lipiany - Stare Miasto	1272	0,134	0,709	0,238	0,121	0,191	-0,572	-0,580	5
19	II. Lipiany - ul. Sikorskiego	129	0,317	1,920	0,144	0,302	-0,811	-0,572	-0,150	4
20	III. Lipiany - ul. Myśluborska	18	1,747	2,827	-1,532	0,489	-0,811	-0,572	-4,052	3
21	IV. Lipiany - Pozostała część miasta	2548	-0,802	-0,348	-0,267	-0,819	-0,290	0,207	0,192	2

Źródło: dane urzędowe.

Do obszarów kryzysowych zaliczyć możemy sołectwa i miejscowości: Wołczyn, Połczyno, Skrzynka, Batowo, Krasne, Mironów, Derczewko, Jedlice, Miedzyń, Mielęcinek oraz Żarnowo. Obszar kryzysowy stanowią także 3 z 4 obszarów miasta: Stare Miasto, fragment ul. gen. W.Sikorskiego oraz fragment ul. Myśluborskiej.

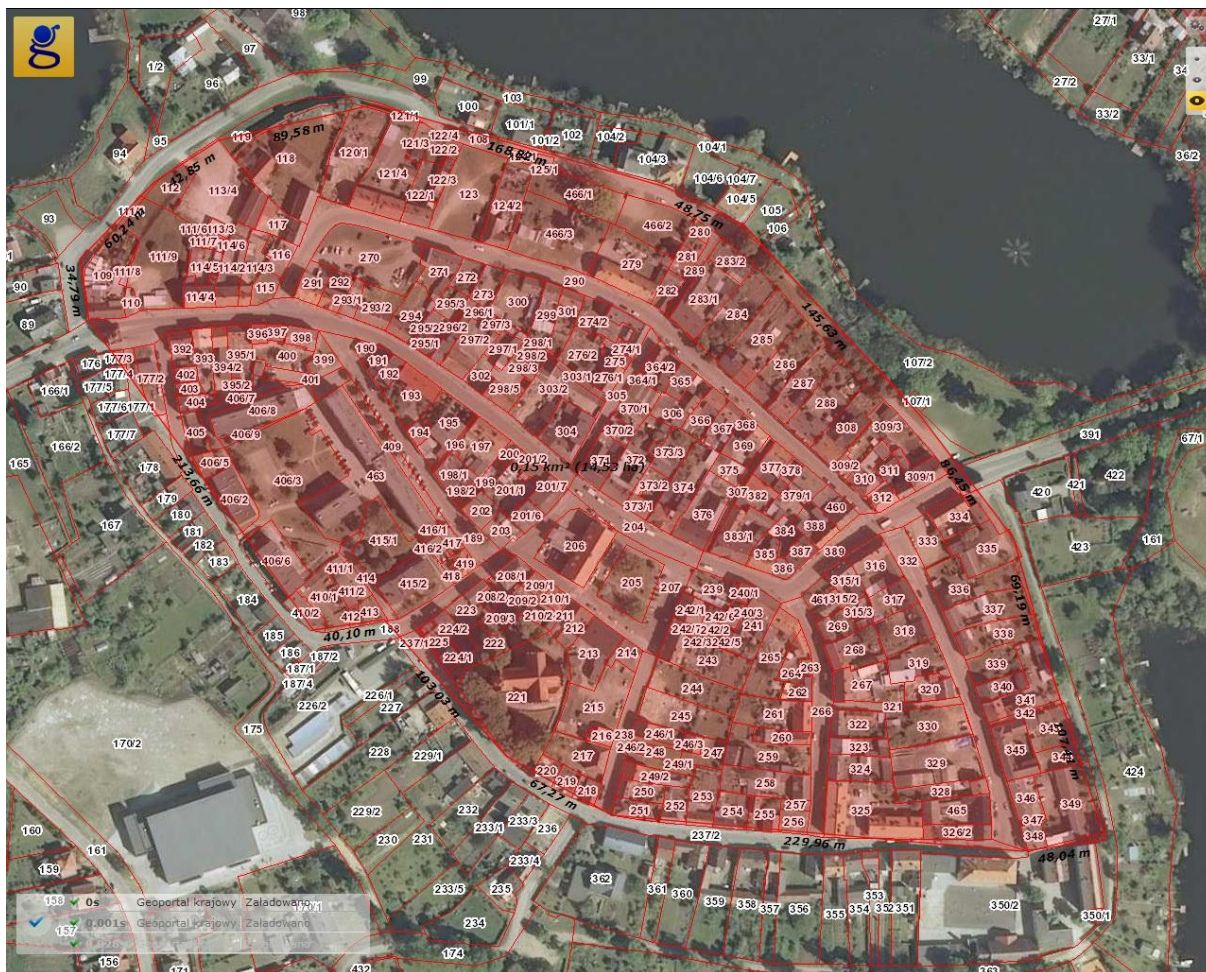
Przy wyborze obszarów rewitalizacji – zgodnie z ograniczeniami ustawowymi – nie można przyjąć całego wskazanego obszaru, a jedynie takie obszary, w których mieszka najwyżej 30% mieszkańców gminy na najwyżej 20% powierzchni gminy.

W delimitacji obszarów rewitalizacji kierowano się istniejącymi potencjałami możliwości naprawy sytuacji kryzysowej. W wyniku dalszych prac studyjnych oraz warsztatowych ostatecznie przyjęto następujące obszary:

Tabela 19. Obszary wskazane do działań rewitalizacyjnych

Wydzielony obszar	Liczba ludności	Obszar (ha)
Gmina Lipiany	5883	9491,0
Maksymalne wartości	1765	1898,2
I. Lipiany - Stare Miasto	1272	14,5
II. Lipiany - ul. Sikorskiego (fragment)	129	2,7
III. Lipiany - ul. Myśluborska (fragment)	18	0,3
Jedlice	217	13,9
Wołczyn	122	27,6
Razem	30% >1758/1836	20% >59 ha

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 3. I obszar rewitalizacji - Stare Miasto w Lipianach.

Źródło: www.geoportal.gov.pl

Rysunek 5. III obszar rewitalizacji - fragment ul. Myśliborskiej

Źródło: www.geoportal.gov.pl

Rysunek 6. IV obszar rewitalizacji - Wieś Wołczyn

Źródło: www.geoportal.gov.pl

3.3. Przebieg konsultacji społecznych

Konsultacje Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Lipiany zostały przygotowane w trzech formach:

- Konkursu rysunkowego zorganizowanego w Szkole Podstawowej i Gimnazjum dotyczącego obszaru rewitalizowanego
- Osobistych spotkań z mieszkańcami
- Konsultacji elektronicznych

Na konkurs dla dzieci i młodzieży łącznie wpłynęło 46 prac. Dotyczyły głównie zagospodarowania jeziora w Lipianach oraz starego centrum miasta Lipiany. Jedna z prac dotyczyła działań związanych z oczyszczaniem wody. Pomimo, iż dzieci nie znały wyników prac zespołu rewitalizacyjnego i wypracowanych projektów prace z bardzo dużej części pokrywając się z wybranymi projektami. Rozstrzygnięcie konkursu miało miejsce 19 maja 2017 r wraz z konsultacjami zorganizowanymi w Lipianach

Konsultacje w formie osobistych spotkań zostały zorganizowane w trzech miejscowościach Jedlicach, Mironowe oraz w Lipianach - jednocześnie z wystawą prac dzieci i młodzieży z Zespołu Szkół w Lipianach.

Konsultacje przebiegały według następującego programu:

- Omówienie pojęcia rewitalizacji,
- Zasady opracowywania Lokalnych Programów Rewitalizacji,
- Delimitacja obszaru rewitalizowanego w gminie Lipiany,
- Omówienie opracowanych projektów w zakresie rewitalizacji dla gminy Lipiany.

Przebieg Konsultacji

W Jedlicach osoby przybyłe na konsultacje zwróciły uwagę na konieczność podniesienia jakości infrastruktury i przestrzeni dla mieszkańców, przede wszystkim zagospodarowania świetlicy wiejskiej. Poruszono również temat działań aktywizujących mieszkańców i jej faktycznych potrzeb. Jeden z rozmówców zwrócił uwagę na budowanie przestrzeni przyjaznej mieszkańcom, zachęcającej do spotkań, w tym niestandardowego projektowania miejsc spotkań. Omówione zostały wszystkie zaplanowane projekty dotyczące obszaru rewitalizowanego oraz projekty oddziaływujące na obszar rewitalizowany. Uczestnicy zadali pytanie dotyczące możliwości uzupełnienia projektów dla obszarów rewitalizowanych szczególnie w zakresie przedsiębiorczości, oraz wypełnili ankiety konsultacyjne indywidualnie oceniając wyznaczenie obszaru rewitalizacyjnego oraz oceniając istotność zaplanowanych projektów dla obszaru i społeczności objętej rewitalizacją.

W Mironowie w konsultacjach wzięło udział 17 osób. Po prezentacji założeń Lokalnego Programu Rewitalizacji mieszkańcy pytali o możliwości rozszerzenia projektów dla Mironowa: przede wszystkim w zakresie rozwoju agroturystyki, poprawy infrastruktury drogowej. Wyjaśniono, że ze względu na fakt, iż bezpośrednio Mironów nie jest objęty rewitalizacją, uzasadnione są jedynie projekty oddziaływujące na obszary rewitalizowane.

W Lipianach dyskusja dotyczyła głównie wyznaczenia obszarów rewitalizowanych. Dyskusja wynikała głównie z bardzo dużej degradacji infrastrukturalnej miasta. Podczas dyskusji nie zakwestionowano jednak potrzeby objęcia wsparciem wyznaczonego obecnie obszaru rewitalizowanego.

W trakcie dyskusji zasygnalizowano dodatkowe tematy związane z rewitalizacją. Przedstawicielka posterunku Policji w Lipianach zaprezentowała działania zmierzające do poprawy jakości obsługi interesantów. Budynek komendy policji znajdujący się na terenie rewitalizowanym zostanie objęty termomodernizacją, polepszona zostanie infrastruktura techniczna wpływająca zarówno na jakość warunków pracy policjantów, jak również jakość obsługi interesantów.

Zwrócono również uwagę na brak w założeniach LPR remontu auli w Zespole Szkół w Lipianach i konieczność uzupełnienia tego w dokumencie.

Zgłoszone zostały również inne potrzeby, ale nie dotyczyły one obszarów rewitalizowanych lub też niekwalifikujących się do objęcia rewitalizacją.

Wszyscy uczestnicy zostali poinformowani o możliwości uzupełnienia projektów do lokalnego Programu Rewitalizacji do dnia 26 maja 2017 r

Wyniki ankiety konsultacyjnej

W zakresie odpowiedzi na 1 pytanie „Czy wyznaczony obszar Pani/Pana zdaniem jest najbardziej zaniedbanym obszarem w gminie przez co wymaga rewitalizacji w obszarze społecznym, infrastrukturalnym i gospodarczym” 10 osób odpowiedziało, że tak, 3 osoby że nie, przy czym tylko jedna zaznaczyła, że należałoby rozszerzyć obszar o wsie, Połczyno, Skrzyńka, Krasne i Wołczyn. W przypadku 2 respondentów brak jest wskazań.

W przypadku oceny kompleksowości wypracowanych projektów, to znaczy obejmujących zarówno obszar społeczny, gospodarczy, infrastrukturalny 11 osób uznało projekty za kompleksowe, 3 nie, natomiast 1 osoba nie odpowiedziała.

W zakresie pytania dotyczącego zagadnienia istotności projektów dla społeczności lokalnej zamieszkującej teren rewitalizowany gdzie -1 oznaczało projekt najmniej ważny, 5 najważniejszy odpowiedzi rozkładały się w następujący sposób (nie wszyscy respondenci odnieśli się do wszystkich projektów).

Tabela 20. Ocena projektów podczas konsultacji społecznych

Skala	1	2	3	4	5
Park w Sołectwie Jedlice	1	1	3	3	5
Park aktywny w Jedlicach	0	1	6	0	5
Aktywność świetlicy w Jedlicach	0	3	3	2	5
Remont świetlicy w Jedlicach	0	1	6	0	5
Utworzenie Centrum Turystycznego nawiązującego do tradycji przetwórstwa rolno-spożywczego wraz z funkcją rehabilitacyjno-wypoczynkową dla rodzin i turystów w gminie Lipiany nad jeziorem Chłop.	0	1	1	5	7

Skala	1	2	3	4	5
Rewitalizacja centralnych ulic i starego miasta (Lipiany)	2	1	1	2	9
Rewitalizacja części wspólnych nieruchomości (Lipiany)	2	0	2	3	6
Ośrodek Opiekuńczo-Leczniczy (ZOL) (Lipiany)	0	2	1	5	4
Modernizacja oczyszczalni ścieków w Lipianach i Batowie	0	0	2	4	5
Remont kościoła(Lipiany)	1	0	1	7	4
Pensjonat przy ulicy Lipowej w Lipianach	1	3	2	2	4
Program edukacji ekologicznej (cały obszar rewitalizowany)	0	2	4	2	6
Program integracji mieszkańców Otwarte podwórka (Lipiany)	1	0	4	3	5
Podnoszenie kwalifikacji osób bezrobotnych i wykluczonych w obszarze turystyki (cały obszar rewitalizowany)	0	1	1	4	7

W ocenie mieszkańców projekty, które uzyskały 10 i więcej wskazań jako ważne i najważniejsze, a w związku z tym powinny być realizowane w pierwszej kolejności to:

1. Modernizacja oczyszczalni ścieków w Lipianach i Batowie (12)
2. Utworzenie Centrum Turystycznego nawiązującego do tradycji przetwórstwa rolno-spożywczego wraz z funkcją rehabilitacyjno-wypoczynkową dla rodzin i turystów w gminie Lipiany nad jeziorem Chłop (12)
3. Rewitalizacja centralnych ulic i starego miasta (Lipiany) (11)
4. Remont kościoła(Lipiany) (11)
5. Podnoszenie kwalifikacji osób bezrobotnych i wykluczonych w obszarze turystyki (cały obszar rewitalizowany) (11)

W pytaniu dotyczącym uzupełnienia LPR o dodatkowe projekty zostały w ankietach wskazane projekty:

- Kanalizacja wsi Skrzyńka,
- Szkoła w Lipianach,
- Plan zagospodarowania przestrzennego okolic Lipian,
- Budowa placu zabaw w przedszkolu.

4. Strategia

Nadrzędnym celem podejmowanych działań – w perspektywie kilku najbliższych lat – jest poprawa jakości życia mieszkańców Gminy Lipiany, powstrzymanie degradacji terenów znajdujących się w gorszym położeniu oraz przywrócenie miejscom wskazanym przez lokalną społeczność jako obszar wymagający rewitalizacji ich pierwotnych – ważnych z punktu widzenia lokalnego rozwoju – funkcji. Będzie się to odbywać poprzez szereg mniejszych i większych projektów, zarówno infrastrukturalnych, jak i „miękkich”, realizowanych w równej mierze przez samorząd i instytucje publiczne, jak i przez organizacje pozarządowe oraz przedsiębiorców i innych ważnych „aktorów” rozwoju lokalnego.

Nadrzędną ideą przyświecającą tym działaniom i organizującą aktywność lokalnej społeczności jest wyprowadzenie wskazanych obszarów ze stanu kryzysowego poprzez usunięcie zjawisk, które spowodowały ich degradację. Cele, kierunki interwencji oraz konkretne zadania rewitalizacyjne mają doprowadzić do przemiany zdegradowanych terenów we wszystkich pięciu aspektach:

społecznym – poprzez zapobieganie patologiom społecznym – przestępczości, marginalizacji, wykluczeniu, ale też przeciwdziałaniu zmianom demograficznym, odbudowywaniu więzi społecznych i rodzinnych, wyrównywaniu szans rozwojowych dzieci i dorosłych z mniejszych i peryferyjnych ośrodków w stosunku do osób z obszarów lepiej zurbanizowanych, a poprzez to lepiej wyposażonych w infrastrukturę o charakterze społecznym. Niezwykłą wagę przykładają się także w tych procesach do rozwijania i wzmacniania trzeciego sektora, a poprzez to budowania społeczeństwa obywatelskiego;

gospodarczym - poprzez stwarzanie warunków do tworzenia nowych miejsc pracy, rozpowszechnianie aktywności gospodarczej, lokowanie na obszarach zdegradowanych nowych przedsiębiorstw;

przestrzenno-funkcjonalnym - w tym zachowania dziedzictwa kulturowego przez remonty, modernizację i konserwację zabytkowych obiektów i przestrzeni publicznej oraz poprawa środowiska naturalnego;

technicznym – poprzez dbałość o podstawową infrastrukturę techniczną (wodociągi, kanalizacja, drogi) – jako elementu zwiększającego atrakcyjność zamieszkania i w pewnym stopniu ograniczającego odpływ ludności, a także jedno z najważniejszych czynników lokalizacji przedsiębiorstw oraz poprawę stanu technicznego zarówno budynków prywatnych, jak i komunalnych;

środowiskowym – przede wszystkim poprzez poprawę stanu środowiska naturalnego, dbałość o tereny zielone na zurbanizowanych obszarach i wdrażanie koncepcji zrównoważonego rozwoju, która ma zapewnić zaspokojenie potrzeb społeczności, z uwzględnieniem przyszłych pokoleń i priorytetowym znaczeniem zachowania, odtworzenia i rozwijania środowiska przyrodniczego.

Poniżej zaprezentowano wizję rewitalizacji – tj. opis stanu obszaru rewitalizacji Gminy Lipiany w perspektywie roku 2023 i kolejnych lat. Wypracowano w oparciu o prace warsztatowe i deklarowane aspiracje lokalnej wspólnoty, nie zapominając także o wizji rozwoju całej gminy definiowanej na poziomie obowiązującej strategii Gminy. Podejście takie gwarantuje spójność obu dokumentów strategicznych już na poziomie wizji i gwarantuje, iż deklarowane cele są zbieżne w

myśleniu o rozwoju obszaru i w sposób zintegrowany i kompleksowy przyczynić się będą do poprawy jakości życia mieszkańców Gminy Lipiany.

4.1. Wizja Gminy Lipiany oraz cel główny rewitalizacji

Konsekwentnie prowadzone włączanie osób indywidualnych, stowarzyszeń i grup nieformalnych do prac nad LPR zaowocowało wysokim zaangażowaniem mieszkańców obszarów kryzysowych oraz interesariuszy rewitalizacji, a zwłaszcza przedstawiciele wspólnot mieszkaniowych oraz rad sołeckich. Znaczne było także zainteresowanie lokalnych przedsiębiorców oraz potencjalnych inwestorów zewnętrznych, którzy w działaniach rewitalizacyjnych dostrzegali szansę na zwiększenie potencjalnych korzyści z planowanych inwestycji.

W rezultacie prac warsztatowych i studyjnych sformułowano następującą wizję Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Lipiany

OBSZAR REWITALIZACJI GMINY LIPIANY przyjaznym i atrakcyjnym miejscem do życia i pracy, który potrafi skutecznie wykorzystać swoje położenie i potencjał mieszkańców.

Przedstawiona wizja wymaga zastosowania podejścia zrównoważonego i integrującego, podstawowe sfery życia mieszkańców Gminy Lipiany. Konieczna jest więc wysoka harmonizacja działań władz gmin, podmiotów gospodarczych, organizacji pozarządowych, innych interesariuszy oraz mieszkańców w celu uzyskania zamierzonych rezultatów rewitalizacji. Z tego też względu cel główny rewitalizacji zakłada działania zintegrowane.

Cel główny:

PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU I WZROST JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW TERENU OBJĘTEGO REWITALIZACJĄ POPRZEZ ZINTEGROWANE DZIAŁANIA PODNOSZĄCE POZIOM KAPITAŁU LUDZKIEGO I SPOŁECZNEGO, GOSPODARKI, INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ ORAZ ŚRODOWISKA NATURALNEGO.

4.2. Cele szczegółowe oraz kierunki działań rewitalizacyjnych

Cele szczegółowe Lokalnego Programu Rewitalizacji zostały określone w toku prac warsztatowych i obejmują:

- Aktywizacja społeczna i obywatelska mieszkańców oraz poprawa jakości usług publicznych
- Wzrost przedsiębiorczości i aktywizacja zawodowa
- Poprawa warunków i jakości życia oraz atrakcyjności na obszarach zdegradowanych
- Poprawa jakości środowiska naturalnego

Rysunek 8. Cele szczegółowe LPR Gminy Lipiany na lata 2017 - 2022

Wobec sformułowanego celu głównego i celów szczegółowych przyjęto listę działań, które umożliwią realizację postawionych celów. W toku prac studyjnych i analitycznych założono, iż w każdej ze sfer działania te winny odnosić się do co najmniej trzech komponentów procesu rewitalizacji: 1) działań integracyjnych, polegających głównie na animacji społecznej ukierunkowanej na wspieranie uczestnictwa i partycypacji różnych kategorii mieszkańców, 2) działań adaptacyjnych, głównie o charakterze organizacyjno-technicznym oraz 3) działań inwestycyjnych – przywracających utracone wartości. Działania przyjmują postać projektów rewitalizacyjnych, które w kolejnej części LPR-u podzielono ze względu na powiązanie z obszarami rewitalizowanymi.

Tabela 21. Działania rewitalizacyjne w ramach celów szczegółowych

Cele szczegółowe	Podjęmowane działania rewitalizacyjne
Aktywizacja społeczna i obywatelska mieszkańców oraz poprawa jakości usług publicznych	<ul style="list-style-type: none"> • Budowanie poczucia tożsamości i identyfikacji mieszkańców Gminy Lipiany • Wsparcie instytucji kultury w działaniach na rzecz integracji społecznej • Odnowienie i modernizacja infrastruktury społecznej i kulturalnej
Wzrost przedsiębiorczości i aktywizacja zawodowa	<ul style="list-style-type: none"> • Szkolenie osób pragnących podjąć działalność lub rozszerzyć działalność gospodarczą • Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości oraz kształcenie zawodowe w związku z turystyką i

Cele szczegółowe	Podjęte działania rewitalizacyjne
	rekreacją <ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie inwestorów tworzących nowe miejsca pracy • Tworzenie produktów lokalnych • Poprawa stanu infrastruktury technicznej związanej z działalnością gospodarczą
Poprawa warunków i jakości życia oraz atrakcyjności na obszarach zdegradowanych	<ul style="list-style-type: none"> • Działania miękkie nakierowane na rozwój więzi z najbliższym otoczeniem miejsca zamieszkania • Kompleksowa Rewitalizacja Starego Miasta w Lipinach oraz zabudowań popegeerowskich • Wsparcie działań remontowych w obszarach rewitalizacji
Poprawa jakości środowiska naturalnego	<ul style="list-style-type: none"> • Szkolenia i programy edukacyjne promujące zachowania proekologiczne • Modernizacja oczyszczalni ścieków • Ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza

Źródło: Opracowanie własne

4.3. Powiązanie celów LPR z innymi dokumentami strategicznymi Gminy Lipiany

Z punktu widzenia analizy programu rewitalizacji ważne są jego powiązania z dokumentami określającymi kierunki rozwoju, tj. dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy. Ułatwi to analizę przygotowywanych lub aktualizowanych programów rewitalizacji i powiązania ich z określoną diagnozą społeczną i gospodarczą gminy oraz wyznaczonymi celami rewitalizacji dla obszarów rewitalizacji

W Gminie Lipiany obowiązują następujące dokumenty strategiczne:

Strategia rozwoju Gminy Lipiany na lata 2008-20, Lipiany, lipiec 2008;

Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Lipiany, Lipiany, 1 grudnia 2008;

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Lipiany na lata 2010-2017, Lipiany, październik 2010;

Program współpracy Gminy Lipiany z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami określonymi w art. 3 ust.3 Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, Lipiany 2016;

Strategia rozwiązywania problemów społecznych Gminy Lipiany na lata 2007-2017, Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipianach, Lipiany, 8 listopada 2008.

Każdy z wymienionych dokumentów próbuje rozwiązać istniejące problemy gminy wskazując cele, które należy osiągnąć oraz działania, które należy wykonać. Porównanie tych zamierzeń z ustalonymi partycypacyjnie celami LPR pozwoli na osiągnięcie efektów synergii – wzajemnego wzmocnienia działań i efektów.

W tabeli 20 przedstawiono powiązanie między aktualnymi dokumentami strategicznymi a LPR Gminy Lipiany na lata 2017-2022.

Tabela 22. Matryca powiązań między LPR a innymi dokumentami strategicznymi gminy

1.	2.	3.	4.	5.
Obowiązujące dokumenty strategiczne Gminy Lipiany	Cele szczegółowe LPR Gminy Lipiany 2017-2022			
Cele dokumentów strategicznych Gminy Lipiany	Aktywizacja społeczna i obywatelska mieszkańców oraz poprawę jakości usług publicznych	Wzrost przedsiębiorczości i aktywizacja zawodowa	Poprawa warunków i jakości życia oraz atrakcyjności na obszarach zdegradowanych	Poprawa jakości środowiska naturalnego
Strategia rozwoju Gminy Lipiany na lata 2008-20				
Zapewnienie wysokiej jakości usług publicznych świadczonych przez gminę.	++	+	+	+
Poprawa jakości życia na obszarze gminy.	+	+	++	+
Zwiększanie turystycznego zainteresowania gminą.		++	++	++
Wzrost jakości kapitału ludzkiego i aktywizacja zawodowa mieszkańców gminy.	++	+	+	+
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Lipiany – Zmiana 2008				
Rozbudowa systemu ochrony przyrody i krajobrazu oraz poprawę stanu środowiska	+	+/-	+	++
Ochrona dziedzictwa kulturowego, służące utrwalaniu tożsamości miasta i gminy	+	+	+	+
Uzyskanie wzrostu gospodarczego i zwiększenie efektywności gospodarowania przy wykorzystaniu szczególnych walorów położenia gminy	++	+	+	+
Uzyskanie wysokich standardów i ładu przestrzennego miasta i miejscowości gminy	+	+	+	++
Inwestowanie w infrastrukturę techniczną dla poprawy warunków zamieszkiwania i prowadzenia działalności	+	+	++	+
Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Lipiany na lata 2010-2017				
Podniesienie walorów i atrakcyjności turystycznej obszarów zdegradowanych oraz poprawa warunków życia mieszkańców	+	+	++	
Aktywizacja mieszkańców, poprzez edukację, system szkoleń, kulturę, wypoczynek i rekreację	++	+	+	+
Zapewnienie godziwych warunków zamieszkiwania dla mieszkańców obszaru, poprzez rewitalizację substancji mieszkaniowych gminy, wspólnot mieszkaniowych i spółdzielni wraz z odpowiednim zagospodarowaniem przestrzeni publicznej	+	+	++	++
Program współpracy Gminy Lipiany z organizacjami pozarządowymi				

1.	2.	3.	4.	5.
Kształtowanie społeczeństwa obywatelskiego w gminie poprzez tworzenie sprzyjających warunków dla powstawania inicjatyw lokalnych, wsparcie aktywności obywatelskiej mieszkańców gminy, umacnianie w świadomości społecznej poczucia odpowiedzialności za siebie, swoje otoczenie, wspólnotę lokalną oraz jej tradycję	++	+	+	++
Promocja postaw obywatelskich i prospołecznych, przeciwdziałanie dyskryminacji i wykluczeniu społecznemu	++	+	++	++
Zwiększenie wpływu sektora pozarządowego i społeczności lokalnych na kreowanie polityki społecznej i gospodarczej w Gminie Lipiany	++	+	+	+
Poprawa jakości życia obywateli gminy, poprzez pełniejsze zaspokajanie potrzeb społecznych, w szczególności w zakresie aktywności fizycznej – sportu i turystyki, zdrowia, pomocy społecznej, edukacji, kultury	+	+	++	++
Integracja podmiotów kreujących politykę lokalną w sferze zadań publicznych wymienionych w art. 4 ustawy	++	+	+	++
Włączenie zainteresowanych organizacji pozarządowych i innych podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego do realizacji programów służących rozwojowi gminy	++	+	+	++
Racjonalne wykorzystanie środków publicznych	++	+	+	+
Wykorzystanie potencjału i możliwości organizacji pozarządowych	++	++	++	++
Strategia rozwiązywania problemów społecznych Gminy Lipiany na lata 2007-2017				
Zaspokajanie rozpoznanych i uzasadnionych potrzeb społeczności lokalnej gminy Lipiany poprzez zabezpieczenie środków materialnych.	+	+	+	+
Współpraca z instytucjami i organizacjami, których działania mają bezpośredni wpływ na obecnych i potencjalnych podopiecznych, w tym z instytucjami przeciwdziałającymi bezrobociu.	+	+	+	+
Rozwój gminnego systemu wsparcia środowiskowego osób starszych i niepełnosprawnych.	+	+	++	+
Stworzenie zintegrowanego systemu pomocy skierowanego ku całej rodzinie oraz zwiększenie efektywności działań poszczególnych podmiotów.	++	+	+	+
Tworzenie lub uzupełnianie infrastruktury socjalnej.	++	+	++	+

Źródło: opracowanie własne.

Prezentowane powyżej zestawienie wykazuje brak jakichkolwiek sytuacji konfliktowych pomiędzy celami LPR a innymi dokumentami strategicznymi obecnie obowiązującymi w Gminie Lipiany.

5. Projekty rewitalizacji

Skuteczna realizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Lipiany na lata 2017-2023 jest uzależniona od zapewnienia odpowiedniego finansowania. Zgodnie z wymaganiami, stawianymi programom rewitalizacji, konieczne jest zapewnienie komplementarności źródeł finansowania planowanych przedsięwzięć, co w praktyce oznacza umiejętność łączenia środków pochodzących z różnych funduszy europejskich, zarówno regionalnych, jak i krajowych, jak również publicznych i prywatnych źródeł finansowania.

Poniżej wyszczególniono potencjalne źródła finansowania dla Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Lipiany na lata 2017-2023:

- Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014-2020, (RPO WZP 2014-2020) z podziałem na dwa fundusze: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR) oraz Europejski Fundusz Społeczny (EFS),
- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020,
- Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój,
- budżet własny Gminy,
- środki prywatne (wkład własny przedsiębiorców aplikujących o dotację z funduszy unijnych na projekty, objęte LPR).

W opracowywanych projektach rewitalizacyjnych ważne jest kompleksowe oddziaływanie nie tylko w sferze technicznej, inwestycyjnej czy ekologicznej, ale przede wszystkim w sferze społecznej. Stąd szczególnie cenne są takie projekty, które uzupełniają podejmowane działania o społeczną animację.

Przykładami takich projektów mogą być propozycje tzw. „miękkich” projektów:

- Program edukacji ekologicznej dzieci, młodzieży i dorosłych mieszkańców,
- Program integracji mieszkańców "Otwarte podwórka" i wspólne działania upiększające i integracyjne dla mieszkańców,
- Podnoszenie kwalifikacji bezrobotnych i wykluczonych mieszkańców w obszarze turystyki.

W dalszej części Programu zamieszczono opis planowanych projektów rewitalizacyjnych. Podzielono je na cztery kategorie:

1. Projekty aktywizujące społeczność obszarów rewitalizacji;
2. Projekty aktywizujące przedsiębiorczość i rozwój gospodarczy;
3. Projekty techniczne i infrastrukturalne w obszarach rewitalizacji;
4. Projekty oddziaływujące pośrednio na obszary rewitalizacji.

łącznie przedstawiono 40 projektów, z czego 12 projektów dotyczy zadań związanych z rewitalizacją społeczną, 3 projekty dotyczą rozwoju gospodarczego i przedsiębiorczości, 21 projektów technicznych i infrastrukturalnych oraz 4 projekty oddziaływujące pośrednio na obszary rewitalizacji.

5.1. Opis projektów rewitalizacyjnych

Projekty aktywizujące społeczność obszarów rewitalizowanych

Tytuł projektu:	Aktywność świetlicy w Jedlicach		
Podmiot realizujący projekt	<i>Sołectwo Jedlice oraz Stowarzyszenie mieszkańców (w trakcie rejestracji)</i>		
Lokalizacja:	Jedlice		
Zakres realizowanych zadań			
Przygotowanie oraz zatrudnienie kadry do aktywizacji ludzi mieszkańców oraz prowadzenia szkoleń. Szeroki wybór dla aktywności mieszkańców. Wysoki stopień tożsamości lokalnej.			
Prognozowane efekty			
Podniesienie integracji społecznej mieszkańców wsi.			
Sposób oceny uzyskanych rezultatów			
Liczba imprez i szkoleń realizowanych w Jedlicach.			
Źródła finansowania:			
Pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	Pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	Pochodzące ze źródeł prywatnych/innych	łącznie wartość projektu
30 000,00	170 000,00	0,00	200 000,00
Rok rozpoczęcia projektu		Rok zakończenia projektu	
2018		2020	

Tytuł projektu:	Park aktywny w Jedlicach		
Podmiot realizujący projekt	Sołectwo Jedlice oraz Stowarzyszenie mieszkańców (w trakcie rejestracji)		
Lokalizacja:	Jedlice		
Zakres realizowanych zadań			
<p>Integracyjne spotkania przy ognisku z dziećmi, młodzieżą oraz dorosłymi, Do zagospodarowania jest boisko, na którym często gra się w piłkę, Brak ścieżek rowerowych, spacerowych, na których można uprawiać nordic walking , Aktywność ruchowa (aerobik) pod okiem instruktora , Brak osób, które mogą szkolić nas w zakresie prowadzenia zajęć sportowych (aerobik, piłka nożna, piłka ręczna), Organizacja turnieju ping-pongowego lub bilarodwego, Siłownia dla dorosłych, której brakuje, Naszym marzeniem jest plac zabaw wraz z siłownią dla seniorów, gdzie również z nami będą mogli się spotykać,</p>			
Prognozowane efekty			
W Jedlicach odbywają się regularne imprezy sportowe z udziałem mieszkańców.			
Sposób oceny uzyskanych rezultatów			
Liczba imprez sportowych odbywających się w ciągu roku.			
Źródła finansowania:			
Pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	Pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	Pochodzące ze źródeł prywatnych/innych	Łączna wartość projektu
30 000,00	170 000,00	0,00	200 000,00
Rok rozpoczęcia projektu		Rok zakończenia projektu	
2018		2020	

Tytuł projektu:	Grupa treningowa badmintona		
Podmiot realizujący projekt	Fundacja Na Rzecz Rozwoju Dzieci i Młodzieży „Moja Młodość”		
Lokalizacja:	Lipiany		
Zakres realizowanych zadań			
Utworzenie grupy treningowej badmintona. Udział w licznych turniejach poza szczeblem lokalnym.			
Prognozowane efekty			
Sukcesy w rywalizacjach sportowych na wysokich szczeblach (wojewódzkim, krajowym)			
Sposób oceny uzyskanych rezultatów			
Liczba uczestników.			
Źródła finansowania:			
Pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	Pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	Pochodzące ze źródeł prywatnych/innych	Łączna wartość projektu
27 030,00	4 770,00	0,00	31 800,00
Rok rozpoczęcia projektu		Rok zakończenia projektu	
2018		2023	

Tytuł projektu:	Amatorski teatr rodziców		
Podmiot realizujący projekt	<i>Przedszkole Miejskie im. Kubusia Puchatka w Lipianach</i>		
Lokalizacja:	Lipiany		
Zakres realizowanych zadań			
Aktywizacja rodziców oraz włączenie ich w działania na rzecz społeczności lokalnej oraz na rzecz rozwoju dzieci poprzez aktywność teatralną.			
Prognozowane efekty			
Zwiększenie zainteresowania życiem społecznym w grupie objętej działaniem.			
Sposób oceny uzyskanych rezultatów			
Liczba wystawionych przedstawień.			
Źródła finansowania:			
Pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	Pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	Pochodzące ze źródeł prywatnych/innych	Łączna wartość projektu
1 845,00	10 455,00	0,00	12 300,00
Rok rozpoczęcia projektu		Rok zakończenia projektu	
2018		2023	

Tytuł projektu:	Program edukacji ekologicznej dzieci, młodzieży i dorosłych mieszkańców		
Podmiot realizujący projekt	Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Lipianach		
Lokalizacja:	Lipiany - Stare Miasto		
Zakres realizowanych zadań			
Podniesienie świadomości ekologicznej dzieci młodzieży i osób dorosłych z gminy Lipiany. Systematyczne podniesienie jakości środowiska naturalnego w gminie Lipiany, poprzez zachowania proekologiczne mieszkańców			
Prognozowane efekty			
Zwiększenie świadomości ekologicznej - zmniejszenie emisji niskich.			
Sposób oceny uzyskanych rezultatów			
Liczba uczestników.			
Źródła finansowania:			
Pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	Pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	Pochodzące ze źródeł prywatnych/innych	łącna wartość projektu
9 000,00	51 000,00	0,00	60 000,00
Rok rozpoczęcia projektu		Rok zakończenia projektu	
2017		2023	

Tytuł projektu:	Podnoszenie kwalifikacji bezrobotnych i wykluczonych mieszkańców w obszarze turystyki.		
Podmiot realizujący projekt	<i>Gmina Lipiany</i>		
Lokalizacja:	Lipiany		
Zakres realizowanych zadań			
Zdobycie lub podniesieni kwalifikacji zawodowych 50 osób zamieszkujących obszar rewitalizowany. Podjęcie zatrudnienia w nowopowstałych obiektach turystycznych.			
Prognozowane efekty			
Przygotowana kadra do pracy w turystyce i gastronomii.			
Sposób oceny uzyskanych rezultatów			
Liczba uczestników.			
Źródła finansowania:			
Pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	Pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	Pochodzące ze źródeł prywatnych/innych	łącznie wartość projektu
75 000,00	425 000,00	0,00	500 000,00
Rok rozpoczęcia projektu		Rok zakończenia projektu	
2018		2023	

Tytuł projektu:	Program integracji mieszkańców "Otwarte podwórka" i wspólne działania ulepszące i integracyjne dla mieszkańców.		
Podmiot realizujący projekt	Gmina Lipiany		
Lokalizacja:	Lipiany		
Zakres realizowanych zadań			
<p>Jednym z problemów społecznych Lipian jest brak integracji sąsiadów zamieszkujących obszar rewitalizowany oraz starzenie się społeczeństwa. Jednocześnie obszar objęty rewitalizacją ma bardzo duży potencjał architektoniczny. Zaciszne i pięknie położone podwórka częściowo z widokiem na jezioro niosą za sobą potencjał integracji mieszkańców oraz organizacji części działań społecznych bardzo blisko nich. Obecnie podwórka w większości stanowią własność gminy, przez co są bardzo zaniedbane. Odpowiednio zagospodarowane niosą za sobą potencjał turystyczny. Działania projektu zostaną skierowane zarówno do dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych z terenu obszaru rewitalizowanego. Działania zostaną dostosowane do specyfiki grupy docelowej.</p>			
Prognozowane efekty			
Zagospodarowane podwórka.			
Sposób oceny uzyskanych rezultatów			
Liczba aktywnych podwórek.			
Źródła finansowania:			
Pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	Pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	Pochodzące ze źródeł prywatnych/innych	łącna wartość projektu
30 000,00	170 000,00	0,00	200 000,00
Rok rozpoczęcia projektu		Rok zakończenia projektu	
2017		2023	

Tytuł projektu:	Zajęcia karate dla dzieci i młodzieży		
Podmiot realizujący projekt	STOWARZYSZENIE KLUB KARATE KAMIKAZE		
Lokalizacja:	Lipiany		
Zakres realizowanych zadań			
Prowadzenie zajęć karate dla dzieci i młodzieży z obszarów rewitalizowanych.			
Prognozowane efekty			
Wyższa aktywność ruchowa oraz samodyscyplina uczestników.			
Sposób oceny uzyskanych rezultatów			
Liczba uczestników.			
Źródła finansowania:			
Pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	Pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	Pochodzące ze źródeł prywatnych/innych	Łączna wartość projektu
15 000,00	85 000,00	0,00	100 000,00
Rok rozpoczęcia projektu		Rok zakończenia projektu	
2017		2023	

Tytuł projektu:	Organizacja zlotów pojazdów militarnych w miejscowości Dębiec		
Podmiot realizujący projekt	Stowarzyszenie Lipiański Klub Motorowy Partyzanci		
Lokalizacja:	Dębiec, k. Lipian		
Zakres realizowanych zadań			
Organizacja zlotów pojazdów militarnych w miejscowości Dębiec gm. Lipiany. Wynajem sceny i sprzętu nagłaśniającego, Obsługa artystyczna i koncertowa, Organizacja inscenizacji historycznej, Zakup paliwa do pojazdów, Organizacja wystawy pojazdów zabytkowych, Zakup środków pirotechnicznych, Zabezpieczenie sanitarne wydarzenia, Zabezpieczenie medyczne wydarzenia, Zabezpieczenie fizyczne wydarzenia (ochrona), Zlecenie usługi transportowej związanej z dowozem pojazdów militarnych, Promocja wydarzenia.			
Prognozowane efekty			
Wydarzenie integracyjne, promocja Gminy.			
Sposób oceny uzyskanych rezultatów			
Liczba uczestników.			
Źródła finansowania:			
Pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	Pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	Pochodzące ze źródeł prywatnych/innych	łącznie wartość projektu
216 000,00	1 224 000,00	160 000,00	1 600 000,00
Rok rozpoczęcia projektu		Rok zakończenia projektu	
2017		2023	

Tytuł projektu:	VII edycja półkolonii letnich „Słoneczne lato” 2017		
Podmiot realizujący projekt	Stowarzyszenie Lipiański Klub Sportów Wodnych		
Lokalizacja:	Lipiany		
Zakres realizowanych zadań			
Stowarzyszenie od dziesięciu lat organizuje czynny wypoczynek dla dzieci i młodzieży oraz dla osób dorosłych. Na terenie przystani żeglarskiej „Wądół” organizujemy dziesięciodniowe półkolonie letnie (sierpień) oraz szkolenie sobotnio- niedzielne ,żeglarsko- wiosłarskie. Stowarzyszenie posiada sprzęt pływający „ łodzie wiosłowe, rowery wodne, kajaki, żaglówki, kamizelki ratownicze oraz sanitariaty, pomost pływający, wiatę.			
Prognozowane efekty			
Spędzenie efektywnego i zdrowego czasu w ciągu 10-dniowego wypoczynku. Nauka wiosłowania, pływania i żeglowania.			
Sposób oceny uzyskanych rezultatów			
Liczba uczestników.			
Źródła finansowania:			
Pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	Pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	Pochodzące ze źródeł prywatnych/innych	łączna wartość projektu
6 300,00	35 700,00	0,00	42 000,00
Rok rozpoczęcia projektu		Rok zakończenia projektu	
2017		2023	

Tytuł projektu:	Organizacja integracyjnych imprez kulturalnych dla dorosłych, dzieci i młodzieży z osobami niepełnosprawnymi		
Podmiot realizujący projekt	TPD Zachodniopomorski Oddział Wojewódzki, Koło Przyjaciół w Lipianach		
Lokalizacja:	Gmina Lipiany		
Zakres realizowanych zadań			
Organizacja imprez z okazji Dnia Dziecka – zwiększenie aktywności i kreatywności dzieci z biednych rodzin, integracja z osobami niepełnosprawnymi oraz wywołanie uśmiechu na ich twarzach.			
Prognozowane efekty			
Organizowanie imprez z okazji Dnia Dziecka na terenie Gminy Lipiany, integracja z osobami niepełnosprawnymi, rozwijanie zainteresowań wśród dorosłych, dzieci i młodzieży, zapewnienie opieki, integracja społeczności lokalnej, propagowanie różnych form spędzania wolnego czasu, propagowanie aktywności fizycznej, upowszechnianie turystyki i poznawanie najpiękniejszych zakątków gminy, zabawy integracyjne ruchowe i umysłowe			
Sposób oceny uzyskanych rezultatów			
Liczba uczestników.			
Źródła finansowania:			
Pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	Pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	Pochodzące ze źródeł prywatnych/innych	łączna wartość projektu
2 250,00	12 750,00	0,00	15 000,00
Rok rozpoczęcia projektu		Rok zakończenia projektu	
2017		2023	

Tytuł projektu:	„O czym szepczą kamienie” – nie da się oddzielić przeszłości od teraźniejszości. Przeszłość ożywa.		
Podmiot realizujący projekt	Stowarzyszenie na Rzecz Odnowy Zabytków „Zaczynaj”		
Lokalizacja:	Lipiany		
Zakres realizowanych zadań			
<p>W naszej miejscowości istnieje wiele miejsc, które należy ocalić od zapomnienia. Zabytki, cuda natury umierają. Umiera także pamięć o nich. Brakuje także gadżetów promujących Lipiany, jako miejscowości o dużych walorach turystycznych i historycznych. Wśród mieszkańców panuje apatia. Niewielka paleta możliwości spędzania wolnego czasu powoduje stagnację i niską aktywność społeczną. Prowadzi to do uśpienia społeczeństwa, a w konsekwencji do demoralizującego sięgania po używki, pod wpływem których ludzie dążą do samozniszczenia.</p>			
Prognozowane efekty			
<p>Propagowanie pozytywnych wartości społecznych, edukację historyczną, utrzymania pamięci historycznej, umożliwienie zainteresowanym osobom zapoznania się z tradycją, historią i dziedzictwem kulturowym regionu, integrację międzypokoleniową oraz społeczną m.in. poprzez angażowanie w działania osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, dzieci, młodzieży, osób starszych i niepełnosprawnych, nawiązanie współpracy z dawnymi mieszkańcami</p>			
Sposób oceny uzyskanych rezultatów			
Liczba uczestników.			
Źródła finansowania:			
Pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	Pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	Pochodzące ze źródeł prywatnych/innych	łącznie wartość projektu
5 625,00	31 875,00	30 000,00	67 500,00
Rok rozpoczęcia projektu		Rok zakończenia projektu	
2017		2023	

Projekty aktywizujące przedsiębiorczość i rozwój gospodarczy

Tytuł projektu:	Stworzenie Browaru Rzemieślniczego		
Podmiot realizujący projekt	<i>Bractwo Piwowarów Lidera Pojezierza</i>		
Lokalizacja:	Lipiany		
Zakres realizowanych zadań			
Celem projektu pn.: Stworzenie Browaru Rzemieślniczego, jest przede wszystkim stworzenie miejsca produkcji oraz dystrybucji piwa Zaczynaj.			
Prognozowane efekty			
Powstanie planowanego obiektu i jego efektywne funkcjonowanie. Przygotowanie dokumentów zakup albo wynajęcie lokalu wraz z jego adaptacją do realizacji wyznaczonego w projekcie zadania – produkcji piwa.			
Sposób oceny uzyskanych rezultatów			
Rejestracja lokalnego produktu			
Źródła finansowania:			
Pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	Pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	Pochodzące ze źródeł prywatnych/innych	Łączna wartość projektu
50 000,00	400 000,00	100 000,00	550 000,00
Rok rozpoczęcia projektu		Rok zakończenia projektu	
2019		2020	

Tytuł projektu:	Pensjonat - Dom Weselny - Lipiany, ul. Lipowa 1A		
Podmiot realizujący projekt	Agnieszka i Marek Kowalscy		
Lokalizacja:	Lipiany		
Zakres realizowanych zadań			
<p>Celem jest rozwój przedsiębiorczości, tworzenie nowych miejsc pracy, inwestycja będzie ogólnodostępna, w tym dla osób niepełnosprawnych, odnowienie istniejącego obiektu budowlanego w celu utworzenia bazy noclegowej, utworzenie Sali do spotkań kulturalno – edukacyjnych, aktywizacja społeczności lokalnej poprzez utworzenie nowego obiektu użyteczności publicznej, wynajem sali na uroczystości okolicznościowe, poprawienie wizerunku i ożywienie zdegradowanej dzielnicy miasta. Obecny stan tego obszaru miasta jest nieatrakcyjny, zdegradowany. Jest to obszar położony nad samym brzegiem jeziora. Naszym celem jest wzmocnienie pod względem atrakcyjności tego obszaru miasta, poprawienie jego wizerunku. Dzięki temu wzrośnie w naszym mieście liczba turystów, co przyczyni się do dalszego rozwoju i rozpoznawalności naszej miejscowości. Stawiamy na rozwój turystyki aktywnej wykorzystując walory otaczających jezior wzmocniając tym samym lokalny rynek pracy. Pragniemy nadać poprzez kompleksową rewitalizację obiektu w Lipianach przy ul. Lipowej 1a nowe funkcje społeczne, gospodarcze, edukacyjne, kulturalne i rekreacyjne. Nasze usługi społeczne będą ogólnodostępne, zindywidualizowane i miały lepszą jakość. Naszym hasłem przewodnim będzie: „Każdy jest ważny”.</p>			
Prognozowane efekty			
Powstanie nowego zakładu pracy w nowoczesnym obiekcie.			
Sposób oceny uzyskanych rezultatów			
Rozpoczęcie działalności oraz zatrudnienie pracowników.			
Źródła finansowania:			
Pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	Pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	Pochodzące ze źródeł prywatnych/innych	Łączna wartość projektu
0,00	1 800 000,00	400 000,00	2 200 000,00
Rok rozpoczęcia projektu		Rok zakończenia projektu	
2018		2019	

Tytuł projektu:	Ośrodek Opiekuńczo-Lecznicy (ZOL)		
Podmiot realizujący projekt	<i>Planowana spółka celowa – spółka z o.o. non profit</i>		
Lokalizacja:	Jedlice		
Zakres realizowanych zadań			
<p>Ośrodek opiekuńczo-leczniczy leczący schorzenia ruchowe wynikające z uszkodzenia układu nerwowego czy motoryki, poprzez wskazane terapie, stanowi odpowiedź na zapotrzebowanie społeczeństwa na rehabilitację osób z problemami neurologicznymi. Schorzenia powyższe dotyczą ludzi w każdym wieku, od dziecięcych porażen mózgowych, poprzez wylewy, udary, stwardnienie rozsiane, choroby układu krążenia, rehabilitacja pourazowa, pooperacyjna czy pooperacyjna, powikłania cukrzycowe. Główny aspekt działalności to choroby o profilu psychogeriatrycznym, a więc choroby wieku starczego: wszelkie rodzaje demencji, choroba Alzheimera, Parkinsona, zwyrodnienia stawów itp.</p>			
Prognozowane efekty			
<p>Celem zamierzenia jest stworzenie całodobowej placówki opiekuńczo-leczniczej (ZOL) prowadzącej rehabilitację pacjentów, w jak najszerszym ujęciu terapeutycznym.</p>			
Sposób oceny uzyskanych rezultatów			
Otwarcie ZOL			
Źródła finansowania:			
Pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	Pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	Pochodzące ze źródeł prywatnych/innych	łącznie wartość projektu
0,00	14 400 000,00	600 000,00	15 000 000,00
Rok rozpoczęcia projektu		Rok zakończenia projektu	
2018		2021	

Projekty techniczne i infrastrukturalne w obszarach rewitalizacji

Tytuł projektu:	Park w Sołectwie Jedlice		
Podmiot realizujący projekt	<i>Sołectwo Jedlice oraz Stowarzyszenie mieszkańców (w trakcie rejestracji)</i>		
Lokalizacja:	Jedlice		
Zakres realizowanych zadań			
Projekt parku w którym zostaną uwzględnione potrzeby sołectwa:, Powstanie ścieżek (wytyczenie krawężników i wysypani szutrem), Oświetlenie parku oraz montaż ławeczek, Zbudowanie sceny z zadaszeniem, miejsce na ognisko i imprezy, Poprawa funkcjonalności boiska w formie (lepsza murawa, ogrodzenie, ławeczki), Odnowa stawu w parku, nowe nasadzenie krzewów, Plac zabaw dla dzieci i siłownia dla dorosłych i seniorów			
Prognozowane efekty			
Poprawa estetyki parku, Funkcjonalność , Infrastruktura zachęcająca do aktywności fizycznej i społecznej mieszkańców, Dostosowanie infrastruktury rekreacyjnej do osób starszych, Dostosowanie do nowych funkcji			
Sposób oceny uzyskanych rezultatów			
Odbiór techniczny renowacji			
Źródła finansowania:			
Pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	Pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	Pochodzące ze źródeł prywatnych/innych	Łączna wartość projektu
300 000,00	1 700 000,00	0,00	2 000 000,00
Rok rozpoczęcia projektu		Rok zakończenia projektu	
2018		2020	

Tytuł projektu:	Remont świetlicy w Jedlicach		
Podmiot realizujący projekt	Sołectwo Jedlice oraz Stowarzyszenie mieszkańców (w trakcie rejestracji)		
Lokalizacja:	Jedlice		
Zakres realizowanych zadań			
Wyłożenie polbrukiem placu przy świetlicy, Wykonanie ocieplenia fundamentów oraz odwodnienie rynien dachowych, Remont sufitu w sali głównej, Nagłośnienie (głośniki, wzmacniacze, mikrofony, odtwarzacze i osprzęt), Gry planszowe (warcaby, szachy, minigolf itp.) , Sprzęt audiowizualny (telewizor, rzutnik, projektor, ekran i osprzęt), Pracownia komputerowa (komputery oraz podłączenie Internetu), Zakup sprzętu dla zespołu muzycznego, Wyposażenie w sprzęt pierwszej pomocy (AED), Zakup ekspresu do kawy			
Prognozowane efekty			
Celem tych zadań jest podniesienie funkcjonalności świetlicy wiejskiej, przyciągnięcie młodzieży do aktywnej działalności i podniesienie kultury działania w zespołach. Przyciągnięcie nowych instruktorów i ludzi, którzy potrafią przekazać wiedzę innym. Działania, które były podejmowane, były tylko w śladowych częściach realizowane, ponieważ zawsze brakowało środków.			
Sposób oceny uzyskanych rezultatów			
Liczba osób odwiedzających świetlicę.			
Źródła finansowania:			
Pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	Pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	Pochodzące ze źródeł prywatnych/innych	Łączna wartość projektu
105 000,00	595 000,00	0,00	700 000,00
Rok rozpoczęcia projektu		Rok zakończenia projektu	
2019		2020	

Tytuł projektu:	Rewitalizacja części wspólnych nieruchomości w Jedlicach		
Podmiot realizujący projekt	Wspólnota Mieszkaniowa Jedlice 27		
Lokalizacja:	Jedlice		
Zakres realizowanych zadań			
<p>Wieś Jedlice nie posiada zbiorczej kanalizacji. Ścieki z lokali w budynku Nr 27 odprowadzane są do zbiornika bezodpływowego, który z uwagi na wieloletnie użytkowanie nie nadaje się do dalszego użytku. Budowa przydomowej oczyszczalni dla 7 lokali mieszkalnych pozwoli wyeliminować źródło zanieczyszczeń gleby wokół budynku Nr 27 w Jedlicach działka nr 215 gmina Lipiany, księga wieczysta KW Nr SZ2T/00006730/8.</p>			
Prognozowane efekty			
<p>Budowa przydomowej oczyszczalni ścieków przyczyni się do poprawy standardów życia mieszkańców budynku Nr 27 i pozostałych budynków w sąsiedztwie oraz wpłynie korzystnie na środowisko. Wybudowanie oczyszczalni ścieków dla budynku Nr 27 może być realizowane po uzyskaniu przez Wspólnotę Mieszkaniową Jedlice 27 dofinansowania, ponieważ obecnie wspólnota spłaca kredyt w kwocie 100 tys. zł zaciągnięty na termomodernizację budynku Nr 27 w Jedlicach.</p>			
Sposób oceny uzyskanych rezultatów			
Odbiór techniczny inwestycji			
Źródła finansowania:			
Pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	Pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	Pochodzące ze źródeł prywatnych/innych	Łączna wartość projektu
0,00	38 250,00	6 750,00	45 000,00
Rok rozpoczęcia projektu		Rok zakończenia projektu	
2018		2019	

Tytuł projektu:	Remont Kościoła w Lipianach		
Podmiot realizujący projekt	Parafia pod wezwaniem Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny		
Lokalizacja:	Lipiany		
Zakres realizowanych zadań			
Społeczeństwo Lipian i parafia nie poradzą sobie z kosztowną rewitalizacją. Już sześciokrotnie pisano projekty i próbowano pozyskać środki zewnętrzne z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, jednak mimo wysokiej oceny wniosku, nie otrzymaliśmy dotacji. Zadanie jest bardzo kosztowne. Wymaga milionowych nakładów			
Prognozowane efekty			
Remont wieży kościoła wraz z konserwacją ceglanych elewacji,, Remont więźby dachowej poprzez wymianę uszkodzonych elementów i uzupełnienie ubytków w drewnianej konstrukcji więźby; Wymiana pokrycia dachowego,, Konserwacja drewnianego stropu,, Renowacja stolarki drzwiowej całego obiektu,, Orynnowanie,, Odnowienie elewacji.			
Sposób oceny uzyskanych rezultatów			
Odbiór techniczny renowacji			
Źródła finansowania:			
Pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	Pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	Pochodzące ze źródeł prywatnych/innych	łącna wartość projektu
0,00	4 950 000,00	50 000,00	5 000 000,00
Rok rozpoczęcia projektu		Rok zakończenia projektu	
2018		2023	

Tytuł projektu:	Rewitalizacja centralnych ulic i starego miasta - Remont obiektów szkolnych		
Podmiot realizujący projekt	Gmina Lipiany		
Lokalizacja:	Lipiany		
Zakres realizowanych zadań			
Celem projektu jest: kompleksowy remont sali gimnastycznej „dużej” i „małej” z dostosowaniem do pełnienia nowych funkcji społecznych, edukacyjnych i wychowawczych, tak aby pełniły rolę obiektu sportowego i auli			
Prognozowane efekty			
W efekcie podjętych działań obiekt zostanie dostosowany do potrzeb użytkowników–uczniów oraz społeczności lokalnej, poprawi się jego funkcjonalność. Spójność przewidzianych prac pozwoli nadać placówce nową jakość. Stworzone zostaną odpowiednie warunki do pobudzania tożsamości lokalnej, do czynnego udziału społeczeństwa w różnych aktywnościach proponowanych przez placówkę, staną się sami twórcami i pomysłodawcami działań. Potencjał kadrowy szkoły jest bardzo duży. Wszyscy pracownicy to nauczyciele z dużym doświadczeniem w pracy na rzecz rozwoju lokalnych inicjatyw. Współpracują z lokalnymi przedsiębiorcami, instytucjami, stowarzyszeniami.			
Sposób oceny uzyskanych rezultatów			
Odbiór techniczny renowacji			
Źródła finansowania:			
Pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	Pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	Pochodzące ze źródeł prywatnych/innych	łącznie wartość projektu
82 500,00	467 500,00	0,00	550 000,00
Rok rozpoczęcia projektu		Rok zakończenia projektu	
2018		2021	

Tytuł projektu:	Rewitalizacja części wspólnych nieruchomości
Podmiot realizujący projekt	<i>Partnerstwo Wspólnot Mieszkaniowych (18 wspólnot z Lipian)</i>
Lokalizacja:	Lipiany
Zakres realizowanych zadań	
<p>Wymiana pokrycia dachowego, zakończenie termomodernizacji budynku Kościuszki 18., Wymiana pokrycia dachowego, odnowienie ściany frontowej i termomodernizacja ściany tylnej, odnowienie bram i klatki schodowej budynku Kościuszki 35, likwidacja zdegradowanych budynków gospodarczych i zagospodarowanie działki siedliskowej., Odrestaurowanie ściany frontowej i termomodernizacja ściany tylnej budynku J. Narod. 46., Termomodernizacja i odnowienie klatki schodowej budynku Jedn. Narod. 56 i poprawa zagospodarowania przestrzeni przy budynku, odtworzenie drogi dojazdowej do budynku., Termomodernizacja ścian budynku Traugutta 1., Odnowienie klatki schodowej i zagospodarowanie działki siedliskowej., Zakończenie termomodernizacji budynku Plac Wolności 6, likwidacja zdegradowanych budynków gospodarczych i zagospodarowanie działki siedliskowej., Zakończenie termomodernizacji budynku Plac Wolności 12, likwidacja zdegradowanych budynków gospodarczych i zagospodarowanie działki siedliskowej., Zagospodarowanie działki siedliskowej przy budynkach Plac Wolności 18 oraz 19 i 19A., Zagospodarowanie działki siedliskowej przy budynku Górna 2 – 4., Zakończenie termomodernizacji budynku Górna 12 – 14 i zagospodarowanie działki siedliskowej przy budynku., Zakończenie termomodernizacji budynku Mickiewicza 7 i zagospodarowanie działki siedliskowej przy budynku., Zagospodarowanie przestrzeni przy budynku Mickiewicza 15., Zakończenie termomodernizacji budynku Szkolna 15 i 15A oraz zagospodarowanie działki siedliskowej przy budynku., Zakończenie termomodernizacji budynku Armii Krajowej 10 oraz zagospodarowanie działki siedliskowej przy budynku., Zakończenie termomodernizacji budynku Sienkiewicza 19 – 25 oraz zagospodarowanie działki siedliskowej przy budynku., Wymiana pokrycia dachowego, odnowienie ściany frontowej i termomodernizacja ściany tylnej, odnowienie wejść i klatki schodowej budynku Plac Wolności 14 i 15, likwidacja zdegradowanych budynków gospodarczych i zagospodarowanie działki siedliskowej.</p>	
Prognozowane efekty	
<p>Wzrost wartości turystycznej Lipian poprzez zmianę wizerunku., Ograniczenie migracji mieszkańców Lipian z powodu negatywnej oceny potencjału Gminy Lipiany., Stworzenie możliwości lepszego wykorzystania przestrzeni życiowej mieszkańców rewitalizowanych nieruchomości., Wzrost aktywności sąsiedzkiej mieszkańców rewitalizowanych</p>	

nieruchomości.			
Sposób oceny uzyskanych rezultatów			
Odbiór techniczny renowacji			
Źródła finansowania:			
Pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	Pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	Pochodzące ze źródeł prywatnych/innych	łącznie wartość projektu
0,00	1 003 000,00	177 000,00	1 180 000,00
Rok rozpoczęcia projektu		Rok zakończenia projektu	
2018		2020	

Tytuł projektu:	Rewitalizacja Starego Miasta i centralnych ulic Lipian		
Podmiot realizujący projekt	WSPÓLNOTY MIESZKANIOWE: PLAC WOLNOŚCI 10, PLAC WOLNOŚCI 11, GÓRNA 31-33, NIEPODLEGŁOŚCI 1, NIEPODLEGŁOŚCI 10, ARMII KRAJOWEJ 36, ARMII KRAJOWEJ 38, CIASNA 5, JEDNOŚCI NARODOWEJ 59, ARMII KRAJOWEJ 47, ARMII KRAJOWEJ 39, PLAC WOLNOŚCI 9, ARMII KRAJOWEJ 45, CIASNA 5, JEDNOŚCI NARODOWEJ 67, MYŚLIBORSKA 1, OŚWIĘCIMSKA 13, SIKORSKIEGO 7A, SZKOLNA 23A, BUDYNKI GMINNE, TRAUGUTTA 1, JEDNOŚCI NARODOWEJ 61, ARMII KRAJOWEJ 43, JEDNOŚCI NARODOWEJ 40, ARMII KRAJOWEJ 26, ARMII KRAJOWEJ 33, ARMII KRAJOWEJ 41, ARMII KRAJOWEJ 51, GÓRNA 28, JEDNOŚCI NARODOWEJ 40, JEDNOŚCI NARODOWEJ 48, KOŚCIUSZKI 8, LIPOWA 4, NIEPODLEGŁOŚCI 20, PLAC WOLNOŚCI 13, SIENKIEWICZA 14, SIENKIEWICZA 16, SZKOLNA 7, SZKOLNA 23		
Lokalizacja:	Lipiany		
Zakres realizowanych zadań			
POTRZEBA REMONTÓW BUDYNKÓW TJ. REMONTY DACHÓW , ELEWACJI, WYMIANA STOLARKI OKIENNEJ I DRZWIOWEJ, TERMOMODERNIZACJA BUDYNKÓW (OCIEPLENIE BUDYNKÓW) WYMIANA INSTALACJI KANALIZACYJNO WODNEJ – PIONY, WYKONANIE IZOLACJI BUDYNKÓW, REMONT KOMINÓW, REMONT KLATEK SCHODOWYCH			
Prognozowane efekty			
POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA LUDZI, WYELIMINOWANIE DEGRADACJI BUDYNKÓW MIESZKALNYCH, POPRAWA ESTETYKI MIASTA, TWORZENIE PRZYJAZNYCH PODWÓREK.			
Sposób oceny uzyskanych rezultatów			
Odbiór techniczny remontów			
Źródła finansowania:			
Pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	Pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	Pochodzące ze źródeł prywatnych/innych	łącznie wartość projektu
224 250,00	3 535 150,00	399 600,00	4 159 000,00
Rok rozpoczęcia projektu		Rok zakończenia projektu	
2017		2023	

Tytuł projektu:	Rewitalizacja centralnych ulic i Starego Miasta w Lipianach
Podmiot realizujący projekt	1.Wspólnota Mieszkaniowa ul. Jedności Narodowej 29 w Lipianach; Wspólnota Mieszkaniowa „Jedność” ul. Jedności Narodowej 23, 23a w Lipianach, 2.Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Sienkiewicza 1 w Lipianach;; 3.Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Traugutta 9 w Lipianach;; 4.Wspólnota Mieszkaniowa „Brama” ul. Mickiewicza 3 w Lipianach, Wspólnota Mieszkaniowa „Paproć” ul. Mickiewicza 8 w Lipianach, Wspólnota Mieszkaniowa „NALA” ul. Mickiewicza 9 w Lipianach, Wspólnota Mieszkaniowa ul. Mickiewicza 10 w Lipianach;; 5.Wspólnota Mieszkaniowa „Ósemka” ul. Armii Krajowej 35, 35a w Lipianach, Wspólnota Mieszkaniowa Armii Krajowej 40, 40a w Lipianach;; Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Kościuszki 33 ,33a w Lipianach;; 6.Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Sikorskiego 9 w Lipianach, Wspólnota Mieszkaniowa „Aleks” przy ul. Sikorskiego 18 w Lipianach;; 7.Wspólnota Mieszkaniowa przy Placu Wolności 4 w Lipianach;; 8.Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Okrzei 10 w Lipianach;; 9.Wspólnota Mieszkaniowa „Wspólna Sprawa” ul. Niepodległości 13, Kościuszki 4 w Lipianach, Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Niepodległości 11
Lokalizacja:	Lipiany
Zakres realizowanych zadań	
<p>Budynki wybudowane przed 1945r. wymagają bardzo dużych nakładów finansowych, których sami mieszkańcy nie są w stanie zapewnić. Mieszkania w budynkach wspólnot były sprzedawane najemcom w momencie gdy budynki wymagały już kapitalnych remontów i obecnie cały ciężar wyremontowania swoich zasobów spadł na wspólnoty mieszkaniowe, których członkami są w zdecydowanej większości osoby starsze i o niskich dochodach. Zagospodarowania wymagają również podwórza. Często zabudowane są szopkami – budynkami gospodarczymi w bardzo złym stanie technicznym, często przeznaczonymi już do rozbiórki, jednak wciąż wykorzystywanymi przez mieszkańców jako niezbędne pomieszczenia gospodarcze.</p>	
Prognozowane efekty	
<p>Celem projektów będą kompleksowe remonty zasobów wspólnot mieszkaniowych, tj. remonty dachów, elewacji, fundamentów, klatek schodowych, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, wymiana instalacji elektrycznych i wodno-kanalizacyjnych, zagospodarowanie podwórek z likwidacją przeznaczonych do rozbiórki szopek i budową nowych komórek lokatorskich, likwidacją nieczynnych toalet i częściowym utwardzaniem nawierzchni podwórzy, oraz zagospodarowaniem w zieleń- nowe nasadzenia i klomby, ławki i altanki dla mieszkańców.</p>	
Sposób oceny uzyskanych rezultatów	

Odbiór techniczny remontów			
Źródła finansowania:			
Pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	Pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	Pochodzące ze źródeł prywatnych/innych	Łączna wartość projektu
375 000,00	2 125 000,00	0,00	2 500 000,00
Rok rozpoczęcia projektu		Rok zakończenia projektu	
2017		2020	

Tytuł projektu:	Rewitalizacja Starego Miasta i centralnych ulic		
Podmiot realizujący projekt	WSPÓLNOTA MIESZKANIOWA „PAŁACYK”		
Lokalizacja:	Lipiany		
Zakres realizowanych zadań			
POTRZEBA REMONTÓW BUDYNKÓW TJ. REMONTY DACHÓW , ELEWACJI, WYMIANA STOLARKI OKIENNEJ I DRZWIOWEJ, TERMOMODERNIZACJA BUDYNKÓW (OCIEPLENIE BUDYNKÓW) WYMIANA INSTALACJI KANALIZACYJNO WODNEJ – PIONY, WYKONANIE IZOLACJI BUDNKÓW, REMONT KOMINÓW, REMONT KLATEK SCHODOWYCH			
Prognozowane efekty			
Poprawa jakości życia oraz powstrzymanie degradacji budynku.			
Sposób oceny uzyskanych rezultatów			
Odbiór techniczny remontów			
Źródła finansowania:			
Pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	Pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	Pochodzące ze źródeł prywatnych/innych	łącna wartość projektu
22 500,00	127 500,00	0,00	150 000,00
Rok rozpoczęcia projektu		Rok zakończenia projektu	
2017		2023	

Tytuł projektu:	Inwestycja w budynek zlokalizowany przy ul. Sikorskiego 6 w Lipianach		
Podmiot realizujący projekt	Wspólnota mieszkaniowa „Jeziorany”		
Lokalizacja:	Lipiany		
Zakres realizowanych zadań			
<p>Główne działania rewitalizacyjne powinny obejmować przede wszystkim prace budowlane: - sporządzenie dokumentacji technicznej. Wymiana pokrycia dachowego, wzmocnienie konstrukcji dachu, docieplenie dachu, wymiana rynien i rur spustowych. Wzmocnienie i naprawa konstrukcji budynku. Wymiana izolacji poziomej budynku. Termomodernizacja i remont elewacji budynku. Remont piwnic, klatek schodowych i strychu. Częściowa wymiana stolarki okiennej i drzwiowej. Wymiana instalacji elektrycznych w częściach wspólnych budynku.</p>			
Prognozowane efekty			
Poprawa stanu technicznego budynku.			
Sposób oceny uzyskanych rezultatów			
Odbiór techniczny remontów			
Źródła finansowania:			
Pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	Pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	Pochodzące ze źródeł prywatnych/innych	Łączna wartość projektu
0,00	540 000,00	60 000,00	600 000,00
Rok rozpoczęcia projektu		Rok zakończenia projektu	
2018		2020	

Tytuł projektu:	Remont budynku przy ul. Jedności Narodowej 4		
Podmiot realizujący projekt	Wspólnota mieszkaniowa „Jedność” Lipiany		
Lokalizacja:	Lipiany		
Zakres realizowanych zadań			
Odnowienie następujących głównych elementów konstrukcji budynku i wymiana dachu, elewacja zewnętrzna budynku, remont klatki schodowej, wymiana rynien, izolacji, poziomej i pionowej ścian przeciwwilgociowej, poziomych i pionowych ścian piwnicznych			
Prognozowane efekty			
Celem ww. problemów jest przeciekający dach, uszkodzone rynny, łuszczenie się powłok malarskich oraz miejscowe zagrzybienia ścian piwnicznych.			
Sposób oceny uzyskanych rezultatów			
Odbiór techniczny remontów			
Źródła finansowania:			
Pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	Pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	Pochodzące ze źródeł prywatnych/innych	Łączna wartość projektu
0,00	42 500,00	7 500,00	50 000,00
Rok rozpoczęcia projektu		Rok zakończenia projektu	

Tytuł projektu:	Remont budynku Wspólnoty mieszkaniowej „Zgoda”		
Podmiot realizujący projekt	Wspólnota mieszkaniowa „Zgoda”, ul. Jedności Narodowej 6 Lipiany		
Lokalizacja:	Lipiany		
Zakres realizowanych zadań			
Wymiana 2 szt. drzwi wejściowych, wymiana okna na klatce schodowej, ocieplenie i elewacja budynku, remont klatki schodowej oraz ogrodzenie wokół budynku uniwersytetu 3-go wieku.			
Prognozowane efekty			
Poprawa estetyki oraz jakości życia w kamienicy.			
Sposób oceny uzyskanych rezultatów			
Odbiór techniczny remontów			
Źródła finansowania:			
Pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	Pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	Pochodzące ze źródeł prywatnych/innych	Łączna wartość projektu
0,00	85 000,00	15 000,00	100 000,00
Rok rozpoczęcia projektu		Rok zakończenia projektu	
2017		2018	

Tytuł projektu:	Remont elewacji w budynku przy ul. Górnej 20		
Podmiot realizujący projekt	Wspólnota Mieszkaniowa, ul. Górna 20/3, 74-240 Lipiany		
Lokalizacja:	Lipiany		
Zakres realizowanych zadań			
Remont elewacji wraz z dachem			
Prognozowane efekty			
Poprawa stanu technicznego budynku.			
Sposób oceny uzyskanych rezultatów			
Odbiór techniczny remontów			
Źródła finansowania:			
Pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	Pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	Pochodzące ze źródeł prywatnych/innych	Łączna wartość projektu
0,00	29 750,00	5 250,00	35 000,00
Rok rozpoczęcia projektu		Rok zakończenia projektu	
2017		2019	

Tytuł projektu:	Remont budynku przy ul. Sikorskiego 20		
Podmiot realizujący projekt	Wspólnota Mieszkaniowa „Pod Lipami”		
Lokalizacja:	Lipiany		
Zakres realizowanych zadań			
Remontu wymagają budynki gospodarcze, klatka schodowa oraz piwnica. Dodatkowo potrzebna jest wymiana drzwi do budynku oraz zagospodarowanie podwórka, doprowadzenie przyłączy gazowych do posesji. Na rozwiązanie wymienionych problemów potrzebne są środki finansowe.			
Prognozowane efekty			
Poprawa stanu technicznego budynku.			
Sposób oceny uzyskanych rezultatów			
Odbiór techniczny remontów			
Źródła finansowania:			
Pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	Pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	Pochodzące ze źródeł prywatnych/innych	Łączna wartość projektu
0,00	76 500,00	13 500,00	90 000,00
Rok rozpoczęcia projektu		Rok zakończenia projektu	
2017		2023	

Tytuł projektu:	Inwestycja osiedla mieszkaniowego ul. Sikorskiego 30 A-D i ul. Bema 5-21 w Lipianach		
Podmiot realizujący projekt	Spółdzielnia Mieszkaniowa		
Lokalizacja:	Lipiany		
Zakres realizowanych zadań			
Zadaniem jest odbudowa dróg, parkingów, chodników i podejść do budynków w osiedlach mieszkaniowych. Odbudowa dróg, ciągów pieszych i parkingów w osiedlu na ul. Sikorskiego 30 A-D w Lipianach. Odbudowa dróg, ciągów pieszych i parkingów na osiedlu przy ul. Bema 5-21 w Lipianach.			
Prognozowane efekty			
Poprawa infrastruktury drogowej i miejskiej.			
Sposób oceny uzyskanych rezultatów			
Odbiór techniczny remontów			
Źródła finansowania:			
Pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	Pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	Pochodzące ze źródeł prywatnych/innych	łącznie wartość projektu
0,00	110 000,00	110 000,00	220 000,00
Rok rozpoczęcia projektu		Rok zakończenia projektu	
2017		2019	

Tytuł projektu:	Wykonanie odwodnienia i infrastruktury technicznej przy ul. Żeromskiego 1e		
Podmiot realizujący projekt	Beata Łysa		
Lokalizacja:	Lipiany		
Zakres realizowanych zadań			
<p>Inwestycja przy ul. Żeromskiego 1a w Lipianach jest niezbędna z uwagi na opady atmosferyczne, które powodują zalewanie mojej posesji, doprowadzają do zniszczeń fundamentów zabudowań oraz wdzieranie się wody do pomieszczeń znajdujących się w mojej nieruchomości oraz powodują zniszczenia roślin. Nieruchomość zlokalizowana jest na połączeniu dróg wojewódzkiej i powiatowej. W momencie opadów deszczu powstaje lej oraz rozlewisko wody na ulicę Żeromskiego i następuje przelewanie wód na moją posesję. Do chwili obecnej rozmowy jakie były prowadzone ze Starostwem Powiatowym w Pyrzycach oraz Zarządem dróg Powiatowych i Wojewódzkich nie przyniosły rozwiązania. Z roku na rok problem nasila się, co powoduje destrukcję oraz pęknięcie ścian budynku.</p>			
Prognozowane efekty			
Wykonanie robót w zakresie wymiany krawężników, wjazdu na posesję, wykonanie odwodnienia oraz wykonanie studzienek odbierających wodne opady z działek drogowych, dróg powiatowych i wojewódzkich			
Sposób oceny uzyskanych rezultatów			
Odbiór techniczny remontów			
Źródła finansowania:			
Pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	Pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	Pochodzące ze źródeł prywatnych/innych	łącna wartość projektu
0,00	23 000,00	7 000,00	30 000,00
Rok rozpoczęcia projektu		Rok zakończenia projektu	
2017		2018	

Tytuł projektu:	Remont dachu i ocieplenie budynku Plac Wolności 14 i 15 Lipiany.		
Podmiot realizujący projekt	Wspólnota Mieszkaniowa „Centrum”		
Lokalizacja:	Lipiany		
Zakres realizowanych zadań			
Przedmiotem działania jest remont dachu, kominów, wykonanie przyłącza gazowego do budynku wspólnoty.			
Prognozowane efekty			
Poprawa stanu technicznego budynku.			
Sposób oceny uzyskanych rezultatów			
Odbiór techniczny remontów			
Źródła finansowania:			
Pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	Pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	Pochodzące ze źródeł prywatnych/innych	Łączna wartość projektu
0,00	60 000,00	60 000,00	120 000,00
Rok rozpoczęcia projektu		Rok zakończenia projektu	
2017		2017	

Tytuł projektu:	Remont dachu i klatki schodowej ul. Sikorskiego 20		
Podmiot realizujący projekt	Wspólnota Mieszkaniowa „Pod lipami”		
Lokalizacja:	Lipiany		
Zakres realizowanych zadań			
Remont dachu i klatki schodowej w budynku przy ul. Sikorskiego 20 w Lipianach			
Prognozowane efekty			
Poprawa stanu technicznego budynku.			
Sposób oceny uzyskanych rezultatów			
Odbiór techniczny remontów			
Źródła finansowania:			
Pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	Pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	Pochodzące ze źródeł prywatnych/innych	Łączna wartość projektu
0,00	55 250,00	4 750,00	65 000,00
Rok rozpoczęcia projektu		Rok zakończenia projektu	
2017		2018	

Tytuł projektu:	Modernizacja wraz z remontem Przedszkola Miejskiego w Lipianach		
Podmiot realizujący projekt	Gmina Lipiany		
Lokalizacja:	Lipiany		
Zakres realizowanych zadań			
Celem projektu pn.: Modernizacja wraz z remontem Przedszkola Miejskiego w Lipianach, jest dokonanie kompleksowych prac remontowych i konserwacyjnych, które znacząco poprawią stan obiektu na następne lata.			
Prognozowane efekty			
Poprawa warunków budynku Przedszkola Miejskiego.			
Sposób oceny uzyskanych rezultatów			
Odbiór techniczny remontów			
Źródła finansowania:			
Pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	Pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	Pochodzące ze źródeł prywatnych/innych	Łączna wartość projektu
400 000,00	1 100 000,00	0,00	1 500 000,00
Rok rozpoczęcia projektu		Rok zakończenia projektu	
2017		2018	

Tytuł projektu:	Zagospodarowanie terenu z uregulowaniem sieci kanalizacji deszczowej nad Jeziorem Kościelnym		
Podmiot realizujący projekt	<i>Gmina Lipiany</i>		
Lokalizacja:	Lipiany		
Zakres realizowanych zadań			
Celem projektu pn.: Zagospodarowanie terenu z uregulowaniem sieci kanalizacji deszczowej nad Jeziorem Kościelnym, jest przede wszystkim zwiększenie ilości infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej nad Jeziorem Kościelnym, a także poprawa estetyki tamtejszego terenu wraz z modernizacją.			
Prognozowane efekty			
Powstanie planowanego obiektu turystyczno-rekreacyjnego nad Jeziorem Kościelnym.			
Sposób oceny uzyskanych rezultatów			
Odbiór techniczny adaptacji.			
Źródła finansowania:			
Pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	Pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	Pochodzące ze źródeł prywatnych/innych	łącna wartość projektu
60 000,00	540 000,00	0,00	600 000,00
Rok rozpoczęcia projektu		Rok zakończenia projektu	
2018		2019	

Tytuł projektu:	Remont lipiańskiego Zakładu Opieki Zdrowotnej		
Podmiot realizujący projekt	Gmina Lipiany		
Lokalizacja:	Lipiany		
Zakres realizowanych zadań			
Celem projektu pn.: Remont lipiańskiego Zakładu Opieki Zdrowotnej, jest dokonanie kompleksowych prac remontowych i konserwacyjnych, które znacząco poprawią stan obiektu na następne lata.			
Prognozowane efekty			
Poprawa stanu technicznego budynku.			
Sposób oceny uzyskanych rezultatów			
Odbiór techniczny remontów			
Źródła finansowania:			
Pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	Pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	Pochodzące ze źródeł prywatnych/innych	Łączna wartość projektu
80 000,00	520 000,00	0,00	600 000,00
Rok rozpoczęcia projektu		Rok zakończenia projektu	
2017		2018	

Projekty oddziałujące pośrednio na obszary rewitalizacji

Tytuł projektu:	Termomodernizacja budynku Komisariatu Policji		
Podmiot realizujący projekt	<i>Komisariat Policji w Lipianach</i>		
Lokalizacja:	Lipiany		
Zakres realizowanych zadań			
Celem projektu pn.: Termomodernizacja budynku Komisariatu Policji, jest dokonanie wymaganych prac remontowych, które polepszą warunki techniczne obiektu.			
Prognozowane efekty			
Poprawa stanu technicznego budynku.			
Sposób oceny uzyskanych rezultatów			
Odbiór techniczny remontów			
Źródła finansowania:			
Pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	Pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	Pochodzące ze źródeł prywatnych/innych	łącznie wartość projektu
48 000,00	272 000,00	0,00	320 000,00
Rok rozpoczęcia projektu		Rok zakończenia projektu	
2018		2019	

Tytuł projektu:	Modernizacja oczyszczalni ścieków w Lipianach		
Podmiot realizujący projekt	GMINA LIPIANY – GMINNY ZAKŁAD KOMUNALNY		
Lokalizacja:	Lipiany		
Zakres realizowanych zadań			
MODERNIZACJA OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW WYNIKAJĄCA Z PRZESTARZAŁEJ TECHNOLOGII OCZYSZCZANIA ŚCIEKÓW ORAZ FIZYCZNEGO ZUŻYCIA POSZCZEGÓLNYCH BUDOWLI I URZADZEŃ			
Prognozowane efekty			
BRAK MODERNIZACJI MOŻE DOPROWADZIĆ DO KATASTROFY EKOLOGICZNEJ, PODNIESIENIE JAKOŚCI OCZYSZCZANIA ŚCIEKÓW, ZAPEWNIENIE WIĘKSZEJ PRZEPUSTOWOŚCI – MOŻLIWOŚĆ OCZYSZCZENIA WIĘKSZEJ ILOŚCI ŚCIEKÓW – WPŁYW NA ROZWÓJ BUDOWNICTWA 1-RODZINNEGO I TURYSTYCZNEGO			
Sposób oceny uzyskanych rezultatów			
Odbiór techniczny remontów			
Źródła finansowania:			
Pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	Pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	Pochodzące ze źródeł prywatnych/innych	Łączna wartość projektu
900 000,00	5 100 000,00	0,00	6 000 000,00
Rok rozpoczęcia projektu		Rok zakończenia projektu	
2019		2021	

Tytuł projektu:	Modernizacja oczyszczalni ścieków w miejscowości Batowo		
Podmiot realizujący projekt	Wodociągi Zachodniopomorskie Sp. z o.o., ul. I Brygady Legionów 8-10, 72-100 Goleniów		
Lokalizacja:	Batowo		
Zakres realizowanych zadań			
MODERNIZACJA OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW WYNIKAJĄCA Z PRZESTARZAŁEJ TECHNOLOGII OCZYSZCZANIA ŚCIEKÓW ORAZ FIZYCZNEGO ZUŻYCIA POSZCZEGÓLNYCH BUDOWLI I URZADZEŃ			
Prognozowane efekty			
ZAPEWNIENIE WIĘKSZEJ PRZEPUSTOWOŚCI – MOŻLIWOŚĆ OCZYSZCZENIA WIĘKSZEJ ILOŚCI ŚCIEKÓW – WPŁYW NA ROZWÓJ BUDOWNICTWA JEDNORODZINNEGO			
Sposób oceny uzyskanych rezultatów			
Odbiór techniczny remontów			
Źródła finansowania:			
Pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	Pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	Pochodzące ze źródeł prywatnych/innych	Łączna wartość projektu
300 000,00	1 700 000,00	0,00	2 000 000,00
Rok rozpoczęcia projektu		Rok zakończenia projektu	
2019		2021	

Tytuł projektu:	Remont zabytkowego pałacu wraz z zabudowaniami gospodarczymi		
Podmiot realizujący projekt	AGRO-MAX Sp. z o.o. Gospodarstwo rolne Wołczyn		
Lokalizacja:	Wołczkowo		
Zakres realizowanych zadań			
Odrestaurowanie zabytkowego pałacu wraz z kompleksem budynków gospodarczych. Projekt zakłada przywrócenie historycznego wyglądu oraz funkcji terenu gospodarstwa. Obiekt w przyszłości może pełnić funkcje publiczne, na rzecz lokalnej społeczności.			
Prognozowane efekty			
Obiekt funkcjonujący na rzecz lokalnej społeczności.			
Sposób oceny uzyskanych rezultatów			
Odbiór techniczny kompleksu.			
Źródła finansowania:			
Pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	Pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	Pochodzące ze źródeł prywatnych/innych	Łączna wartość projektu
500 000,00	8 500 000,00	1 000 000,00	10 000 000,00
Rok rozpoczęcia projektu		Rok zakończenia projektu	
2017		2026	

5.2. Indykatywne ramy finansowe planowanych przedsięwzięć

Wdrożenie Lokalnego Programu Rewitalizacji wymaga zapewnienia zdywersyfikowanych źródeł finansowania zaplanowanych przedsięwzięć. Biorąc pod uwagę różnorodność zaplanowanych celów interwencji oraz określonych rezultatów, ma to kluczowe znaczenie dla efektywnej realizacji LPR. Montaż finansowy zakłada możliwość pozyskania środków pochodzących ze wszystkich możliwych do wykorzystania źródeł. Szansą jest tutaj zaangażowanie podmiotów prywatnych i publicznych, dla których dedykowane są poszczególne możliwości. Kluczową rolę odgrywać tu będą zdolności administracyjne i gotowość do absorpcji środków, a także ich dostępność. Podstawowym źródłem finansowania są środki pochodzące ze źródeł Unii Europejskiej, a dedykowane wprost na przedsięwzięcia dotyczące rewitalizacji lub inne możliwe do wykorzystania na jej rzecz. Biorąc jednak pod uwagę ograniczoną wielkość tych środków, dużą konkurencję podczas procedur konkursowych oraz ograniczony czas możliwości ich pozyskiwania, głównym wyzwaniem będzie zaangażowanie środków pochodzących ze źródeł prywatnych. Mogą one stanowić istotne dopełnienie i wpłynąć na przyspieszenie procesu rewitalizacji, bazującego na potencjale endogenicznym miasta. Istotne znaczenie dla zapewnienia finansowania procesu rewitalizacji będzie miała koordynacja zapewniona ze strony Zespołu ds. Rewitalizacji Gminy Lipiany. W ramach prac Zespołu prowadzony będzie stały monitoring możliwych do wykorzystania źródeł finansowania, a także włączanie różnorodnych interesariuszy do udziału w montażu finansowym

Środki publiczne UE

Głównym źródłem finansowania realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji są środki Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego przewidziane w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014-2020 w ramach działania 9b (EFRR) Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich.

W ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko przewidziane są możliwości wspierania przedsięwzięć dotyczących m.in. remontów obiektów zabytkowych, termomodernizacji, transportu, ochrony środowiska. Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, w którym alokowane są środki Europejskiego Funduszu Społecznego, umożliwia zaplanowanie i realizację przedsięwzięć ukierunkowanych na wsparcie sfery społecznej. Możliwe są tu do sfinansowania działania dotyczące przeciwdziałania bezrobociu, wykluczeniu społecznemu, rozwoju przedsiębiorczości czy edukacji formalnej i nieformalnej.

Środki publiczne

Głównym źródłem mogą tu być programy dotacyjne poszczególnych ministerstw, np. (A) Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014 –2020, umożliwiający finansowanie działań na rzecz integracji międzypokoleniowej, aktywizacji środowiska osób starszych. (B) Program Młodzież Solidarna w Działaniu na lata 2016-2020, umożliwiający finansowanie działań dedykowanych różnym grupom wiekowym, w tym wsparcia rodziny na różnych etapach życia oraz stworzenia warunków rozwoju młodzieży. (C) Program Operacyjny Fundusz Inicjatyw Obywatelskich 2014-2020 umożliwiający realizację przedsięwzięć dotyczących aktywizacji społecznej i obywatelskiej przez organizacje pozarządowe. Możliwość finansowania działań "miękkich" ma kluczowe znaczenie dla powodzenia procesu rewitalizacji. Dodatkowym źródłem mogą być fundusze inwestycyjne i instrumenty zwrotne BGK i PIR S.A.

Środki jednostek samorządu terytorialnego

Środki Gminy Lipiany, przewidziane na prowadzenie inwestycji publicznych na obszarze rewitalizacji, będą kluczowym źródłem finansowania. Gmina będzie miała możliwość angażowania środków jako udziału w prowadzonych inwestycjach oraz w miarę możliwości zapewni wkład własny dla lokalnych interesariuszy.

Środki prywatne

Możliwość zaangażowania środków pochodzących z sektora biznesu czy osób fizycznych uzależnione jest od wielu czynników zewnętrznych i wewnętrznych, np. dostępności środków w ramach programów pomocowych, kondycji finansowej. Zaangażowanie środków pochodzących z sektora biznesu może mieć różnorodną formę określoną w możliwościach prawnych. Środki pochodzące i/lub pozyskane przez organizacje pozarządowe mogą stanowić istotne dopełnienie działań podejmowanych na obszarze rewitalizacji, co wymaga włączenia przedstawicieli lokalnych organizacji.

Tabela 23. Lista projektów zawierająca indykatywne źródła finansowania projektów

1	2	3	4	5
Projekt	Indykatywne ramy finansowe			
	Pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	Pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	Pochodzące ze źródeł prywatnych/ innych	łącznie wartość projektu
Projekty aktywizujące społeczność obszarów rewitalizowanych				
Aktywność świetlicy w Jedlicach	30 000,00	170 000,00	0,00	200 000,00
Park aktywny w Jedlicach	30 000,00	170 000,00	0,00	200 000,00
Grupa treningowa badmintona	27 030,00	4 770,00	0,00	31 800,00
Amatorski teatr rodziców	1 845,00	10 455,00	0,00	12 300,00
Program edukacji ekologicznej dzieci, młodzieży i dorosłych mieszkańców	9 000,00	51 000,00	0,00	60 000,00
Podnoszenie kwalifikacji bezrobotnych i wykluczonych mieszkańców w obszarze turystyki.	75 000,00	425 000,00	0,00	500 000,00
Program integracji mieszkańców "Otwarte podwórka" i wspólne działania ulepszące i integracyjne dla mieszkańców.	30 000,00	170 000,00	0,00	200 000,00
Zajęcia karate dla dzieci i młodzieży	15 000,00	85 000,00	0,00	100 000,00
Organizacja zlotów pojazdów militarnych w miejscowości Dębiec	216 000,00	1 224 000,00	160 000,00	1 600 000,00

1	2	3	4	5
VII edycja półkolonii letnich „Słoneczne lato” 2017	6 300,00	35 700,00	0,00	42 000,00
Organizacja integracyjnych imprez kulturalnych dla dorosłych, dzieci i młodzieży z osobami niepełnosprawnymi	2 250,00	12 750,00	0,00	15 000,00
„O czym szepczą kamienie” – nie da się oddzielić przeszłości od teraźniejszości. Przeszłość ożywa.	5 625,00	31 875,00	30 000,00	67 500,00
Projekty aktywizujące przedsiębiorczość i rozwój gospodarczy				
Stworzenie Browaru Rzemieślniczego	50 000,00	400 000,00	100 000,00	550 000,00
Pensjonat - Dom Weselny - Lipiany, ul. Lipowa 1A	0,00	1 000 000,00	600 000,00	1 600 000,00
Ośrodek Opiekuńczo-Leczniczy (ZOL)	0,00	14 400 000,00	600 000,00	15 000 000,00
Projekty techniczne i infrastrukturalne w obszarach rewitalizacji				
Park w Sołectwie Jedlice	300 000,00	1 700 000,00	0,00	2 000 000,00
Remont świetlicy w Jedlicach	105 000,00	595 000,00	0,00	700 000,00
Rewitalizacja części wspólnych nieruchomości w Jedlicach	0,00	38 250,00	6 750,00	45 000,00
Remont Kościoła w Lipianach	0,00	4 950 000,00	50 000,00	5 000 000,00
Rewitalizacja centralnych ulic i starego miasta - Remont obiektów szkolnych	82 500,00	467 500,00	0,00	550 000,00
Rewitalizacja części wspólnych nieruchomości	0,00	1 003 000,00	177 000,00	1 180 000,00
Rewitalizacja Starego Miasta i centralnych ulic Lipian	224 250,00	3 535 150,00	399 600,00	4 159 000,00
Rewitalizacja centralnych ulic i Starego Miasta w Lipianach	375 000,00	2 125 000,00	0,00	2 500 000,00
Rewitalizacja Starego Miasta i centralnych ulic	22 500,00	127 500,00	0,00	150 000,00
Inwestycja w budynek zlokalizowany przy ul. Sikorskiego 6 w Lipianach	0,00	540 000,00	60 000,00	600 000,00
Remont budynku przy ul. Jedności Narodowej 4	0,00	42 500,00	7 500,00	50 000,00
Remont budynku Wspólnoty mieszkaniowej „Zgoda”	0,00	85 000,00	15 000,00	100 000,00
Remont elewacji w budynku przy ul. Górnej 20	0,00	29 750,00	5 250,00	35 000,00

1	2	3	4	5
Remont budynku przy ul. Sikorskiego 20	0,00	76 500,00	13 500,00	90 000,00
Inwestycja osiedla mieszkaniowego ul. Sikorskiego 30 A-D i ul. Bema 5-21 w Lipianach	0,00	110 000,00	110 000,00	220 000,00
Wykonanie odwodnienia i infrastruktury technicznej przy ul. Żeromskiego 1e	0,00	23 000,00	7 000,00	30 000,00
Remont dachu i ocieplenie budynku Plac Wolności 14 i 15 Lipiany.	0,00	60 000,00	60 000,00	120 000,00
Remont dachu i klatki schodowej ul. Sikorskiego 20	0,00	55 250,00	4 750,00	65 000,00
Modernizacja wraz z remontem Przedszkola Miejskiego w Lipianach	400 000,00	1 100 000,00	0,00	1 500 000,00
Zagospodarowanie terenu z uregulowaniem sieci kanalizacji deszczowej nad Jeziorem Kościelnym	60 000,00	540 000,00	0,00	600 000,00
Remont lipiańskiego Zakładu Opieki Zdrowotnej	80 000,00	520 000,00	0,00	600 000,00
Projekty oddziałujące pośrednio na obszary rewitalizacji				
Termomodernizacja budynku Komisariatu Policji	48 000,00	272 000,00	0,00	320 000,00
Modernizacja oczyszczalni ścieków w Lipianach	900 000,00	5 100 000,00	0,00	6 000 000,00
Modernizacja oczyszczalni ścieków w miejscowości Batowo	300 000,00	1 700 000,00	0,00	2 000 000,00
Remont zabytkowego pałacu wraz z zabudowaniami gospodarczymi	500 000,00	8 500 000,00	1 000 000,00	10 000 000,00

6. System wdrażania i monitorowania realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji

6.1. System realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji

Podmiotem odpowiedzialnym za wdrażanie założeń dokumentu jest Burmistrz Miasta Lipiany przy pomocy Koordynatora ds. rewitalizacji, powołanego w Urzędzie Miasta w Lipianach, który posiada wiedzę i doświadczenie w zakresie zarządzania projektami. Jednocześnie jest to efekt osadzenia rewitalizacji w ramach istniejących struktur organizacyjnych Urzędu Miejskiego w Lipianach, odpowiedzialnych za koordynację systemu zarządzania rozwojem gminy. Koordynator będzie współpracował z innymi pracownikami Urzędu Miasta w Lipianach, a także jednostek organizacyjnych gminy, będących specjalistami w danych dziedzinach. Odpowiedzialny będzie za przepływ informacji między interesariuszami rewitalizacji (w tym partnerami projektów rewitalizacyjnych) a Burmistrzem, który będzie podejmował kluczowe decyzje dotyczące procesu rewitalizacji.

W celu efektywnego oraz zintegrowanego współdziałania różnych jednostek, na rzecz realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji zaangażowani zostaną przedstawiciele referatów/samodzielnych stanowisk pracy Urzędu Miejskiego w Lipianach i/lub jednostek organizacyjnych gminy odpowiedzialnych za realizację konkretnych projektów.

Został powołany Zespół konsultacyjny ds. rewitalizacji. Powołanie Zespołu Zadaniowego przyczyni się do wzajemnego uzupełniania się działań oraz spójności procedur w realizacji poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych w zakresie powiązanych projektów infrastrukturalnych („twardych”) oraz społecznych („miękkich”). Zespół składa się z przedstawicieli Urzędu Miasta w Lipianach, kierowników gminnych instytucji zaangażowanych w realizację Programu, liderów społeczności /sołectw/ ujętych do działań rewitalizacyjnych oraz przedstawicieli Rady Gminy Lipiany. Zespół stanowi naturalny pomost wymiany uwag, inicjatyw, informacji. Uczestniczy i uczestniczył będzie na wszystkich etapach realizacji procesu.

Zadania niezbędne do wdrażania LPR wykonywane będą w ramach obowiązków poszczególnych struktur organizacyjnych gminy, dlatego nie określono dodatkowych kosztów ich realizacji. W ramach swoich kompetencji każda z komórek urzędu lub jednostek organizacyjnych gminy będzie wdrażała te działania, dostosowując w sposób elastyczny swoje zasoby osobowe do określonych aktualnie potrzeb.

Wszystkie projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne realizowane jako zadania własne gminy będą wdrożone zgodnie z uchwaloną przez Radę Gminy w Lipianach Wieloletnią Prognozą Finansową oraz budżetami rocznymi, zapewniając efektywną realizację zaplanowanych działań. W zakresie zarządzania środkami finansowymi potrzebnymi do wdrożenia projektów rewitalizacyjnych włączony zostanie Skarbnik Gminy oraz Referat finansów i mienia komunalnego.

W związku z tym, że realizacja zaplanowanych działań rewitalizacyjnych odbywać się będzie w oparciu o system wdrażania pomocy strukturalnej Unii Europejskiej to interesariusze rewitalizacji, korzystając z dofinansowania projektów unijnymi środkami finansowymi będą zobowiązani przestrzegać zasad i procedur wspólnotowych (szczególnie w zakresie realizacji projektów partnerskich). Zasady realizacji projektów rewitalizacyjnych współfinansowanych z RPO Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014–2020 będą wynikać z obowiązujących dokumentów programowych, a determinowane będą określonymi procedurami konkursowymi.

6.2. System monitoringu

Opracowanie właściwego systemu monitoringu, a także ocena skuteczności działań wynikających z wprowadzenia przedsięwzięć rewitalizacyjnych w życie, umożliwi zbadanie rezultatów osiągniętych w poszczególnych projektach. System monitoringu będzie składał się z trzech podstawowych narzędzi:

- **Monitoring stały**, który jest prowadzony na bieżąco w trakcie realizacji Programu. Operator (komisja) rewitalizacji zbiera informacje od jednostek odpowiedzialnych za realizację projektów w ramach ich kompetencji. Dzięki temu odpowiednio analizuje i reaguje na zmiany. Uzyskuje również dane bezpośrednio od jednostek, które posłużą do sporządzenia raportów i ewaluacji działań. Monitorowanie obejmować będzie zarówno rzeczowe, jak i finansowe aspekty wdrażania LPR.
 - **Monitoring rzeczowy** dostarczy danych na temat aktualnego stanu realizacji LPR oraz umożliwi ocenę postępu i efektywności jego głównych założeń. Mierzone będą one za pomocą corocznych zmian wskaźników produktu i rezultatu, przyporządkowanych do konkretnych projektów i/lub przedsięwzięć rewitalizacyjnych, jak i wskaźników oddziaływania w odniesieniu do celów rewitalizacji, które wykorzystane zostały na etapie diagnostycznym gminy do wyznaczenia obszaru zdegradowanego, a następnie obszaru rewitalizacji. W związku z tym posłużą do przedstawienia skali i charakteru zmian w aktualnej sytuacji czy tendencji zachodzących na obszarze rewitalizacji w porównaniu do terenu całej gminy. Wszystkie wskaźniki gromadzone będą na bieżąco w miarę postępu prac, natomiast ich stan osiągnięcia oceniany będzie cyklicznie co 2 lata.
 - **Monitoring finansowy** dostarczy danych na temat szacunkowego kosztu oraz wykorzystanych źródeł finansowania, będących podstawą do oceny sprawności wydatkowania środków. Na poziomie dokumentu zakłada się monitoring w oparciu o okresowe sprawozdania finansowe. Dane zawarte w tych opracowaniach powinny obejmować m.in. wysokość wkładu własnego i pozyskanych środków zewnętrznych, wydatki poniesione w okresie objętym sprawozdaniem oraz od początku realizacji projektu, procentowy stan zaawansowania realizacji interwencji, stopień osiągnięcia założonych wskaźników, a także informacje na temat postępu wykonania przyjętego harmonogramu w oparciu o ustalony plan finansowy.
- **Raport** sporządzony co najmniej raz na 3 lata – sugeruje się sporządzanie coroczne jako instrumentu kontroli nad wykonalnością projektów w ramach Programu. Raport taki powinien zawierać opis postępu prac i realizacji projektów, analizę kosztów i wydatków, a także listę najważniejszych wydarzeń mających wpływ na realizację zadań. Raport taki sporządza operator (komisja) rewitalizacji na podstawie danych zebranych od jednostek odpowiedzialnych za realizację poszczególnych projektów.
- **Ewaluacja ex-post** – przeprowadzona po zakończeniu Programu Rewitalizacji. Składa się na nią końcowy raport z realizacji całego programu z analizą finansową i wykonalności rzeczowej. Opublikowany powinien być na stronie internetowej Urzędu Miasta Lipiany (Biuletyn Informacji Publicznej). Uzupelnieniem powinien być materiał audiowizualny w postaci map, grafiki, zdjęć, filmów itp. uwzględniający stan przed realizacją, w trakcie prowadzenia prac, jak i po ich zakończeniu. Raport taki jest sporządzany przez Burmistrza i przedstawiany Radzie Gminy oraz uchwalany. Drugą częścią ewaluacji jest ocena przy użyciu danych społeczno – ekonomicznych. Badania obejmują wszystkie sfery, których dotyczył kryzys. Dzięki zestawieniu danych z diagnozy stanu przed rozpoczęciem i po przeprowadzeniu działań rewitalizacyjnych, będzie można

stwierdzić czy zaproponowane przedsięwzięcia przyniosły efekty oraz w jakim stopniu wpłynęły na poprawę sytuacji na obszarze rewitalizacji i całej Gminy Lipiany.

Ewaluacja jest przydatna przy planowaniu kolejnych działań rewitalizacyjnych. Jest bowiem zbiorem uwag, rozpoznaniem przeszkód i możliwych sposobów ich rozwiązania. Dzięki temu kolejne projekty będą miały zmniejszone ryzyko niepowodzenia.

Ocena skuteczności działań ma na celu rozpoznanie, czy zostały spełnione cele rewitalizacji założone na początku Programu. Jej przeprowadzenie będzie możliwe przez zbadanie wskaźników, które opisują zmiany, jakie zaszły na rewitalizowanym obszarze.

6.3. Wskaźniki monitoringu

W ramach monitorowania Programu pod uwagę wzięte będą następujące wskaźniki:

Wskaźniki oddziaływania

1. Wzrost liczby mieszkańców w obszarze rewitalizacji.
2. Ilość osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 mieszkańców
3. Ilość osób długotrwale bezrobotnych na 100 mieszkańców
4. Ilość rodzin pod opieką asystenta.
5. Ilość przeprowadzonych kursów zawodowych, szkoleń.
6. Ilość osób aktywizowanych zawodowo.
7. Ilość seniorów uczestniczących w różnych formach aktywizacji.
8. Ilość aktywizowanych osób w ramach różnorodnych form organizacyjno-prawnych zatrudnienia.
9. Ilość dzieci i młodzieży korzystających z różnych form zajęć pozalekcyjnych.
10. Ilość dzieci i młodzieży korzystających z różnych form aktywizacji fizycznej i sportowo-rekreacyjnej.
11. Liczba osób korzystających z zasiłków z pomocy społecznej.
12. Procentowy udział dzieci 3-5 letnich korzystających z wychowania przedszkolnego.
13. Ilość nowopowstałych podmiotów gospodarczych.
14. Ilość utworzonych obiektów rekreacyjno-sportowych.
15. Ilość przebudowanych lub wybudowanych dróg dojazdowych.
16. Udział gospodarstw domowych z dostępem do drogi asfaltowej.
17. Procentowy udział gospodarstw mieszkalnych z dostępem do sieci kanalizacji sanitarnej lub oczyszczalni ścieków.
18. Ilość wyremontowanych lub poddanych termomodernizacji budynków mieszkalnych wielolokalowych.
19. Ilość wybudowanych, zaadoptowanych budynków użyteczności publicznej na terenie rewitalizowanym.
20. Ilość utworzonych obiektów sportowo-rekreacyjnych.
21. Powierzchnia odtworzonych lub nowoutworzonych terenów zieleni zorganizowanej /ha/.
22. Ilość usuniętego azbestu /tona/.
23. Ilość wymienionej sieci wodociągowej cementowo-azbestowej /km/.
24. Ilość nowopowstałych formalnych i nieformalnych organizacji pozarządowych.
25. Ilość organizowanych ogólnodostępnych imprez integracyjnych /festyny, jarmarki, kiermasze, ogniska, imprezy sportowo-rekreacyjne, itp./.

Wskaźniki rezultatu

1. Liczba wdrożonych projektów infrastrukturalnych na obszarze rewitalizacji
2. Liczba wdrożonych projektów nieinfrastrukturalnych na obszarze rewitalizacji

Wskaźniki produktu

1. Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją
2. Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach
3. Liczba osób objętych wsparciem
4. Liczba zrealizowanych projektów na obszarze rewitalizacji

6.4. Mechanizmy włączenia różnych grup interesariuszy w proces rewitalizacji

Partycypacja społeczna i działania aktywizacyjne wpisane są w proces rewitalizacji na terenie Gminy Lipiany jako fundament działań na wszystkich jego etapach, tj. diagnozowanie, programowanie, wdrażanie (w tym finansowanie), monitorowanie i ewaluacja. Takie podejście ma na celu podniesienie skuteczności i trwałości projektów rewitalizacyjnych oraz gotowości i świadomości mieszkańców o partycypacyjnym współdecydowaniu o obszarze objętym programem rewitalizacji. Ponadto realizuje *zasadę partnerstwa* wynikającą z art. 5 ust. 1 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013, polegającą na łączeniu szerokiego grona partnerów (w szczególności lokalnych społeczności i przedsiębiorców, a także ekspertów) w procesy programowania i realizacji projektów rewitalizacyjnych w ramach programów operacyjnych oraz konsekwentnego, otwartego i trwałego dialogu, także z tymi podmiotami i grupami, których rezultaty rewitalizacji mają dotyczyć. Opiera się ona na założeniu, że opinia środowiska lokalnego jest najważniejszym elementem tworzenia dokumentu, który ma stanowić narzędzie do projektowania konkretnych zadań, podejmowanych w celu rozwiązywania problemów i eliminacji negatywnych zjawisk oraz wykorzystania lokalnych potencjałów, a tym samym poprawiających warunki i jakość życia mieszkańców. Kluczowymi interesariuszami rewitalizacji są mieszkańcy obszaru rewitalizacji, a także inni mieszkańcy gminy.

Narzędzia partycypacji społecznej zastosowane na każdym etapie sporządzenia i wdrażania LPR ukierunkowane zostały na możliwie dojrzałe formy, obejmujące nie tylko informowanie, ale również opracowywanie, konsultowanie, współdecydowanie, kontrolę obywatelską, badania ilościowa (m.in. ankieta na obszarze rewitalizacji), inicjatywę lokalną (m.in. nabór pomysłów na projekty poprzez kartę projektową) czy współrealizację (m.in. konkursy na partnerów).

Modyfikacje wprowadzane do Programu w reakcji na zmiany zachodzące w otoczeniu. Podczas realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych konieczne jest wychwytywanie zmian i szybkie reagowanie na nowe zdarzenia. Mogą one zachodzić na obszarze rewitalizacji lub poza nim, pozostawać w zależności z terenem oraz wywierać na niego wpływ. Ważne jest więc monitorowanie sytuacji szerzej, by odpowiednio organizować działania zapobiegawcze. Zmiany powinny zostać opisane i zawierać rodzaj i przyczynę, wpływ na dalszą realizację Programu i propozycje modyfikacji. Rada Gminy akceptuje i przyjmuje zmiany w Programie.

7. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko

Opracowany Lokalny Program Rewitalizacji jest dokumentem strategicznym obejmującym szereg działań inwestycyjnych. W celu harmonizacji interesów beneficjentów projektów z pozostałymi mieszkańcami obszaru gminy jest ocena wpływu przyjętych założeń na otoczenie. Zgodnie z regulacjami prawnymi ma ona postać strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (SOOŚ). Podstawowym dokumentem regulującym kwestie przeprowadzenia SOOŚ jest ustawa z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 roku, poz. 1235 z późn. zm.), zwanej dalej ustawą OOŚ.

Lokalny Program Rewitalizacji nie jest dokumentem planistycznym, dotyczącym kształtowania polityki przestrzennej gminy na mocy ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2012 roku poz. 647 z późn. zm.) oraz nie stanowi strategii rozwoju regionalnego, gdyż ma zasięg lokalny (dotyczy obszaru jednej gminy). Odnosząc się do art. 46 pkt 2 ustawy OOŚ, należy zauważyć, że przedmiotowy dokument stanowi wprawdzie plan skoncentrowany m.in. na rewitalizacji, lecz nie wyznacza ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Natomiast art. 47 ustawy OOŚ, stanowi, że: „przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest konieczne w przypadku projektów dokumentów, innych niż wymienione w art. 46, jeżeli w uzgodnieniu z właściwym organem, o którym mowa w art. 57, organ opracowujący projekt stwierdzi, że wyznaczają one ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko lub że realizacja postanowień tych dokumentów może spowodować znaczące oddziaływanie na środowisko”.

Przyjęto, że SOOŚ zostanie przeprowadzona, o ile, po zakończeniu procesu opiniowania przez instytucje wymienione w art. 17 ust 2 pkt 4 Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 r. poz. 1777 z późn. zm.), a także uzgodnieniu braku konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko na podstawie art. 47 i 49 Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r. poz. 353 z późn. zm.) takie zalecenie zostanie uzgodnione.

8. Spis tablic i rysunków

Tabela 1. Podstawowe dane statystyczne o gminie (2015)	11
Tabela 2. Całkowita liczba ludności i liczba ludności w wieku produkcyjnych w podziale na płeć	15
Tabela 3. Liczba bezrobotnych i wskaźnik bezrobocia	16
Tabela 4. Beneficjenci pomocy społecznej i udzielone świadczenia	18
Tabela 5. Wskaźniki dotyczące pomocy społecznej w gminie.....	19
Tabela 6. Podmioty gospodarcze zarejestrowane w systemie REGON.....	20
Tabela 7. Liczba i kwoty wypłaconych dodatków mieszkaniowych	21
Tabela 8. Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne	22
Tabela 9. Korzystający z instalacji w % ogółu ludności.....	23
Tabela 10. Obiekty wpisane do rejestru zabytków	23
Tabela 11. Liczba korzystających ze świadczeń pomocy społecznej oraz zarejestrowanych bezrobotnych według sołectw	30
Tabela 12. Liczba korzystających ze świadczeń pomocy społecznej oraz zarejestrowanych bezrobotnych według ulic	30
Tabela 13. Podmioty gospodarcze funkcjonujące na obszarze gminy Lipiany.....	32
Tabela 14. Liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących w obrębie miasta Lipiany	32
Tabela 15. Stan techniczny budynków mieszkalnych na obszarach wiejskich gminy Lipiany.....	34
Tabela 16. Stan techniczny budynków mieszkalnych na ulicach miasta Lipiany.....	35
Tabela 17. Zróżnicowanie sfer kryzysowych w obszarach funkcjonalnych Lipian	44
Tabela 18. Delimitacja obszarów kryzysowych w gminie Lipiany	46
Tabela 19. Obszary wskazane do działań rewitalizacyjnych	47
Tabela 20. Ocena projektów podczas konsultacji społecznych.....	54
Tabela 21. Działania rewitalizacyjne w ramach celów szczegółowych	58
Tabela 22. Matryca powiązań między LPR a innymi dokumentami strategicznymi gminy.....	60
Tabela 23. Lista projektów zawierająca indykatywne źródła finansowania projektów	106
Rysunek 1. Specjalna Strefa Włączenia (kolor czerwony) w 2016 roku	14
Rysunek 2. Brama Myśluborska w Lipianach, ok. 1903 r.....	24
Rysunek 3. I obszar rewitalizacji - Stare Miasto w Lipianach.	48
Rysunek 4. II obszar rewitalizacji - Fragment ul. Władysława Sikorskiego w Lipianach.....	49
Rysunek 5. III obszar rewitalizacji - fragment ul. Myśluborskiej.....	50
Rysunek 6. IV obszar rewitalizacji - Wieś Wołczyn.....	51

Rysunek 7. V obszar rewitalizacji - wieś Jedlice	52
Rysunek 8. Cele szczegółowe LPR Gminy Lipiany na lata 2017 - 2022.....	58